SPRAWOZDANIE

DYREKCYI C. K. IV. GIMNAZYUM WE LWOWIE ZA ROK SZKOLNY 1913.

TREŚĆ:

a) NAUCZYCIELSTWO PIOTRA SKARGI. NAPISAŁ KRZYSZTOF A. KRZYSZTOFOWICZ.

b) CZĘŚĆ URZĘDOWA.

WE LWOWIE, NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO. 1913.

SPRAWOZDANIE

DYREKCYI C. K. IV. GIMNAZYUM WE LWOWIE ZA ROK SZKOLNY 1913.

TREŚĆ:

a) NAUCZYCIELSTWO PIOTRA SKARGI.
NAPISAŁ KRZYSZTOF A. KRZYSZTOFOWICZ.

b) CZĘŚĆ URZĘDOWA.

WE LWOWIE, NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO. 1913.

Z DRUKARNI ZAKŁADU NARODOWEGO IMIENIA OSSOLIŃSKICH
pod zarządem Karola Jasińskiego

NAUCZYCIELSTWO PIOTRA SKARGI

NAPISAŁ

KRZYSZTOF A. KRZYSZTOFOWICZ.

Był Skarga nauczycielem wielkim i genialnym, a choć nieskorego miał ucznia, choć mu pod koniec długiej i żmudnej pracy narzekać przyszło, że albo siew jego niewydatny, albo na złą padał glebę, — przecież nowi powstali uczniowie, którzy tem skrzętniej czerpią z pozostałej spuścizny, — tem większe też mają korzyści. Nauczyciel boskich i ludzkich rzeczy, w narodzie całym miał ucznia. I nie dziw, że patrzącym na to najwyższe nauczycielstwo, rozpatrującym wszechstronnie bogatą i różnolitą działalność Skargi, trudno dojrzeć jego prawdziwe, w dosłownem znaczeniu, nauczycielstwo dzieci i młodzieży, jego działalność w szkołach, wychowawcze poglądy.

Poszło to zaniedbanie może już wzorem współczesnych i bliższych Skardze biografów, czy pamiętnikarzy Zakonu, a może jego powodem mala necessitas, brak dokładnych wskazówek i źródeł. O pierwszej działalności nauczycielskiej Skargi, t. j. o objęciu w zarząd szkoły parafialnej przy kollegiacie św. Jana w Warszawie (czerwiec 1555) zaledwie tu i ówdzie ktoś wspomni, nie notuje tego wcale Alojzy Osiński, nie zajmują się tem źródła jezuickie. Inni, nie mając pod ręką szczegółów, domyślają się, że „ciekawy musiał to być widok, jak młodziuchny rektor wyprzedziwszy lata naukami i powagą męża, uczącą się młodzież i samychże nauczycielów w należytych karbach przez dwa

lata z wielkiem u wszystkich zachowaniem, a dla siebie zaszczytem, utrzymywał"[1]). Ale ciekawości tej i dziś zaspokoić nie można. Że młody rektor musiał na siebie zwrócić oczy jeśli już nie „całej uczonej Polski i najznaczniejszych senatorów"[1]), to w każdym razie kogoś znaczniejszego, np. biskupa, to pewne, skoro mu kasztelan krakowski, Jędrzej Tęczyński, oddaje w opiekę w październiku 1557 swego syna Jana, późniejszego kasztelana wojnickiego[1]). I znowu brak danych, wszelkich śladów, w jaki sposób wywiązywał się Skarga z tego zadania, a przedewszystkiem jakim był mentorem kasztelanica we Wiedniu, na co uwagę zwracał swemu wychowankowi, a w czem sam korzystał z obcego, wielkiego miasta. Wszak był młody, wrażliwy przedewszystkiem na naukę, a dotychczas skromny akademik krakowski po za granice Rzeczypospolitej nie wyjrzał! Ale i o tem, jak dotąd, dowiedzieć się niepodobna, a za to znów wyczytać można ogólnikowe pochwały, że widać zadowolony musiał być ze Skargi Tęczyński, jeśli mu ofiarował probostwo rohatyńskie.

Lecz to wszystko było tylko wstępem, jakby progiem, którym przechodził Skarga do pracy większej, trudniejszej i w owoce obfitej. Otwarta stała ona przed nim i oczekiwała go, kiedy już jako Jezuita powrócił z Rzymu. Nie trzeba tu już było szukać pracy, ani wybierać jej posterunków, wskazywała je sancta oboedientia, na którą przysięgał każdy członek Towarzystwa Jezusowego. Wypełnić pracę dobrze i sumiennie, wprzęgnąć w nią całą duszę i intelekt — oto nowe zadanie. Zalecała instrukcya ze stycznia 1573 r. Skardze dążącemu do Wilna wielki pospiech. Naglono, — gdyż rektor tamtejszego kollegium Warszewicki, nie mógł wydołać wszystkim swoim obowiązkom, a zajęty rządzeniem kollegium i szkołami, musiał zaniedbywać kazania, na które w mieście pełnem heretyków wielki kładł Zakon nacisk. Skarga jedzie więc do Wilna nie jako nauczyciel, lecz przedewszystkiem jako znany, świetny kaznodzieja[2]). Ale wkrótce kaznodziejstwo musiało ustąpić pierwszeństwa działalności szerszej, obejmującej wszystkie potrzeby wileńskiego kol-

[1]) M. J. A. Rychcicki (Maurycy Dzieduszycki) P. S. i jego wiek. Wydanie II. Kraków 1868. I. str. 155.
[2]) Por. Listy ks. P. Skargi z lat 1566 — 1610. Wydał ks. Jan Sygański T. J. Kraków 1912. str. 45. Nr. 11., str. 47., Nr. 22 i 23.

legium, — a więc i tamtejsze gimnazyum. Warszewicki z małemi przerwami był nieobecny w Wilnie od 1574—1580, t. j. za czasów swego rektorstwa, a Skarga zastępował go w latach 1574—1578 i po Jakóbie Wujku objął w 1580 berło już wówczas akademii[1]). Rozumiał Skarga dobrze wielkie znaczenie akademii, jak wogóle szkół, o czem niejednokrotnie zaznaczyć wypadnie, i — zaufajmy Alojzemu Osińskiemu — przyjmując od Batorego berło, znamię władzy „sławny rodak czynił Bogu dzięki, głosił narodowi nadzieję, że wsród niej (akademii) powstaną mężowie, którży ozdobią obecne pokolenia i nauczą następne“[2]).

A jednak Skarga ani nie pragnął kierownictwa kollegium, a więc i rektorstwa uniwersytetu[3]), ani z tej godności był zadowolony. Owszem skarży się na nią, a przyjmując i piastując ją często zaznacza, że czyni zadość rozkazowi przełożonych. Donosząc generałowi Zakonu o objęciu prorektoratu po odjeździe Warszewickiego, wyraża obawy, aby mu te zajęcia nie przeszkodziły w obowiązkach członka Zakonu, a jakie to były obowiązki domyśleć się łatwo z listu do prowincyała. W liście tym ze łzami skarży się na Litwę, podobną do Indyi w odstępstwie od katolicyzmu[4]). Trapi go brak księży i opóźnianie się prac misyjnych, to też z żywą radością wita Warszawickiego, który po krótkim pobycie w Sztokholmie powraca do Wilna, by wnet je znowu opuścić. Wolniejszy po zdaniu urzędu w ręce rektora, może się lepiej zająć kazaniami, które wymagając wiele wśród ówczesnych okoliczności pracy i trudu, nie pozwalały na zajęcia inne[5]). Nareszcie jako rektor, rozpocząwszy trzeci, więc ostatni rok rządów kollegium, skarży się znowu generałowi Aquaviviae, że mu rektorstwo nie pozostawia czasu na własne studya, konieczne pisanie polemik przeciw Wolanowi i staranne opracowanie kazań. Z utęsknieniem oczekuje zwolnienia od kierownictwa, odetchnąć po niem pragnie[6]). Lecz gdy Zakon prośby

[1]) Szczegóły w Załęskim: Jezuici w Polsce I. str. 185.

[2]) Osiński. P. S. str. 54. — Formalne, uroczyste otwarcie akademii nastąpiło dopiero 1580 r. Załęski I. str. 253.

[3]) Godność rektora uniwersytetu „była identyczna z godnością przełożonego domu lub kollegium“. Józef Bieliński. Uniwersytet Wileński II. str. 54—55.

[4]) Por. Listy. str. 55, 56.

[5]) Listy str. 72.

[6]) L. c. str. 160.

jego nie uwzględnia, Skarga korzysta z każdej sposobności, aby ją ponowić. Wizytatorowi Carminacie podobały się rządy Skargi, rektor okazał się zdolnym do kierownictwa braćmi zakonnymi, ale donosząc o tem generałowi, boleje, że mu nadal na tem stanowisku pozostać wypadnie [1]).

Czem więc wytłumaczyć te starania Skargi, chęć pozbycia się godności rektorskiej, która, zdawałoby się, największem była polem pracy około wychowania i nauk młodzieży? Pierwszym powodem była tu zapewne niechęć Skargi do piastowania jakichkolwiek urzędów, czy godności w Zakonie. Po ustąpieniu z Wilna prosi kilkakrotnie o uwolnienie go od przełożeństwa u św. Barbary w Krakowie [2]), a znane są jego publiczne oświadczenia, jako kaznodziei dworskiego, że ani się o to nie starał, ani to za zaszczytne uważa, a tam jest, gdzie mu być każą. Nie rządzić i nie kłopotać się sprawami kollegium, chciał Skarga, lecz jako sacerdos Societatis oddawać posługi Kościołowi i miłej Ojczyźnie. Co jednak uważał za najlepszą posługę i czy nie było nią kształcenie i nauczanie w akademii?

Sądów Skargi o wartości nauki młodzieży nie trzeba uprzedzać, wystarczy sobie jedno uprzytomnić. Rektor nowego kollegium musiał się przedewszystkiem starać o jego środki, fundacye, zarząd niemi, jednem słowem miał pracę administracyjną. „Skarga bez wątpienia jest głównym sprawcą otwarcia akademii w Wilnie“. Starał się o to u biskupa Protaszewicza i jego następcy ks. Jerzego Radziwiłła, a potem prosił Batorego o ponowne wydanie dyplomu erekcyjnego [3]). Wystarczy odczytać listy Skargi do generałów i prowincyałów Zakonu, ile tam troski o dobry wybór miejsca pod nowy budynek, o położenie kollegium, zarząd jego dobrami i t. d. Urządzanie kolonii jezuickich w Jarosławiu, Połocku, Rydze i Dorpacie, zajęło Skargę na długi czas, a godność rektorska nie przynosila mu nic innego, jak konieczność organizacyi tych nowych stanowisk jezuickich. Lecz organizacya ta miała tylko jeden cel, gdy chodzi o szkoły: sprawy administracyjne. Nigdy nie pyta Skarga o radę w sprawach nauki czy wychowania, nie donosi, że tych czy owych

---

[1]) L. c. str. 166.
[2]) L. c. str. 238 i 239.
[3]) Załęski I. str. 250, 251.

przedmiotów uczą w świeżo założonej jezuickiej szkole, — nie troszczy się o plan nauk. I troszczyłby się o to niepotrzebnie, gdyż te sprawy były już naprzód ułożone, a w każdym razie rektor nie mógł ich zmienić. Generał zakonu mianował profesorów akademii, plan nauk miał Zakon dla wszystkich swoich szkół. W akademii nie było rzeczą Skargi kierować naukami, ich postępem, przy organizowaniu nowych szkół nie mógł im wyznaczać planu, mógł tylko generałowi przedstawić wniosek jakiej gdzie potrzeba szkoły, a przysłani profesorowie wiedzieli, czego mają uczyć W wydanych listach Skargi do generałów i prowincyałów nie znajdziemy wiadomości o profesorach, ich zdolnościach, sposobie uczenia. Tu i ówdzie zaledwie o nich wzmianka. I tak raz chodzi o przeniesienie nauczyciela (St. Nieświastowskiego) z humaniorów do retoryki i znów o wysłanie do szkoły połockiej nauczyciela Jana Poznańskiego. Lecz Skarga zarządzał wówczas całą prowincyą i pisząc to zapewne na mocy swej władzy vice-prowincyała, czyn swój usprawiedliwiał jeszcze wyraźną wolą króla [1]).

Takie zatem były zajęcia rektora akademii ówczesnej wileńskiej i taka jego władza. Stąd wniosek, że nie od działalności nauczycielskiej uchylał się Skarga, lecz od urzędu ciężkiego, który mu przeszkadzał w pracy około dusz ludzkich. A jeśli się zważy, że te zabiegi wszystkie o fundacye, choćby nie o ich wyjednanie, lecz tylko o zaprowadzenie w nich porządku, zmierzały do rzeczy doczesnych, ziemskich, łatwo zrozumieć przy dzisiejszych poglądach na Skargę, że śpieszno mu było uwolnić się od nich, a poświęcić się zawodowi kapłana, łowcy dusz.

Czyżby zresztą starczyło było Skardze czasu na istotną organizacyę nauk akademii wileńskiej? Wszak właśnie wtedy Batory zdobył Połock i Inflanty, a Skarga powoływany wszędzie przez króla, szedł za nim i choć nie mieczem wojował, zdobywał wszakże jedno miasto za drugiem, ciężkie nieraz miewając przeprawy. Połock-Dorpat-Ryga oto trzy nowe rezydencye Skargi, — walka z herezyą i schyzmą, — oto główne cele rektora. Nie łatwo było uspokoić niechętnego, nawet wrogiego wojewodę połockiego, Dorohostajskiego, a mieszkańcy Rygi zanieśli do króla prośbę, by nie wprowadzał do miasta szkół

---

[1]) Listy str. 141, 144.

i kollegiów jezuickich, które napewno lud uwiodą i synów ich na wiarę papieską przeciągną [1]). Trzeba było wielkiej gorliwości, by podołać pracy, jaką dawał zarząd kolonii jezuickich w Połocku i Rydze. Od tego zarządu zwolniono Skargę dopiero w 1583 r. [2]), do tego zaś czasu rektor akademii przemieszkując w Wilnie dojeżdżać musiał do nowych kolonii [3]).

Jeśli już te zajęcia nie małą stanowiły przeszkodę w pracy wychowawczej, bardziej utrudniały ją starania misyjne. Znana jest dobrze walka Skargi z różnowiercami w Wilnie i z przeciwnikiem Wolanem, znane dysputy jakie musiał staczać pisemnie i ustnie. W misyjnych także celach towarzyszy Skarga biskupowi wileńskiemu, Jerzemu Radziwiłłowi w jego podróżach po Inflantach, „raz w raz przed nim każąc i wszędzie w sprawie kościoła pracując", aż go prowincyał Kampan odwołał do Połocka (1582), gdzie „zachodziły ważne okoliczności", które jednak ze szkołami, t. j. ich nauką, nie miały nic wspólnego [4]). Dodać jeszcze trzeba sprawy wewnętrzne Zakonu, jak n. p. kongregacye i t. d., aby mieć pewność, że nawet bez ograniczeń władzy rektorskiej, przy wolności postępowania, nie mógłby był Skarga zająć się sumiennie, dokładnie akademią wileńską, wobec swoich innych tak rozmaitych i wielkich trudów.

Ale Skargę jako rektora spotykają zewsząd wielkie pochwały. Poza sądem wizytatora Carminaty, zaznacza Rostowski [5]), że Skarga był pierwszym, na którego najbardziej zapłonęli gniewem heretycy, a Baliński [6]) twierdzi, że „od przełożeństwa Skargi zaczyna się nowa epoka i nowa siła ruchu umysłowego w Wilnie". Rozpoczął on bowiem walkę z różnowiercami na wszystkich polach, działał słowem, pracą i sercem (bractwa miłosierdzia), „a wszystko to odbiło się w szkołach jezuickich, bo co

---

[1]) Dzieduszycki I. 359 — 360. Theiner: Annales Ecclesiast. Romae 1856 III. 337 — 339 (List Skargi z Rygi 1582).

[2]) Rostowski: Lithuanicarum S. J. historiarum prov. pars. 1. Vilnae 1768. str. 488.

[3]) Dzieduszycki I. 349 — 350.

[4]) Por. Dzieduszycki I. 365. Chodziło o rozstrzygnięcie sporów między Jezuitami i mieszkańcami miasta o prawa i granice.

[5]) L. c. str. 57. (Napad Alberta Ślepowrońskiego).

[6]) Michał Baliński: Dawna akademia wileńska. Petersburg 1862 str. 51.

tydzień, co miesiąc przybywało do nich więcej uczniów, porzucających nawet szkoły dyssydenckie".

Jaki był cel szkół tych? Jezuici uważali szkoły za jeden z najlepszych środków walki z heretykami. Ambona, konfesyonał, szkoła i dysputa, — to broń odporna i zaczepna Jezuitów. Gdzie ambona zawiodła, spowiedzi unikano, a do dysputy nikt się nie zgłosił, tam jeszcze nie tracono nadziei. Natychmiast z urządzeniem kollegium zakładano szkoły i te wynagradzały wszystkie klęski, przynosiły zwycięstwa. Rozumieli to mieszkańcy Rygi, gdy wrogo usposobieni do religii katolickiej bronili się przed jezuickiemi szkołami, rozumiał to jeszcze lepiej sam Zakon. Skarga pisząc do Aquavivy i przyznając, że położenie Jezuitów w Rydze jest bardzo trudne, pokłada jedyną nadzieję po Bogu w szkołach, byleby je założyć jaknajprędzej. Młodzieży bowiem było tam dużo, ale był brak dobrych nauczycieli [1]). O tem samem wspomina w liście do Kromera, dziękując za przysłanych z Warmii księży [2]). Gdy Mikołaj Krzysztof Radziwiłł chciał założyć kollegium w Nieświeżu, Skarga zajął się tą myślą gorąco, a między argumentami, które za założeniem kollegium podawał, ten był najsilniejszy, że szkoły nieświeżkie licznych miałyby uczniów [3]). Ale i Batory znał ten cel szkół jezuickich. Chciał bowiem, by kollegium w Połocku było odpowiednie, gdyż uczyć się w niem miała młodzież, od której spodziewano się odzyskania kościoła i zjednania schyzmatyków. I była w tem racya, gdyż Skarga zeznaje później, że w szkole, wychowaniem synów więcej nawrócono schyzmatyków, niż wielu innemi pracami [4]). Uważa też Batory, że lepsza i skuteczniejsza jest praca po szkołach w nauczaniu i wpajaniu dobrych obyczajów młodzieży, niż katechizowanie wieśniaków po wsiach [5]). To też Skarga zatrzymawszy się w r. 1571. krótko we Lwowie, gdzie kollegium jezuickiego w tym czasie nie było, miewał nie tylko kazania, ale i baczną zwrócił uwagę na lwowskie szkoły, których znalazł wiele, jednak bez porządku i dobrych nauczycieli [6]).

---

[1]) Listy str. 185, 194, 196.

[2]) L. c. str. 183.

[3]) Listy 188—192.

[4]) Ibid. str. 130, 159.

[5]) Rostowski l. c. str. 127.

[6]) Listy str. 18, 21.

Akademia wileńska miała wówczas właściwie dwa wydziały, teologiczny i filozoficzny wraz z przygotowawczym nauk wyzwolonych. Nie uczono w niej medycyny ani prawa, gdyż o to nie starali się nawet Jezuici. Bulla papieża Grzegorza XIII. uznaje akademię jako Studium generale Theologiae, do którego prowadzi wydział filozoficzny [1]). Przechodzić więc musieli akademicy wileńscy nauki wyzwolone i filozofię, aby zrozumieć królowę ówczesnych nauk, teologię. Była to bowiem wtedy jedyna w Rzeczypospolitej filozofia, a najtęższe umysły brały udział w polemice religijnej. Poza wszystkimi względami, które wywołały tak wielki ruch polemiczny i ten nie ostatnie pewnie zajmował miejsce, że się w Polsce budziła chęć rozważania rzeczy, zajmowała umysły myśl wychodząca poza codzienne zajęcia, a wkraczająca w dziedzinę filozoficznych dociekań. Wspierał ją także silny już indywidualizm, któremu pochlebiało, że o takich sprawach mówić i pisać może, że wolność nie tylko ciału, ale i duszy się należy. A wobec tego stanu rzeczy nie mógł być wówczas uczonym, ani znającym dobrze spraw państwa ten, kto nie znał teologii.

W krótkim czasie spotkały się szkoły jezuickie z wielu zarzutami, przedewszystkiem ze strony różnowierców. Odpowiadali na te zarzuty Jezuici i bronili się dobrze, a gdy zjazd sandomierski posunął się najdalej i przedstawił królowi artykuły przeciw Jezuitom, poruszył się kaznodzieja królewski, przeciw któremu jawnie artykuły te były zwrócone. Skarga broniąc Zakonu przechodził artykuł po artykule, nie ominął więc i szkół.

„W kollegiach i szkołach nauki się prowadzą, rozumy się na poznanie prawdy ostrzą, serca się do zamiłowania mądrości prostują“ [2]). Te cele szkoły prowadzą do uczoności, mądrości i pobożności. Ćwiczy się więc młodzież w naukach, zamiłowaniu cnót i życiu chrześcijańskiem. „Nauki nasze na heretyki rozumy ostrzą, na złości i swawolę i grzechy zbroić gotują. Mądrość musi mieć swój początek i korzeń w bojaźni bożej. „Kto na tem korzeniu nie rośnie, nic nie umie, kto od tego nie pocznie i w tym nauk nie prowadzi, głupiec i zły koniec prac swoich w nauce weźmie“. Bojaźnią bożą podsiewać trzeba gra-

---

[1]) J. A. Bieliński: Uniwersytet wileński I. 44 — 48., Załęski I. 251, 254.
[2]) Próba Zakonu, Kraków 1607. str. 36 — 38.

matykę, retorykę, filozofię i teologię. Zdawałoby się, że to ciasny, jednostronny pogląd, że zmierza tylko do tego, by wychowywać księży, a dokładniej: Jezuitów. Tymczasem z innych słów Skargi można się przekonać, że jest to tylko sposób dobrego wychowania młodzieży w naukach i obyczajach. „Młódź się na wszystkie stany kościelne i świeckie naprawuje“, z wychowania „wszystek żywot ludzki na złe i na dobre wynika“, a Rzeczpospolita nabywa ludzi, jakich potrzebuje. Tak więc ze szkół tych wyjdą wszystkie stany, na które młodzi po starych wstępują i co najważniejsza, że ci młodzi naprawią dawne stany. Zatem szkoły „czynią dobre kapłany, mądre senatory, mężne z wiadomości żołnierze i bonos cives, bonarum partium“. Starożytny ideał dobrego obywatela sprzęgł się tu z wiarą katolicką, a na tle sporów wewnętrznych państwa i walki o religię, wytworzył nowy ideał człowieka, który miał pokonywać herezyę, złość, swawolę i grzechy. W tym stanie rzeczy żądano od nauki przedewszystkiem tła etycznego, bez którego ona sama nie wiele była warta, a nawet mogła być zgubną. Same wiadomości, choćby najgłębsze, sam rozum, choćby najbystrzejszy, nie stwarzał bonum civem. Na dobre i w pewnym duchu prowadzone wychowanie trzeba było największy nacisk położyć. To jest powodem, że Skarga występuje przeciw wyjazdom młodzieży na uniwersytety obce, do Włoch, Niemiec i Francyi. Podrastających trzeba w domu dojrzeć, a gdy nabędą rozumu i statku, dopiero ich wysyłać, aby nie jechali na swawolę, popsucie i skazę dusz własnych.

Tak patrząc na szkoły jezuickie nie znajdował w nich Skarga żadnych błędów, odpowiadały mu w zupełności. Powyższe zapatrywania doprowadziły go nawet do apoteozy systemu wychowawczego Jezuitów. „Cóż może być światu lepszego nad to, co z tych Collegia naszych wychodzi: Słońca nie widzi, kto tych pożytków nie baczy“.

Te ogólne zapatrywania Skargi na szkoły jezuickie uzupełnia inny, wcześniejszy obrońca Zakonu S. Rescius. W jego dziele [1]), które miało zbić zarzuty pierwszej akcyi polskiego szlachcica przeciw Jezuitom [2]), wiele jest poglądów wspólnych

[1]) Spongia, qua absterguntur convitia et maledicta Equitis Poloni c. J. Cracoviae 1590.

[2]) Equitis Poloni in Jesuitas actio prima 1590. b. m.

ze Skargą. Przedewszystkiem ten sam stosunek nauki do wychowania. Chcą Jezuici wykształcić uczniów, lecz wolą ich uczynić „bonos“. Dalej, — nauka oparta na tej samej podstawie, t. j. na bojaźni bożej. W Bogu zawierają się wszystkie dysputy, prawa wszystkich państw, dzieła filozofów, wskazania Mojżesza i Proroków, słowem, wiedza cała ludzka i boska. Do Boga kierują Jezuici fizykę, gdyż przyczyny wszystkich faktów mają początek w Bogu, etykę, gdyż życie dobre i szlachetne polega na miłowaniu i szanowaniu tego, co powinno być miłowanem i szanowanem, t. j. Boga, logikę, ponieważ prawdą i światłem rozumnego stworzenia jest Bóg. I Rzeczpospolita do Boga kierować się powinna, bo nie powstanie dobre państwo, ani się nie utrzyma, tylko na podstawie wiary i silnej przyjaźni, gdy szanuje się wspólne dobro, a dobrem największem i najprawdziwszem jest Bóg, — i gdy odwrotnie przez Boga ludzie się kochają, albowiem przed nim miłość ich wzajemna ukryć się nie może. To już jakgdyby wyjątek z Kazań Sejmowych, czy wytłumaczenie, wyjaśnienie poglądów Skargi na Boga i Ojczyznę. Uprzedził Rescius Skargę tem jednem zdaniem, lub może przygotował drogę temu, na którego później rzucą przezwisko: maximus turbatur Reipublicae.

Lecz Rescius dokładniej zajmuje się szkołami, wyjaśnia bowiem stosunek nauczyciela do ucznia i przekonywa, że ten właśnie stosunek był powodem wielkiego napływu uczniów do szkół jezuickich. Według niego, nauczyciele nic nie kochają w uczniach, oprócz uczniów samych. Uczą „non ad usum vitae, non ad consuetudinem scholae“, na co, jak widzieliśmy, Skarga nie mógłby się zgodzić. Nauczyciele nie są podobni do lekarzy, którzy zapisawszy lekarstwa, odchodzą, — lecz do przyjaciół uważających, że uczniowie są godni troski i zabiegów. Wpośród tylu uczniów dbają o każdego i starają się, by lekcya nie była niejako w niego wrzucona, lecz „in sinu posita“. Nakoniec Rescius podnosi wartość przykładu, by, czego się uczy, to czynić. I Skarga uważa przykład za jeden z najlepszych środków pedagogicznych, gdy mówiąc o wychowaniu domowem zwraca rodzicom uwagę, iż polega ono przedewszystkiem na przykładzie. Próżno mówić, próżno nakłaniać dzieci, jeśli rodzice sami czynią inaczej, gdyż nic tak nie pomaga, jako przykłady domowe i nic tak bardzo w wychowaniu dzieci nie szkodzi, jako

to, co w rodzicach złego widzą [1]). Brak jednak Resciusowi tej ciągłej dbałości o Rzeczpospolitą, o przyszłych senatorów, urzędników i żołnierzy, wogóle świat, gdy do życia tak chce uczniów przygotować, by w niebo, nie na świat patrzyli. Tak Skarga nie mówił. Niech się senator o senatorskie sprawy troszczy, lecz niech ma duszę katolicką i mądrość, której Bóg użycza. Bo i Kościołowi i Rzeczypospolitej wiele na tem zależy, mieć dobrych ludzi i skłonnych do cnoty. W tych bowiem ludziach leży i Kościoła i Rzeczypospolitej „szczęście najprzedniejsze“. Mają oni nie sobie, jako bestye, ale P. Bogu i Kościołowi Jego i Ojczyźnie żyć i pomoc czynić [2]).

Pod tym względem nie wiele różniły się zapatrywania heretyków na cel wychowania. I oni musieli dbać przedewszystkiem o wpajanie młodzieży swoich zasad i o wychowanie sobie szermierzy własnej religii. Luter zajmuje się nie tylko nauką religii, ale i całem wykształceniem szkolnem, które według niego, powinno służyć przedewszystkiem życiu religijnemu i Kościołowi, a równocześnie także innym zadaniom i potrzebom „des sittlichen Lebens“. Nic, pisał Luter do Eisenacha, nie jest tak ważne, jak wychowanie młodzieży, nic Ewangelii nie grozi większą ruiną, jak zaniedbanie wychowania. Chłopiec powinien wyróść na prawdziwego Chrześcijanina, a wychowaniem trzeba się koniecznie zająć dlatego, bo to wskazuje przykazanie Boże. I świat potrzebuje szkół i nauki, bo Bóg chce mieć nie tylko tęgich duchownych, ale i świeckich dostojników, czy urzędników, pełniących urząd po chrześcijańsku [3]).

A jeśli tak pisał Luter, czy można zarzucać Skardze, że w poglądach na wychowanie był jednostronny, że tylko Jezuitów chciał Polsce wychować? Zarzut ten nie może dotyczyć Skargi, choć inni jego towarzysze, choćby nawet Rescius, często o Rzeczypospolitej zapominają. Skarga pragnąc dla ojczyzny zbawienia przez wiarę i Kościół katolicki, pamięta o niej i w sprawach wychowania.

---

[1]) Kazania na Niedziele i Święta, Lwów 1898. K. n. XX. Niedz. po Świątkach. II. str. 306., Kaz. o Siedmiu Sakramentach. Wilno 1737. str. 778.

[2]) Kazania o Siedmiu Sakramentach, Wilno 1737. str. 763, 769, 774.

[3]) Por. Köstlin-Kawerau. M. Luther. Berlin 1903. I. str. 544, 545, 546 — 548.

Zarzucali heretycy szkołom jezuickim, że oparły się na pogańskich filozofach, — sprzeciwiali się ich gramatyce, dyalektyce, nawet sofistyce, o którą Jezuitów podejrzywali [1]). Lecz to mówili tylko mniej uczeni, gdyż w szkole lewartowskiej uczono pilnie cicerońskiej łaciny, początków greczyzny, a wymowa oparta na gramatyce, dyalektyce i retoryce była niezbędną dla „człowieka naprawdę". W Rakowie, kładziono też, w myśl Socyna, nacisk na dyalektykę i dysputy, których podstawą miała być dokładna znajomość tekstu w trzech językach poznawanego [2]).

Zwracano się również przeciw pobudzaniu pilności uczniów nagrodami i przeciw komedyom i tragedyom, które odgrywali uczniowie jezuiccy. Miały być one „huczne, wystawne i kosztowne", miały psuć raczej niż naprawiać młodzież i wreszcie służyć za przynętę, którą Jezuici uczniów do szkół swych ciągnęli [3]). Ale Skarga zapatrywał się inaczej na wartość tych komedyi, choć, jak domyśleć się można, używał ich także jako przynęty. Wiemy, że za czasów jego wileńskich odegrano tragedyę „Jephte". Pisał o niej Skarga [4]), że wypadła ku ogólnemu zadowoleniu i podziwowi. Podziwiał ją i on sam, lecz w tragedyi widział skromność młodzieży, jej posłuszeństwo, postęp w naukach i zbudowanie słuchającego tłumu. Nastapiło potem uroczyste rozdanie nagród, do czego Skarga wielką widać przywiązywał wagę, sądząc, iż nagroda i kara zapala do pracy, lub do niej nawraca, — a tem samem jest dobrym środkiem pedagogicznym.

„Komedyą jest ten świat, która się prędko kończy. Pożyczane są dobra tego świata, a nie nasze są, odbiorą je od nas, a śmierć od wszystkiego odpędzi, i świat rzecze: „Moje to" [5]). Stąd w nauce brak pewności i często to staje się wątpliwem, co przez długi czas z wielką zgodą jako prawdę podawano. Nauka i wiadomość raczej nieumiejętnością zwać się może, aniżeli nauką.

---

[1]) Marcin Czechowic. Por. T. Grabowski: Literatura aryańska w Polsce. Kraków 1908 str. 112.

[2]) L. c. str. 134, 135, 168.

[3]) L. c. str. 112, 132.

[4]) W liście do prowincyała Sunnera. Listy str. 70—71.

[5]) Kaz. o Siedmiu Sakr. str. 742.

Naprowadza to Skargę na zdanie Sokratesa: To umiem, że nic nie umiem. Bo co wiemy „o naturach i biegach każdej gwiazdy? Nic. A co umiemy o uciekaniu i przebieganiu i słoności wody morskiej. Nic. A o ciałach ludzkich co? Lekarska nauka pełna wątpliwości. Prawnicy tak wiele pisząc, w rzeczach poważnych często się nie zgadzają. Okrom tego co z wiary wiemy, sama teologia wiele ma zakrytych trudności“ [1]). Tak więc przyroda, medycyna, prawo i teologia nie zasługują na nazwę prawdziwych nauk, gdyż brak im pewności i stałości. Wiele wątpliwości można dziś usunąć, a jednak Skarga sądu swego pewnieby nie cofnął. Bo mu chodziło o przeniknięcie istoty rzeczy, o zrozumienie jej samej, a nie przyczyn i skutków. Prawdziwa wiadomość pozwoli świętym patrzeć na „biegi i okrągi niebieskie, nie będą im zakryte przyrodzenia ziół i zwierząt i innych ciał własności“.

To zapatrywanie prowadzi Skargę do rozróżnienia mądrości przyrodzonej i tej z nieba, niebieskiej. Wyraz „przyrodzony“ jest u Skargi dwuznaczny. Oznacza raz wszelakiego rodzaju apryoryczność, zawsze jednak daną od Boga, drugi raz znowu to wszystko, co człowiek sam z siebie, swoich zdolności i pracy, ma, lub może uzyskać. Jest więc przyrodzony rozum, dany od Boga, by go sobie człowiek pracą swoją pomnażał [2]), jest „najpierwsze prawo, które Pan Bóg na sercach naszych palcem swoim napisał, z którem się każdy rozumny rodzi: i zowie się przyrodzonem [3]), — i jest mądrość przyrodzona, której ludzie nabywają wielu naukami „i rzeczy samych dotykaniem i doświadczeniem [4]). Tę właśnie mądrość przeciwstawia Skarga mądrości niebieskiej. Wspierają się one wzajemnie. Zła jest mądrość przyrodzona bez niebieskiej, lecz niebieska potrzebuje także tej nabytej, gdyż jest ona jej przyprawą [5]). Łatwo zrozumieć, że to pojęcie mądrości prowadziło w praktyce, w szkołach, do takiego uwzględniania pierwiastka wychowawczego, o jakiem była mowa wyżej.

---

[1]) O czterech końcach ost. żywota ludzkiego. 4. część o chwale niebieskiej.

[2]) Kazania Sejmowe. Wydanie Chrzanowskiego, Warszawa 1912 str. 251.

[3]) L. c. str. 346.

[4]) L. c. str. 244.

[5]) L. c. str. 251.

Mądrości nabywa się „dowcipem, wychowaniem dobrem, czytaniem, zwłaszcza historyi i innych około Rzeczypospolitej pisanych nauk, radą, towarzystwem mądrych, ćwiczeniem i rzeczy samych dotykaniem i doświadczeniem, laty i starością“. Tak nabyta nauka daje umiejętność rządzenia ludzi i spraw, pożytków pospolitych i dobrej rady“. Nieodzownym warunkiem mądrości jest doświadczenie, do którego dochodzi się „dotykaniem rzeczy“ i korzystaniem z cudzego doświadczenia. To też nie jest rzeczą młodych starszych nauczać, owszem trzeba ich pytać o rzeczy potrzebne. Dawno znana już zasada, że długo potrzeba młodemu milczeć, aby dobrze mówić umiał. „Więcej jeden stary, który rzeczy ręką nosił, poradzić może, niźli sto młodych z języcznymi dyskursami“ [1]). Widać w tem troskę już nie o Kościół, któremu wówczas języczne dyskursy nie szkodziły, owszem były polecane, jak o Rzeczpospolitą. Jako kaznodzieja sejmowy wytknie to Skarga nieraz szlachcie i powie, że stąd się warcholstwo rodzi, jako ten, który nie mniej od Modrzewskiego dbał o sprawiedliwość praw, napisze: „Młodzi nie powinni zasiadać w poważnych sądach. Wybiera się ich, mówiąc: niech się uczą i zaprawiają. Jeśli nawykać mają, a na ten czas nieumiejętni są, niechże głosu i suffragium nie mają, a w milczeniu siedzą“ [2]).

Umiejętności dzieli Skarga na teoretyczne i praktyczne. Do pierwszych należy filozofia i teologia, „której się z ksiąg w komorze nauczyć możesz“ [3]). Ale tylko taką nauką nie dojdzie nikt do dobrego „rządzenia ludzi“. Tu właśnie potrzeba doświadczenia, wspomaganego nauką historyi i „innych około Rzeczypospolitej pisanych nauk“. Historyę stawia Skarga na pierwszem miejscu. W historyi ogląda się przeszłe dzieje, dobre i złe czyny, dobrych i złych ludzi. Rośnie stąd pożytek dla czytającego, zło odrzucić, dobrem przejąć się może. Tak zapatrywali się na historyę starożytni, była im ona „magistra vitae“. Praktyczność historyi polega na jej zastosowaniu. Bo nawet religii przyniesie ona wielki pożytek, gdy każdy szukając w dawnych latach kalwińskiego lub luterskiego kościoła, nie znajdzie

---

[1]) Kaz. na 1. Niedz. po Trzech Królach. Cz. II. L. c. str. 72—73.

[2]) Areopag. Kazanie I.

[3]) Kazania Sejmowe str. 253.

go, „a rzymskiego Kościoła wiara w narodach, w językach, w królestwach, cesarstwach i we wszystkich i po wszystkie lata ziemiach, w oczy im w każdem piśmie lezie“ [1]). Taką historyczną wartość mają i Żywoty Świętych, gdyż wspomnienie Świętych przynosi wszystkim pożytek. Te poglądy Skargi nasuwają mniemanie, iż „historya w ścisłem znaczeniu nie tak go obchodziła, jak raczej fakta, które mu służyły do umocnienia w sobie i u innych wiary“ [2]).

Nie podał Skarga dokładnego programu nauk, o szkołach pisał tylko przygodnie, luźne i ogólne uwagi. Przewyższa go zatem rektor lewartowski, Wojciech z Kalisza, ilością wymaganych nauk i wielostronnością, wymagając od szkoły i filozofii, której główną częścią jest religia, i etyki, ekonomiki, polityki, nomiki, matematyki, astronomii, geometryi, muzyki, architektury [3]). Luter znów zgadza się ze Skargą w zrozumieniu historyi, ale największą wartość przyznaje studyum języków starożytnych. Lecz Skardze nie były języki starożytne potrzebne, jak Lutrowi. Cenił on je, ale nie mógł powiedzieć, że języki starożytne są tarczą, w której tkwi ostrze ducha, t. j. słowa bożego, są naczyniem zawierającem boski napój i przez nie właśnie mamy znów ewangelię tak czystą i jasną, jak apostołowie, mamy słońce, wobec którego wykład Ojców kościoła jest tylko cieniem [4]). Taką wartość mogła przypisać językom starożytnym tylko ta nauka, która opierała się na samoistnej interpretacyi tekstu ewangelii.

Jak naukę przystosowywał Skarga do potrzeb duszy, tak wychowanie domowe chce zastosować do życia. Wychowaniu domowemu wogóle nie ufa i twierdzi, że rodzice gubią dzieci, „srogą im nieprzyjaźń pokazują, gdy je trzymają przy sobie, w domu, by nacieszyć się ich obecnością“ [5]). Dzieci trzeba przesadzić, jak szczepy, byle nie do Niemiec, między heretyki. W tem niezadowoleniu z wychowania domowego są zupełnie

---

[1]) Upominanie do ewangelików. Kazanie przygodne Cz. II. str. 112.

[2]) St. Windakiewicz. Inteligencya Skargi. Przegląd Powszechny 1912. Z. 8 i 9. str. 119.

[3]) Grabowski: Literatura aryańska str. 134.

[4]) Köstlin L. c. str. 546 — 548.

[5]) Kazania na Niedziele (XX. N. po Świątkach) T. II. str. 306 — 308

zgodni i Skarga i Luter, który chciałby oddać wychowanie urzędom i władzom miejskim, gdyż rodzice są do tego albo niezdolni, albo niezręczni, albo zbyt zajęci swoimi interesami[1]). Dom wychowywał zdaje się bezbarwnie, neutralnie, co i Skarga i Luter musieli zganić. Ale nim chłopca można do szkół oddać, już go dom często zdoła popsuć. I na ten czas zwraca właśnie Skarga uwagę i żąda, by zaznajomić syna z przyszłem życiem, pokazać mu nędzę i ludzkie przygody, by się ich lękał, a umiał sobie w nich poradzić, gdy nań przypadną[2]).

Nareszcie trzeba zwrócić uwagę na ten środek wychowawczy, który się Jezuitom najczęściej przyznaje, t. j. na karność. Skarga występuje najostrzej przeciw brakowi karności. Zwierzchności i prawu potrzeba podlegać. Chciał tę karność wpoić szlachcie, tłómaczył, iż od jednego się, nie od dwu ludzie poczęli, a w domu jeden gospodarz. Tem bardziej też starał się, by młodzież wyrastała w karności, bo nawet syn królewski „musi być pod karnością ojcowską i pedagogów" [3]). Ojcowie powinni dbać o to tak dalece, aby czasem „nie słowy, ale czem twardszem ukarać". Wielka odpowiedzialność spada na rodziców, to też wychowanie dzieci trudne „i wielkiej ciężkości pełne", jest jedną z beczek gorżkiej wody, którą małżeństwo wypić musi[4]).

O dzieci, młodzież i dorosłych troszczył się Skarga. Jego wychowawcze poglądy były ogniwem wielkiego łańcucha myśli o duszy ludzkiej, Kościele i Rzeczypospolitej. Wychowanie musi być dobre, by Kościół i Rzeczpospolita znalazły szczęście w swych przyszłych wyznawcach i obywatelach. Ten pogląd wyrósł ze stosunków ówczesnych religijnych i społecznych. W nim wewnątrz dopiero widać szczegóły, które przynosi Ratio Studiorum S. J.

---

[1]) Köstlin L. c.
[2]) Na XX. Niedz. po Świątkach str. 306—308.
[3]) Kaz. na Niedz. I. str. 76.
[4]) Kaz. na N. Starozapustną I. str. 155.. Na Niep. Poczęcie III. str. 82.

I.

Skład grona nauczycielskiego.

A) Zakład główny.

ŚMIAŁEK WINCENTY, dr. filozofii, dyrektor.

Bojarski Władysław, profesor w VII. randze, gospodarz VIIa, uczył języka greckiego VIa, VIIa, VIIIa, — tygodniowo 14 godzin.

Ks. Dziurzyński Kazimierz, profesor, zawiadowca biblioteki dla ubogich uczniów, uczył religii rzym.-kat. w Ie, IIe, IIIa, IIIe, IVd, Vd, VId VIId, VIIId, — tygodniowo 18 godzin.

Eminowicz Ludwik, profesor, przydzielony z filii ck. Gimnazyum VII we Lwowie, uczył jęz. polskiego w IIa, Va, VId, VIIa, VIId, — tygodniowo 16 godzin.

Friedberg Wilhelm, dr. filozofii, profesor w VIII. randze, zawiadowca gabinetu historyi naturalnej, uczył matematyki w IIIf, hist. natur. w Ia, Ie, IIIf, IVa, Vd, VIa, — tygodniowo 17 godzin.

Fuliński Benedykt, dr. filozofii, profesor, gospodarz IIa, uczył mat. w IIa, hist. nat. w IIa, IIe, IIIa, IIIe, IVd, Va, VId, — tygodniowo 19 godzin.

Hrycak Michał, profesor w VIII. randze, uczył matematyki w IVd, VIa, VId,— tygodniowo 9 godzin.

Kobzdaj Kazimierz, dr. filozofii, profesor, bawił na urlopie.

Ks. Krypiakiewicz Piotr, dr. św. Teologii, profesor w VIII. randze, uczył religii grecko-katol. w I—VIII, — tygodniowo 16 godzin.

Krzysztofowicz Krzysztof, rzeczywisty nauczyciel, przydzielony z ck. gimnazyum w Dębicy, zawiadowca biblioteki polskiej dla uczniów klas wyższych, gospodarz IIIa, uczył jęz. łacińskiego w IIIa, jęz. polskiego w IIe, Vd, VIa, — tygodniowo 16 godzin.

Kucharski Władysław, profesor w VIII. randze, gospodarz VId, uczył w 1. półroczu historyi i geografii w IIIf, IVa, VIa, VId, — tygodniowo 16 godzin; w 2. półroczu hist. i geogr. w VIa, VId, — tygodniowo 8 godzin.

Latoszyński Władysław, ck. Radca szkolny, profesor w VII. randze, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej, uczył jęz. łacińskiego w VIIa, języka greckiego w VId, VIIId, — tygodniowo 15 godzin.

Łukasiewicz Antoni, profesor, gospodarz VIId, uczył historyi i geogr. w VIIa, VIId, — tygodniowo 6 godzin.

Mordawski Szymon, profesor, pomocnik kancelaryjny Dyrektora, zawiadowca biblioteki niemieckiej dla uczniów, gospodarz VIII a, uczył jęz. niemieckiego w VII a, VII d, VIII a, VIII d, — tygodniowo 16 godzin.

Paczosa Franciszek, profesor w VIII. randze, przydzielony do służby w ck. Radzie szkolnej okręgowej miejskiej we Lwowie.

Paluch Stanisław, profesor, przydzielony z ck. Gimnazyum w Gródku Jagiellońskim, gospodarz I e, uczył jęz. greckiego w IV a, jęz. niemieckiego w I e, jęz. polskiego w VIII a, VIII d, — tygodniowo 17 godzin.

Piasecki Eugeniusz, dr. wszech nauk lekarskich, docent Uniwersytetu, radny miejski, nauczyciel gimnastyki, — bawił na urlopie.

Pilch Stanisław, rzeczywisty nauczyciel, gospodarz VI a, uczył jęz. łacińskiego w II a, VI a, jęz. greckiego w V a, — tygodniowo 17 godzin.

Strutyński Kazimierz, profesor, zawiadowca gabinetu fizyki, uczył matematyki w I e, VIII a, VIII d, fizyki w VII a, VIII a, VIII d, — tygodniowo 17 godzin.

Strycharski Ignacy, profesor, gospodarz VIII d, uczył jęz. łacińskiego w VI d, VII d, VIII d, — tygodniowo 16 godzin.

Szczepański Jan, profesor w VIII. randze, zawiadowca gabinetu archeologicznego, w 1. półroczu gospodarz V a, uczył jęz. łacińskiego w V a, VIII a, jęz. greckiego w VII d, — tygodniowo 15 godzin; w 2. półroczu uczył jęz. łacińskiego w VIII a, jęz. greckiego w VII d, — tygodniowo 9 godzin.

Witwicki Tadeusz, rzeczywisty nauczyciel, przydzielony z ck. Gimnazyum I. w Rzeszowie, uczył historyi i geografii w I a, IV d, V d, VIII a, VIII d, — tygodniowo 18 godzin.

Brandes Zalkie, egzam. zastępca nauczyciela, uczył religii mojżeszowej w I— VIII, — tygodniowo 16 godzin.

Grużewski Władysław, egzam. zastępca nauczyciela, uczył jęz. łacińskiego w I e, jęz. greckiego w III a, III e, — tygodniowo 16 godzin.

Hlibowicki Jarosław, zastępca nauczyciela, bawił na urlopie, pełniąc obowiązki w pryw. gimnazyum w Jaworowie.

Józefik Andrzej, egzam. zastępca nauczyciela, uczył jęz. niemieckiego w II a, II e, V d, VI a, — tygodniowo 16 godzin.

Kaczorowski Stanisław, dr. filozofii, egzam. zastępca nauczyciela, uczył matematyki w I a, II e, III a, III e, IV a, V a, V d, — tygodniowo 21 godzin.

Koczwara Jan, zastępca nauczyciela, gospodarz IV d, uczył jęz. niemieckiego w III a, III f, IV a, IV d, — tygodniowo 16 godzin.

Kost Michał, zastępca nauczyciela, uczył w 1. półroczu jęz. niemieckiego w V d, VI a tygodniowo 8 godzin; w 2. półroczu bawił na urlopie.

Krukiewicz Mieczysław, egzam. zastępca nauczyciela, gospodarz IV a, uczył jęz. łacińskiego w IV a, jęz. greckiego w III f, jęz. polskiego w III a, IV a, — tygodniowo 17 godzin.

Krzyżanowski Szczęsny, egzam. zastępca nauczyciela, bawił na urlopie jako nauczyciel pryw. gimnazyum w Horodence.

Kuś Andrzej, egzam. zastępca nauczyciela, gospodarz V d, uczył w 1. półroczu jęz. łacińskiego w V d, jęz. greckiego w V d, — tygodniowo 11 godzin; w 2. półroczu jęz. łacińskiego w V a i V d, jęz. greckiego w V d, — tygodniowo 17 godzin.

Łempicki Zygmunt, dr. filozofii, egzam. zastępca nauczyciela, bawił na urlopie.

Mejbaum Wacław, dr. filozofii, egzam. zastępca nauczyciela, bawił na urlopie.

Ross Michał, zastępca nauczyciela, asystent ck. Szkoły politechnicznej, uczył matematyki w VII a, VII d, fizyki w VII d, — tygodniowo 10 godzin.

Seidel Mieczysław, zastępca nauczyciela, gospodarz I a, uczył jęz. niemieckiego w I a, III e, V a, VI d, — tygodniowo 17 godzin.

Skałkowski Adam, dr. filozofii, zastępca nauczyciela, bawił na urlopie.

Ks. Skorny Tadeusz, egzam. zastępca nauczyciela, uczył religii rzym.-katol. w I a, II a, III f, IV a, V a, VI a, VII a, VIII a, — tygodniowo 16 godzin.

Strusiński Wiktor, dr. filozofii, zastępca nauczyciela, uczył w 1. półroczu jęz. niemieckiego w II a, II e, historyi i geografii w III e, proped. fil.

w VII a, VII d, VIII a, VIII d, — tygodniowo 18 godzin; w 2. półroczu historyi i geografii w III e, III f, IV a, proped. fil. w VII a, VII d, VIII a, VIII d, — tygodniowo 18 godzin.

Tarnawski Aleksander, egzam. zastępca nauczyciela, zawiadowca zbiorów geograficznych i biblioteki polskiej dla uczniów niższego gimnazyum, w 2. półroczu gospodarz V a, uczył geografii w I e, historyi i geografii w II a, II e, III a, V a, kaligrafii w I a, I e, — tygodniowo 20 godzin.

Ujejski Alfred, egzam. zastępca nauczyciela, gospodarz II e, uczył jęz. łacińskiego w II e, jęz. polskiego w I e, III f, IV d, historyi w I e, — tygodniowo 17 godzin.

Wilk Stanisław, egzam. zastępca nauczyciela, uczył gimnastyki w I—VIII,— tygodniowo 34 godzin.

Zawadzki Alfred, zastępca nauczyciela, gospodarz III f, uczył jęz. łacińskiego w III f, IV d, jęz. greckiego w IV d, — tygodniowo 16 godzin.

Żurawski Stanisław, egzam. zastępca nauczyciela, uczył rysunków w I—IV, — tygodniowo 18 godzin.

Żurawski Zygmunt, egzam. zastępca nauczyciela, gospodarz III e, uczył jęz. łacińskiego w I a, III e, jęz. polskiego w I a, III e, — tygodniowo 18 godzin.

B) Oddziały równorzędne.

I.

DROPIOWSKI WŁADYSŁAW, kierownik, ck. profesor w VIII. randze.

II.

Augustak Jan, c. k. profesor, gospodarz klasy II b, uczył matem. w II b, nauk przyrodnicz. w I b, II b, II d, VI c, fizyki w III b, III c, III d, — tygodniowo 18 godz. Od dnia 26/3 bawił na urlopie.

Bizoń Franciszek, c. k. profesor w VII. randze, — nie pełnił służby, będąc w toku przeniesienia się w stały stan spoczynku.

Graszyński Bonawentura, c. k. profesor, uczył j. łacińskiego w V c, niemieckiego w VIII b, VIII c, — tygodniowo 14 godzin.

Grossmann Henryk, c. k. profesor, bawił na urlopie.

Hubert Stanisław, c. k. profesor w VIII. randze (przydzielony z c. k. Gimnazyum w Wadowicach), pomocnik kancelaryjny Kierownika, zawiadowca gabinetu przyrodniczego, uczył n. przyrodniczych w II c, V b, VI b, VI c (od 1. maja), fizyki w IV b (do 1. maja), IV c, gimnastyki w VII c, VIII b, VIII c, — tygodniowo 20 godz.

Kalinowski Wiktor, c. k. profesor, gospodarz kl. VII b, uczył j. łacińskiego w VI b, VI c, VII b, — tygodniowo 17 godzin.

Ks. Kuryś Michał, dr. św. Teologii, profesor w VIII. randze, — bawił na urlopie.

Loret Sydon Maciej, dr. filozofii, c. k. profesor (przydzielony z c. k. Gimn. w N. Sączu), — bawił na urlopie.

Pochmarski Bolesław, c. k. rzecz. nauczyciel, uczył j. polskiego w II d, VII c, VIII b, VIII c, — tygodniowo 15 godzin.

Podlacha Władysław, dr. filozofii, c. k. profesor, uczył historyi i geografii w VI b, VI c, VII b, VII c, — tygodniowo 14 godzin. Od 15/11 1912 bawił na urlopie.

Rybczyński Witołd, dr. filozofii, c. k. profesor, — bawił na urlopie.

Skarbiński Edmund, c. k. rzecz. nauczyciel (przydzielony z Zakładu głównego) zawiadowca biblioteki nauczycielskiej, gospodarz kl. VIII c, uczył j. greckiego w VI c, VIII b, VIII c, — tygodniowo 15 godzin.

Zabielski Stanisław, c. k. rzecz. nauczyciel (przydzielony z c. k. Gimn. w Stryju), zawiadowca gabinetu fizyki, uczył matematyki w VIII b, VIII c, fizyki w VII b, VII c, VIII b, VIII c, — tygodniowo 20 godzin.

III.

Buzáth Stanisław, dr. filozofii, egzamin. zastępca naucz., zawiadowca polskiej biblioteki uczniów, uczył (od 15/11 1912) j. łacińskiego w Ic, historyi i geografii w VIb, VIc, VIIb, VIIc, — tygodniowo 20 godzin.
Cyankiewicz Władysław, zastępca naucz., gospodarz kl. IVb, uczył jęz. łacińskiego w IIIb, IVb, greckiego w Vc, — tygodniowo 17 godz. Od 2 maja uczył nadto j. greckiego w IIIb.
Freilich Arnold, dr. filozofii, egzam. zastępca naucz., asystent c. k. Szkoły politechnicznej, uczył matematyki w VIc, VIIb, VIIc, — tygodniowo 9 godzin.
Freund Lewi, dr. filozofii, egzam. zastępca naucz., uczył religii mojżeszowej w Ibc, Id, IIbc, IId, IIIbc, IIId, IVbc, Vbc, VIbc, VIIbc, VIIIbc, — tygodniowo 22 godz.
Gordaszewski Teofil, egzam. zastępca naucz., uczył gimnastyki w Ib, Ic, Id, IIb, IIc, IId, IIIb, IIIc, IIId, IVb, IVc, Vb, Vc, VIb, VIc, VIIb, — tygodniowo 32 godz.
Grabiński Stefan, egzamin. zastępca naucz., gospodarz kl. IId, w 2. półroczu uczył j. łacińskiego w Id, IIb, IId, — tygodniowo 18 godz.
Grochmalicki Jan, dr. filozofii, zastępca naucz., asystent c. k. Uniwersytetu, gospodarz kl. Id, uczył matematyki w Id, n. przyrodniczych w Ic, Id, Vc, — tygodniowo 10 godz.
Jabczyński Mieczysław, egzamin. zastępca naucz., gospodarz kl. Vc, uczył j. niemieckiego IId, IIIb, IIIc, Vc, historyi i geografii w Vc, — tygodniowo 20 godzin.
Jakób Wiktor, egzam. zastępca naucz., asystent c. k. Uniwersytetu, gospodarz kl. IIb, uczył (od 1/5 1913) matematyki w IIb, n. przyrodniczych w Ib, IIb, IId, IIIb, IIIc, IIId, IVb, — tygodniowo 18 godz.
Jarosiński Bolesław, egzam. zastępca naucz., gospodarz kl. Vb, uczył jęz. polskiego w IVb, IVc, łacińskiego w IVc, greckiego w Vb, — tygodniowo 17 godz.
Jus Ludwik, egzam. zastępca naucz., zawiadowca gabinetu archeologicznego, gospodarz kl. VIIc, uczył j. łacińskiego w Vb, VIIc, greckiego w VIIb, VIIc, — tygodniowo 20 godz.
Kipa Emil, egzamin. zastępca naucz. — bawił na urlopie.
Krischke Franciszek, zastępca naucz., uczył j. niemieckiego w Ic, IIc, IIId, IVb, VIb, — tygodniowo 21 godz.
Lewicki Stanisław, egzamin. zastępca naucz., — bawił na urlopie.
Myszuga Józef, zastępca naucz., uczył j. polskiego w IIIb, historyi i geografii w Ib, IIb, IIIc, IIId, — tygodniowo 19 godz.
Namysł Joachim, dr. filozofii, egzamin. zastępca naucz., zawiadowca niemieckiej biblioteki uczniów, gospodarz kl. VIc, uczył j. niemieckiego w Ib, IVc, Vb, VIc, VIIc, — tygodniowo 21 godz.
Nawalany Julian, zastępca naucz., — bawił na urlopie.
Ks. Nowak Piotr, egzamin. zastępca naucz., uczył religii rz.-kat. w Ic, Id, IIc, IId, IIIc, IIId, IVc, Vc, VIc, VIIc, VIIIc, — tygodniowo 22 godz. Nadto wygłaszał egzorty dla 2 oddziałów. Od 15/4 1913 r. uczył religii rz.-kat. także w kl. IIb, IIIb, Vb, VIIb, VIIIb, łącznie z oddziałami C (w tej samej liczbie godzin).
Ogonowski Antoni, zastępca naucz., gospodarz kl. IIc, uczył j. polskiego w IIc, IIId, łacińskiego w IIc, greckiego w IIId, — tygodniowo 18 godz.
Piotrowicz Stanisław, zastępca naucz., zawiadowca gabinetu geograficznego, gospodarz kl. IIIb, uczył historyi i geografii w IId, IIIb, IVb, VIIIb, VIIIc, — tygodniowo 18 godz.
Polański Orest, egzamin. zastępca naucz., gospodarz kl. IVc, uczył j. niemieckiego w Id, IIb, VIIb, historyi i geografii w Id, IVc, — tygodniowo 21 godz.

Rutkowski Aleksander, zastępca naucz., gospodarz kl. III c, uczył j. polskiego w V c, VI b, VI c, VII b, j. łacińskiego w III c, — tygodniowo 18 godzin.
Rutkowski Karol, zastępca naucz., zawiadowca gabinetu rysunk. uczył rysunków odr. w I b, I c, I d, II b, II c, II d, III b, III c, III d, IV b, IV c i kaligrafii w I b, I c, I d, — tygodniowo 25 godz.
Schuttera Otton, zastępca naucz., zawiadowca zbiorów do nauki matematyki, uczył matematyki w I b, I c, II d, III b, IV c, V b, V c, — tygodniowo 21 godzin.
Stecków Maryan, egzamin. zastępca naucz., — bawił na urlopie.
Stojanowski Józef, zastępca naucz., gospodarz kl. I c, uczył j. polskiego w I c, I d, historyi i geografii w I c, II c, V b, — tygodniowo 18 godz.
Szczerbaniuk Mikołaj, zastępca naucz., gospodarz kl. VIII b, uczył j. łacińskiego w VIII b, VIII c, greckiego w IV c, VI b, — tygodniowo 19 godz.
Szumski Emil, zastępca naucz., uczył matematyki w II c, III c, III d, IV b, VI b, propedeutyki fil. w VII b, VII c, VIII b, VIII c, — tygodniowo 21 godzin.
Świerzowicz Jan, zastępca naucz., gospodarz kl. II b, uczył jęz. polskiego w I b, III c, j. łacińskiego w I b, I d, — tygodniowo 17 godz. Nadto od dnia 2 maja uczył j. polskiego w II b.
Ks. Tumpach Romuald, zastępca nauczyciela, od dnia 1 maja 1913 r. uczył religii rz.-kat. w I b, IV b, VI b, — tygodniowo 6 godz. Nadto wygłaszał egzorty dla 2. oddziałów.
Walkowicz Stanisław, egzamin. zastępca naucz., — bawił na urlopie.
Ks. Wójcik Franciszek, egzamin. zastępca naucz., uczył religii rzym.-kat. w I b, II b, III b, IV b, V b, VI b, VII b, VIII b tygodniowo 16 godzin. Nadto wygłaszał egzorty dla 2 oddziałów. Od dnia 15 kwietnia 1913 r. bawił na urlopie.
Zajączkowski Tytus, zastępca naucz., gospodarz kl. I b, uczył w 1. półroczu j. polskiego w II b, V b i j. łacińskiego w I b, I d, — tygodniowo 19 godz.; w 2. półr. uczył j. polskiego w V b, łacińskiego w I b, — tygodn. 9 godz.

Do przedmiotów nadobowiązkowych.

A) W Zakładzie głównym.

Bojarski Władysław, j. w., uczył stenografii w 4 godzinach tygodniowo.
Domiszewski Franciszek, nauczyciel nadetatowy, uczył śpiewu w 6 godzinach tygodniowo.
Krukiewicz Mieczysław, j. w., uczył jęz. ruskiego w 2 godzinach tygodn.
Latoszyński Władysław, j. w., uczył jęz. ruskiego w 6 godzinach tygodn.
Łukasiewicz Antoni, j. w., uczył dziejów ojczystych w VII a i VII d w 2 godzinach tygodn.
Ryniewicz Antoni, dr. filozofii, profesor ck. II. Szkoły realnej, uczył jęz. francuskiego w 6 godzinach tygodniowo.
Szumski Emil, j. w., uczył jęz. angielskiego w 4 godzinach tygodniowo.
Żurawski Stanisław, j. w., uczył rysunków w 4 godzinach tygodniowo.

B) W Oddziałach równorzędnych.

Buzáth Stanisław, j. w., uczył dziejów ojczystych w VII b, VII c, w 2 godzinach tygodniowo.
Kinalski Antoni, nauczyciel nadetatowy, uczył śpiewu w 6 godzinach tygodniowo.
Krischke Franciszek, j. w., uczył stenografii w 4 godzinach tygodniowo.

Piotrowicz Stanisław, j. w., uczył dziejów ojczystych w VIIIb, VIIIc, w 2 godzinach tygodniowo.
Rutkowski Karol, j. w., uczył rysunków odręcznych w 4 godzinach tygodniowo.
Ryniewicz Antoni, dr. filozofii, profesor c. k. II. Szkoły realnej, uczył jęz. francuskiego w 6 godzinach tygodniowo.
Stefanowicz Julian, profesor Filii c. k. Gimnazyum I. we Lwowie, uczył jęz. ruskiego w 6 godzinach tygodniowo.
Szumski Emil, j. w., uczył jęz. angielskiego w 6 godzinach tygodniowo.

II.

Zmiany w składzie grona nauczycielskiego.

w ciągu roku szkolnego 1912/13.

A) Zakład główny.

C. k. Rada Szkolna krajowa przydzieliła do służby w tutejszym Zakładzie rzeczywist. naucz. Filii c. k. Gimnazyum VII., Ludwika Eminowicza (20/7 1912 l. 11.788) i profesora c. k. Gimnazyum w Gródku Jagiellońskim, Stanisława Palucha (26/9 1912 l. 17.135).

C. k. Rada Szkolna krajowa nadała posady nauczycielskie tutejszym zastępcom nauczycieli: Stanisławowi Pilchowi w tutejszym Zakładzie (9/7 1912 l. 11.909), Zygmuntowi Czernemu w c. k. Szkole realnej w Rawie Ruskiej (1/8 1912 l. 12.778), Franciszkowi Janczykowi w c. k. I. Gimnazyum w Nowym Sączu (16/7 1912 l. 10.704), Krzysztofowi Krzysztofowiczowi w c. k. Gimnazyum w Dębicy z równoczesnem przydzieleniem do tutejszego Zakładu (24/8 1912 l. 9.426).

C. k. Rada Szkolna kraj. przeniosła w tym samym charakterze: a) do tutejszego Zakładu: zastępców nauczycieli Michała Kosta z Filii c. k. Gimnazyum VII. we Lwowie (13/7 1912 l. 12.192), Antoniego Schönhubera z c. k. II. Gimnazyum we Lwowie (w krótkiej drodze: por. Gaz. Lw. z 12/9 1912 l. 209 i Dzien. Urzęd. c. k. RSkr. z d. 23/9 1912 Nr. 19), Tadeusza Dąbrowskiego z tut. Oddziałów równorzędnych (13/7 1912 l. 12.191), Emeryka Somogyi'ego z c. k. VIII. Gimnazyum we Lwowie (2/2 1913 l. 1.464), Andrzeja Józefika z c. k. VIII. Gimnazyum we Lwowie (10/4 1913 l. 6.086); b) z tutejszego Zakładu: zastępców nauczycieli Tadeusza Dąbrowskiego do c. k. Gimnazyum w Żółkwi (30/8 1912 l. 14.722), Antoniego Schönhubera do c. k. II. Gimnazyum we Lwowie (8/10 1912 l. 18.390), Emeryka Somogyi'ego do c. k. Seminaryum nauczycielskiego męskiego w Kętach (10/2 1913 l. 16.727/III), Dr. Józefa Miesesa do c. k. Gimnazyum z jęz. wykł. pol. w Przemyślu (9/4 1912 l. 4911 i 12/11 1912 l. 20.023).

C. k. Rada Szkolna krajowa zamianowała zastępcami nauczycieli w tutejszym Zakładzie kandydatów stanu nauczycielskiego: Stanisława Żurawskiego (24/8 1912 l. 12.178, zaprzys. 7/9 1912), Władysława Grużewskiego (6/9 1912 l. 9.872 zaprzys. 15/9 1912), Zalkie Brandesa (18/9 1912 l. 15.866, zaprzys. 7/10 1912), Jarosława Hlibowickiego (23/9 1912 l. 14.400, zaprzys. 19/10 1912), Stanisława Kaczorowskiego (7/10 1912 l. 11.594, zaprzys. 8/11 1912).

C. k. Rada Szkolna krajowa udzieliła urlopu: a) dla celów naukowych: profesorowi Dr. Kazimierzowi Kobzdajowi (30/5 1912 l. 6.608), zastępcom nauczycieli: Dr. Zygmuntowi Łempickiemu (24/6 1912 l. 9.871), Dr. Wacławowi Mejbaumowi (4/7 1912 l. 9.325 i 27/12 1912 I. 22.300), Dr. Adamowi Skałkowskiemu (4/11 1912 l. 19.430) — wszystkim czterem na rok; b) dla poratowania zdrowia: za-

stępcom nauczycieli Emanuelowi Zwillingowi-Łozińskiemu na przeciąg 1. półrocza (7/10 1912 l. 18.133), Michałowi Kostowi na przeciąg 2. półrocza (4/2 1913 l. 1.386); c) dla umożliwienia wykonywania innych czynności: nauczycielowi gimnastyki Dr. Eugeniuszowi Piaseckiemu (24/7 1912 l. 11.586), zastępcom nauczycieli Szczęsnemu Krzyżanowskiemu (4/9 1912 l. 12.549), Jarosławowi Hlibowickiemu (23/9 1912 l. 14.400), — wszystkim trzem na rok. Nadto zezwoliła na zmniejszenie liczby godzin: profesorom Antoniemu Łukasiewiczowi (8/7 1912 l. 9.324), Michałowi Hrycakowi (23/9 1912 l. 16.450 i 26/1 1913 l. 757), Władysławowi Kucharskiemu (14/1 1913 l. 339), Janowi Szczepańskiemu (17/1 1913 l. 681), zastępcom nauczycieli Michałowi Rossowi (10/9 1912 l. 14.882) na rok, Andrzejowi Kusiowi i Michałowi Kostowi (31/5 1912 l. 7.622) na przeciąg 1. półrocza.

C. k. Rada Szkolna krajowa zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim rzeczywistych nauczycieli: Dr. Benedykta Fulińskiego (20/1 1913 l. 375), Ludwika Eminowicza (14/1 1913 l 264).

Ze składu Grona tutejszego i z zawodu nauczycielskiego wystąpili zastępcy nauczycieli Alfred Kalisch (6/7 1912 l. 11.800) i Emanuel Zwilling-Łoziński (6/2 1913 l. 748).

B) Oddziały równorzędne.

C. k. Rada Szkolna krajowa nadała posadę nauczycielską w tutejszym Zakładzie profesorowi c. k. Gimnazyum w Przemyślu na Zasaniu Wiktorowi Kalinowskiemu (27/6 1912 l. 6386/IV) i profesorowi c. k. Szkoły realnej w Krośnie, przydzielonemu do służby w Zakładzie tutejszym, dr. Witołdowi Rybczyńskiemu (2/7 1912 l. 10.175/IV).

C. k. Rada Szkolna krajowa udzieliła urlopu na przeciąg roku szkolnego 1912/13 profesorowi ks. dr. Michałowi Kurysiowi, by mu umożliwić objęcie wykładów dogmatyki szczegółowej w c. k. Uniwersytecie lwowskim (24/6 1912 l. 10.075/IV), profesorom: dr. Sydonowi Loretowi (30/8 1912 l. 13.595/IV) i Henrykowi Grossmannowi (6/9 1912 l. 9628/IV i 26/1 1913 l. 936/IV) w celach naukowych, profesorowi dr. Władysławowi Podlasze w 1. półroczu z powodu choroby (4/11 1912 l. 19.561/IV), a w 2. półroczu w celach naukowych (31/1 1913 l. 1458/IV), tudzież profesorowi Janowi Augustakowi, z powodu choroby, do końca roku szk. 1912/13 (25/4 1913 l. 9396/IV).

C. k. Rada Szkolna krajowa nadała posadę nauczycielską tutejszemu zastępcy nauczyciela Stanisławowi Eustachiewiczowi w c. k. Gimnazyum w Złoczowie (7/9 1912 l. 9396/IV).

C. k. Rada Szkolna krajowa przeniosła w tym samym charakterze zastępców nauczycieli: a) z tutejszego Zakładu: Tadeusza Dąbrowskiego do c. k. Gimnazyum IV. (Zakład główny) we Lwowie (13/7 1912 l. 9396/IV), Michała Spulnickiego do c. k. Gimnazyum w Żółkwi (19/7 1912 l. 12.639/IV), Bolesława Proroka do c. k. Gimnazyum w Podgórzu (12/7 1912 l. 9626/IV), Rudolfa Wacka do Filii c. k. Gimn. VII. we Lwowie (13/7 1912 l. 12.190/IV); b) do tutejszego Zakładu: Mieczysława Jabczyńskiego z c. k. Gimnazyum I. z polsk. j. wykład. w Stanisławowie (6/9 1912 l. 15.267/IV), Oresta Polańskiego z c. k. Gimnazyum w Bochni (10/9 1912 l 12.143/IV), Stanisława Piotrowicza z c. k. Gimnazyum w Samborze (20/11 1912 l. 20.788/IV), Józefa Stojanowskiego z c. k. Gimnazyum Franciszka Józefa we Lwowie (10/12 1912 l. 21.727/IV).

C. k. Rada Szkolna krajowa mianowała zastępcami nauczycieli w tutejszym Zakładzie: Karola Rutkowskiego, asystenta rysunków odr. w c. k. Szkole realnej I. we Lwowie (7/9 1912 l. 9.396/IV. Przysięgę służb. złożył 12/9 1912), tudzież kandydatów zawodu nauczycielskiego: Jana Świerzowicza (6/9 1912 l. 9396/IV. Przysięgę służb. złożył 17/9 1912), dr. Stanisława Buzátha (6/11 1912 l. 15.242/IV. Przysięgę służb. złożył 15/11 1912), Juliana Nawalanego (12/11 1912 l. 10.104/IV. Przysięgę służb. złożył 4/12 1912), Wiktora Jakóba (25/4 1913 l. 7026/IV. Przysięgę służb. złożył 3/5 1913) i ks. Romualda Tumpacha (20/5 1913 l. 8051/IV. Przysięgę służb. złożył 26/5 1913).

C. k. Rada Szkolna krajowa przyjęła do wiadomości rezygnacyę zastępcy nauczyciela Władysława Michalskiego z dniem 31/8 1912 (30/9 1912 l. 15.670/IV). Zastęp. naucz. Stanisław Kowalski ustąpił z dniem 31 maja 1913 (19/5 1913 l. 7973/IV).

C. k. Rada Szkolna krajowa udzieliła płatnego urlopu zastępcom nauczycieli: Emilowi Kipie w celach naukowyeh (1/7 1912 l. 9291/IV i 27/12 1912 l. 22.301) Stanisławowi Walkowiczowi z powodu choroby (21/5 1912 l. 6381/IV, 4/12 1912 l. 21.041/IV i 4/2 1913 l. 1327/IV), Stanisławowi Lewickiemu na przeciąg 1. półrocza, celem uporządkowania spraw osobistych (22/9 1912 l. 15.273/IV) i ks. Franciszkowi Wójcikowi do końca roku szk. dla poratowania zdrowia (12/5 1913 l. 7696/IV), bezpłatnego urlopu zaś zastępcom nauczycieli: Maryanowi Steckowowi na przeciąg roku szkoln. 1912/13 celem pełnienia obowiązków nauczycielskich w prywatnej Szkole handlowej we Lwowie (30/8 1912 l. 13.537/IV, Stanisławowi Lewickiemu na przeciąg 2. półrocza 1912/13 celem pełnienia obowiązków naucz. w prywatnem Gimnazyum żeńskiem p. Z. Strzałkowskiej we Lwowie (4/2 1913 l. 1530/IV) i Julianowi Nawalanemu do końca roku szkoln. 1912/13 celem pełnienia obowiązków nauczycielskich w miejskiem Gimnazyum polskiem w Jaworowie (12/11 1912 l. 10.104/IV).

C. k. Rada Szkolna krajowa udzieliła zniżenia obowiązkowej liczby godzin do połowy na przeciąg r. szk. 1912/13 zastępcom nauczycieli: dr. Arnoldowi Freilichowi, celem pełnienia obowiązków asystenta w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie i dr. Janowi Grochmalickiemu celem pełnienia obowiązków asystenta w c. k. Uniwersytecie we Lwowie (21/5 1912 l. 6381/IV), tudzież Tytusowi Zajączkowskiemu na przeciąg 2. półrocza r. szk. 1913 w zwykłym celu (22/12 1912 l. 21.961/IV).

III.

Plan nauki.

A) W Zakładzie głównym.

W Zakładzie obowiązywał plan nauki, przepisany rozporządzeniem c. k. Ministerstwa W. i O. z d. 20/III 1909 l. 11662 (wzgl. c. k. Rady Szk. kraj. z d. 2/VIII 1909 l. 44242) z uwzględnieniem późniejszych zmian, które dotyczą rozkładu godzin, przeznaczonych na naukę historyi i geografii w kl. V. i VI. (rekr. Minist. W. i O. z d. 5/I 1912 l. 42833 ex 1911).

Plan nowy

w przeglądowym rozkładzie przedmiotów wraz z czasem na każdy przedmiot wyznaczonym uwidoczni następująca tabelka:

L. porz.	PRZEDMIOT	Klasa								Razem
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
	Nauka religii	2	2	2	2	2	2	2	2	16
2	Język wykładowy . . .	3	4	3	3	3	3	3	4	26
3	Język łaciński	6	6	6	6	6	6	5	5	46
4	Język grecki	—	—	5	4	5	5	4	5	28
5	Język niemiecki . . .	5	4	4	4	4	4	4	4	33
6	Historya	2	2	2	2	3	4	3	3 }	21
7	Geografia	2	2	2	2	1	1	—	— }	10
8	Matematyka	3	3	3	3	3	3	3	2	23
9	Nauki przyrodnicze . .	2	2	—	} —	3	2	—	—	9
10	Fizyka i chemia . . .	—	—	2	} 3	—	—	4	3	12
11	Propedeutyka filozof. .	—	—	—	—	—	—	1	2	3
12	Rysunki	2	2	2	2	—	—	—	—	8
13	Kaligrafia	1	—	—	—	—	—	—	—	1
14	Gimnastyka i zabawy .	2	2	2	2	2	2	—	—	16

Obowiązkowa lektura szkolna i domowa.

A) W Zakładzie głównym.

Język polski. Klasa V a. A. Mickiewicz, Pan Tadeusz; A. Fredro, Zemsta; Szekspir, Makbet; Prus, Placówka; Chmielowski, Pan Tadeusz (studyum).

Klasa V d. Uczniowie przeczytali w całości: Pana Tadeusza i Trylogię Sienkiewicza.

Klasa VI a. Rej: Rozprawa, Kochanowski: Odprawa posłów greckich, Treny, Pamiętniki Paska i Heidensteina, Trylogia Sienkiewicza i Rzewuskiego: Listopad.

Klasa VI d. Kochanowski, Odprawa posłów; Treny; Heidenstein, Pamiętniki; Pasek, Pamiętniki; Krasicki, Pan Doświadczyński, Zabłocki, Sarmatyzm; Niemcewicz, Powrót posła; Sienkiewicz, Trylogia.

Klasa VII a i d. Brodziński, O klasyczności i romantyczności; Mickiewicz, Ballady i romance; Grażyna; Sonety krymskie; Konrad Wallenrod; Dziady (II, IV, I, III); Księgi narodu i Pielgrzymstwa; wyjątki z wykładów literatur słowiańskich; Malczewski, Marya; Goszczyński, Zamek kaniowski; Król zamczyska; Zaleski, Duch od stepu; Fredro, Śluby panieńskie; Pan Jowialski; Słowacki, Marya Stuart.

Klasa VIII a i d. L e k t u r a s z k o l n a. F r e d r o: Śluby Panieńskie. S ł o w a c k i: Godzina myśli Kordyan. Anhelli. Liryki: Hymn o zachodzie słońca. Grób Agamemmona. Tak mi Boże dopomóż! K r a s i ń s k i: Nieboska komedya. Irydion. Trzy myśli Ligęzy. Psalmy przyszłości (nadziei, miłości, dobrej woli). P o l: Pieśni Janusza (wybór). U j e j s k i: Skargi Jeremiego II. V X.) Zawiana chata. Za służbą.

L e k t u r a d o m o w a. F r e d r o: Wielki człowiek do małych interesów. S ł o w a c k i: Jan Bielecki. Balladyna. Lilla Weneda. R z e w u s k i: Listopad K o r z e n i o w s k i: Kollokacya. P o l: Mohort. S y r o k o m l a: Jan Dęboróg. S i e n k i e w i c z: Quo vadis.

Język łaciński. Klasa V a i d. a) Szkolna: z O w i d i u s z a (wyd. Sinki), M e t a m, ustęp: 1, 2, 3, 5, 6, 13, 19, 20, 23, 26. Fasti: 2, 3, 6 — Tristia: 6 Z C e z a r a: ks. V. Z Liwiusza: ks. I. i wybór z innych.

b) Prywatna: z O w i d i u s z a Metam: 8, 11, 17, 18, 21. — Tristia: 3. Z Cezara: ks. VI. Z Liwiusza: ks. III. i IV.

Klasa VI a. C. Sallustii Crispi, Bellum Ingurthinum, M. Tullii Ciceronis, In Catilinam oratio I, oratio II, kursorycznie przeczytana P Vergilii Maronis, Bucolicon I, Aeneidos I, 1—493: reszta z I ks. czytana częścią kursorycznie, częścią jako obowiązkowa lektura dla całej klasy, odpytana. Ks. II Ks. IV zdało 12 uczniów, jako prywatną lekturę.

Klasa VI d. Sallust. Bell. Jug. Cic. In Cat. I. Verg. Prooem. Georg. Laudes vitae rust. Buc. I. Aen. I. II. Lektura prywatna: 6 uczniów zdawało Sall. Cat., 1 uczeń Cic. De senect., 8 uczniów Cic. In Cat. II, III, IV., 8 uczniów In Cat. IV.

Klasa VII a. Cic. In Verr. IV. Pro Archia poeta. Verg. Aen. ks. VI. ks. VII. 285—640. Plin. Epist. I. 1. 12. V. 6. IX. 33. Ad Trai. 96. 97. Lektura prywatna: 12 uczniów zdawało nieczytane księgi Eneidy (wyd. szkolne), 3 uczn. Cicer. Laelius, 2 uczn. Cato Maior 1 uczn. Pro rege Deiotaro, 2 uczn. Somn. Scipionis., 6 uczn. Pro Milone. Z gramatyki powtórzono: O słowie. Zad. szkoln. 10.

Klasa VII d. Cic. In Verr. IV. Pro Archia. Verg. Aen. VI. Plin. Ep. I 1. 12. V 6. VI 16. 20. IX 33. Ad Traian. XCVI. XCVII. Lektura prywatna: 4 uczniów zdawało Verg. Aen. IV., 1 uczeń Cic. De imp. Cn. Pompei, 3 uczniów Cic. Lael., 2 uczniów Pliniusza listy nieczytane w szkole.

Klasa VIII a. Horacy: 26 ód, 3 epody, 3 satyry, 3 listy. Tacyt: Annales I. IV. XV. w wyborze. Pryw lektura: Ody Horacego nieczytane w szkole, Tacyta Germania.

Klasa VIII d. Hor. Carm. I 1, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 14, 18, 21, 22, 25, 26, 34. II 2, 3, 10, 16, 17, 18. III 1, 2, 8, 9, 13, 21, 30. IV 3, 5, 7. Epod. 2, 4. Sat. I 1, 5, 9. Epist. I 2, 4. Tac. Ann. I 1—30. II 42—43. 53—55. 69—83. III 1—7. XV 38—45. Lektura prywatna: 6 uczuiów zdawało Tac. Germ, 3 uczniów niecz6tane ody Horacogo (1 nadto nieczytane epody, satyry i listy), 1 uczeń Cic. Pro Lig., 1 uczeń Cic. Lael., 1 uczeń Sall. Bell. Ing., 2 uczniów wyjątki z Tac. Ann. IV, 5 uczniów Cic. Somn. Scip.

Język grecki. Klasa V a. Homera Iliada ks. I, ks III ks. II prywatna lektura obowiązkowa dla całej klasy. Lepsi uczniowie zdawali lekturę prywatną. Z Chrestomatyi Xenofonta. 1) Anabasis: 1, 2, 3, 4, 7, 11, 16, 18. Ustęp 5 obowiązkowa lektura prywatna dla wszystkich uczniów, w klasie odpytana. Nadto 10 uczniów zdawało ustęp 6, 1 ustęp 8, 1 ustęp 17. 2) Cyropedya: ustęp 1, 7; ustęp 4 prywatna lektura dla całej klasy Uprawiano też kursoryczną lekturę.

Klasa V d. a) Szkolna: z Ksenofonta, Anab. ustęp: 1, 2, 3, 5, 7, 13 Cyropedyi: 1, 2, 8, z Homera, Iliady: ks. I i III.

b) Prywatna: z Ksenof. Anab.: 4, 6, 9, z Homera: ks. II. względnie IV.

Klasa VI a. Iliad. II, III, VI, XVIII, Herod. VII ks.

Klasa VI d. Homera Ilias ks. 6. 9. 19. 22. Herodota. Histor. ks. VII. podług wydania Terlikowskiego. Lektura prywatna: 19 uczniów zdawało Iliady ks. VII, 2 uczn. ks. XII., 2 uczn. ks. VIII, 5 uczn. ks. III.; 1 ucz. ks. 24, 2 uczn. Herodot. ks. 2 i 3. Zad. szkoln. 8. Z gramatyki: nauka o słowie.

Klasa VII a. Odyss. ks. I, V—XII; Demost. Olinth I Philipp III.

Klasa VII d. Homera Odyssea: I. V. VII. VIII. XI. XIII. Demostenes: Olintyjska mowa 1. Filipika 3. Platon: Apologia. Prywatna lektura: Odyssea: VI. IX. 15. 23. (obowiązkowo). Demostenes: O pokoju.

Klasa VIII a. Plat. Apol., Kriton, wyjątki z Phaedona. Edyp król.

Klasa VIII d. Platona. Apologia. Protagoras. Homera Odys. 22. Sofoklesa. Edyp król. Lektura prywatna: 8 uczniów zdawało Plat. Kritona, 1 uczn. Plat. Eutyfron; 5 uczn. Sofoklesa Antygonę.

Język niemiecki. Klasa V a. Szkolna: Goethe, Reineke Fuchs. Domowa: Hauff, Die Karawane Ponadto zdawali uczniowie sprawę z dzieł następujących: Shakespeare: Macbeth (Halber, Weinreb), Romeo und Julia (Bojarski) Hamlet (Moszyński). Grillparzer: Die Ahnfrau (Dyduszyński). Lessing: Minna von Barnhelm (Schwarz), Gudrunsage (Olearczyk)

Klasa V d. Szkolna: A. v. Chamisso: Peter Schlemihls wundersame Geschichte. Domowa: Shakespeare: Julius Caesar. Schiller: Räuber, Fiesko, Don Karlos. Lessing: Die Juden, Emilia Galotti. Hauff: Die Karawane. E. Poe: Novellen.

Klasa VI a. Szkolna: W. v. Goethe: Hermann und Dorothea. Lessing: Minna v. Barnhelm. Domowa: Shakespeare: Julius Caesar, Hamlet, Sommernachtstraum. Hebbel: Maria Magdalena. Grillparzer: Ahnfrau, König Ottokars Glück u. Ende. Eichendorff: Aus dem Leben eines Taugenichts. Schiller: Wilhelm Tell. Lessing: Nathan der Weise.

Klasa VI d Szkolna: Goethe: Hermann und Dorothea. Lessing: Minna von Barnhelm. Domowa: Wieland: Oberon. Ponadto zdawali uczniowie sprawę z dzieł następujących: Schiller: Die Räuber (Goldhammer, Hipp, Kołodziejski, Lutman, Nagelberg, Romaszkan), Wilhelm Tell (Baczes, Goldhammer, Krzemiński, Łuczkiewicz, Nagelberg), Die Jungfrau von Orléans (Grünfeld). Goethe: Iphigenie auf Tauris (Goldhammer). Lessing: Nathan der Weise (Nagelberg). Kleist: Der Prinz von Homburg (Nagelberg). Raimund: Der Verschwender (Nagelberg), Der Alpenkönig und der Menschenfeind (Goldhammer).

Klasa VII a. a) Szkolna: Schiller, Wallenstein; Schiller, Die Jungfrau von Orléans; b) domowa: Schiller, Maria Stuart; Grillparzer, Ahnfrau; Wieland, Oberon.

Klasa VII d. a) Szkolna: Schiller, Die Jungfrau von Orléans; Grillparzer, Sappho; H. v. Kleist, Käthchen von Heilbronn; b) domowa: Goethe, Götz von Berlichingen; Wieland, Oberon; Schiller, Maria Stuart.

Klasa VIII a. a) Szkolna: Goethe, Iphigenie auf Tauris; Grillparzer, Sappho; Goethe, Gedichte (in Auswahl); Schiller, Gedichte (in Auswahl); Heine,

Buch der Lieder (in Auswahl). b) domowa: Goethe, Torquato Tasso; Goethe, Faust I. T.

Klasa VIII d. a) Szkolna: Goethe, Iphigenie auf Tauris; Grillparzer, Sappho; b) domowa: Grillparzer, Des Meeres und der Liebe Wellen; Goethe, Hermann und Dorothea.

Religia mojżeszowa. Klasa I. Historya biblijna od stworzenia świata do śmierci Mojżesza na podstawie podręcznika Szpitzera Modlitwa poranna i błogosławieństwa. (Modlitwa stołowa).

Klasa II. Historya biblijna od Jozuego do podziału państwa, na podstawie podręcznika Szpitzera. Obowiązki względem Boga według „Hammerlinga". Modlitwa wieczorna i modł. na przywitanie soboty.

Klasa III. Historya biblijna od podziału państwa do upadku państwa judzkiego, na podstawie podręcznika Szpitzera. Nazwy, podział i treść ksiąg pisma św. według „Hammerlinga". Modlitwa na sobotę. Hallel.

Klasa IV. Historya biblijna od upadku państwa do ukończenia Miszny na podstawie podręcznika Dubnowa. Modlitwa na święta.

Klasa V. Genesis 25 rozdziałów i Exodus 20 rozdziałów z objaśnieniem pod względem treści i historyi. Tłumaczenie i objaśnienie 13. artykułów wiary według Majmonidesa.

Klasa VI. Księga Jezajasza: 20 rozdziałów. Przypowieści ojców: 3 rozdziały. Psalmy: 6 rozdziałów.

Klasa VII. Księgi Jezajasza: 10 rozdziałów. Księgi Jeremiasza: 25 rozdziałów. Przypowieści ojców: 3 rozdziały.

Klasa VIII. Historya Żydów od niewoli babilońskiej po 18. wieku z biografiami najsławniejszych mężów ze szczególnem uwzględnieniem historyi Żydów w Polsce, na podstawie podręcznika Planera.

B) W Oddziałach równorzędnych.

W Zakładzie obowiązywał plan nauki, przepisany rozporządzeniem c. k. Ministerstwa W. i O. z d. 20. marca 1909 l. 11662, względnie c. k. Rady Szkolnej krajowej z dnia 2. sierpnia 1909 r. l. 44242, z zastosowaniem późniejszych zmian, które dotyczą rozkładu godzin, przeznaczonych na naukę historyi i geografii w kl. V i VI (reskrypt. c. k. Minist. W. i O. z 5/1 1912 l. 42833 ex 1911). Na podstawie specyalnego upoważnienia ze strony c. k. Rady Szkolnej kraj. (14/7 1911 l. 11628) w klasie VI udzielano nauk przyrodniczych w zakresie 3 godzin tygodniowo.

Język polski. Klasa V b. Mickiewicz: Pan Tadeusz; Fredro: Zemsta; Słowacki: Jan Bielecki, Ojciec zadżumionych; Sienkiewicz: Trylogia, (dom.); Szekspir: Król Lir, (dom.).

Klasa V c. Mickiewicz: Pan Tadeusz; Fredro: Zemsta; Słowacki: Jan Bielecki, Ojciec zadżumionych; Byron: Więzień Czyllonu (dom.); Szekspir: Makbet (dom.).

Klasa VI b. Kochanowski: Odprawa posłów greckich, Treny; Skarga: Kazania sejmowe. II, VI, VIII; Kraszewski: Powrót do gniazda (dom.); Sienkiewicz: Trylogia (dom.).

Klasa VI c — jak w VI b.

Klasa VII b. Krasicki: Myszeis, Przypadki Doświadczyńskiego (dom); Zabłocki: Sarmatyzm (dom), Fircyk w zalotach (dom); Niemcewicz: Powrót posła; Feliński: Barbara Radziwiłłówna; Mickiewicz: Ballady i romanse, Dziady I, II, IV, Sonety krymskie, Farys, Konrad Wallenrod; Malczewski: Marya; Goszczyński: Zamek Kaniowski; Słowacki: Godzina myśli, Jan Bielecki; Byron: Giaur (dom.), Korsarz (dom.); Fredro: Śluby panieńskie.

Klasa VII c. Krasicki: Myszeis (dom.), Przypadki Doświadczyńskiego (dom.), Satyry (w wyborze); Zabłocki: Fircyk w zalotach (dom); Niemcewicz: Powrót posła; Feliński: Barbara Radziwiłłówna (dom.); Mickiewicz: Ballady i romanse (dom.), Dziady I, II, IV, Sonety krymskie, Farys, Konrad Wallenrod; Malczewski: Marya; Goszczyński: Zamek kaniowski (dom.); Słowacki: Jan Bie-

lecki (dom.); Fredro: Pan Geldhab (dom.), Pan Jowialski (dom.), Śluby panieńskie.

Klasa VIII b. Słowacki: Godzina myśli, Jan Bielecki (dom.), Kordyan, Anhelli, Balladyna (dom.), Lilla Weneda (dom.), Grób Agamemnona; Krasiński: Nieboska komedya, Irydion, Przedświt; Korzeniowski: Kollokacya (dom.); Prus: Placówka (dom.); Sienkiewicz: Quo vadis (dom.); Małecki: Juliusz Słowacki (dom.).

Klasa VIII c — jak w VIII b.

Język łaciński. Klasa V b. Ovidius (wybór dr. Sinki): Metamor. 1—6, 8 i 11 (dom.), Fasti 3, Tristia 3, 6, Amores 3, Tibullus (ed. dr. Sinki): 3, Livius: I. i wybrane rozdziały XXI.

Klasa V c. Ovidius (ed. dr. Sinki) Metam. 1 -7, 11 (dom.), 13, 17, 19, 21 (dom.), Tristia 3, 5 (dom), 6, Amores 1—2. Livius I.

Klasa VI b. Sallust: Bell. Jugurth., Cicero: Catilin. I, Vergil. Eclog. I, Georg. II (319—345) Aeneid. I.

Klasa VI c — jak w VI b.

Klasa VII b. Cicero Pro Archia, De officiis I (1—18), Vergil. Aeneid. VI, Plinius Listy 1—5, 8, 9, 25, 26, 56.

Klasa VII c. Cicero i Vergil. jak w VII b. Plinius Listy 1—5, 8, 9, 25.

Klasa VIII b. Tacyt Annal. I (1 15), IV (1—9, 37—42, 57—59) Germ. 1—27 (dom.), Horat. Carm. I (1, 6, 14, 24) II (3, 7, 10, 14, 17) III (1, 2, 3, 8, 9, 13, 21, 30) IV (3, 5) Epod. 2. Sat. I (1) Epist. I (2).

Klasa VIII c — jak w VIII b.

Język grecki. Klasa V b. Xenoph. (ed. Fiderera) Anabasis (1—4, 6, 7, 8, 16) Cyrop. (1, 7). Homer. Iliad. I.

Klasa V c. Xenoph. (ed. Fiderera) Anab. (1—3, 5, 8—11) Cyrop. (5, 7, 9, 10). Homer. Iliad. I.

Klasa VI b. Homer. Iliad., w skróceniu, pieśni: II, III, VI, XVI, XVIII, XXII; Herodot. Histor. w skróceniu, ks. V—VII.

Klasa VI c. Homer. Iliada, VI, XV, XXII, i w skróceniu pieśni VII, VIII, IX, X, (dom.), XVI, XVII, XVIII; Herodot. Hist. ks. VIII.

Klasa VII b. Homer. Odyss. I, V, VI (dom), VII, VIII, IX. Plato Apologia Sokratesa. Demost. Olint. I, Filip. III.

Klasa VIII b. Plat. Gorgias, Protagor.; Sofokl. Elektr.

Klasa VIII c. Plat. Fedon, Protagor.; Sofokl. Antygon.

Język niemiecki. Klasa V b. Körner Zriny (szk.); Liliencrons Ausgewählte Novellen (dom).

Klasa V c — jak w V b.

Klasa VI b. Goethe: Hermann und Dorothea; Lessing: Minna von Barnhelm; Grillparzer: Ahnfrau (dom.); Körner Zriny (dom.).

Klasa VI c — jak w VIb; nadto: Herder Cid (dom.).

Klasa VII b. Schiller: Wilhelm Tell; Goethe: Götz von Berlichingen; Körner Zriny (dom); Grilllparzer: Die Ahnfrau (dom.).

Klasa VII c. Schiller: Wilhelm Tell; Goethe: Götz von Berlichingen; Grillparzer: Ahnfrau (dom.); Eichendorff: Aus dem Leben eines Taugenichts (dom.); Chamisso: Peter Schlemihl (dom.); Körner Zriny (dom.).

Klasa VIII b. Goethe: Faust I T., Götz von Berlichingen; Schiller: Wallensteins Lager, Piccolomini, Wallensteins Tod, Don Carlos, Demetrius.

Klasa VIII c — jak w VIII b.

Przedmioty nadobowiązkowe.

A) W Zakładzie głównym.

Dzieje ojczyste. Klasa VII a i d. (Po 1 godz. tygod.). W r. szk. 1912/13 przerobiono na podstawie podręcznika A. Lewickiego (Zarys dziejów Polski) epokę Piastów, Jagiellonów, królów elekcyjnych, z uwzględnieniem kwestyi, odnoszących

się do ustroju wewnętrznego Rpltej. W związku z historyą powszechną omówiono dzieje porozbiorowe.

Klasa VIII a i d. (Po 1 godz. tygod.). Nauki udzielano w półroczu I. Na podstawie podręcznika Lewickiego przerobiono historyę wieku XVIII i XIX, ze szczególnem uwzględnieniem stosunków wewnętrznych i materyału historyczno-kulturalnego. Powtórzono epokę piastowską, jagiellońską i elekcyjną.

Język ruski. Nauki języka ruskiego udzielano w 4 oddziałach w 8 godzinach tygodniowo. Oddział I a. Z „Wypisów" Bohdana Łepkiego, przerobiono 80 ustępów. Kilkanaście krótszych wierszy memorowano. W ciągu lektury zaznajamiano uczniów z deklinacyą i konjugacyą języka ruskiego, a nadto prowadzono praktyczne ćwiczenia w ortografii ruskiej. Od listopada pisano co miesiąc jedno zadanie szkolne (dyktat).

Na oddział Ib uczęszczało 26 uczniów. Przerobiono wszystkie ustępy prozaiczne i poetyczne z wypisów Łepkiego. Memorowano: 4. ust. poet. Z gramatyki najważniejsze prawidła z flexyi i pisowni ruskiej. Zad. szkol. (dyktatów) 9.

W II. oddziele wzięto prawie wszystkie ustępy z wypisów Barwińskiego dla I. roku sem. naucz. — Główniejsze prawidła ze składni. Zad. szkolnych 7. Uczęszczało: 38 uczn.

W III. oddziele wzięto cały trzeci okres literatury ruskiej podług wyp. Barwińskiego dla II. kursu sem. naucz. Zad. szkol. 3, dom. 3. Uczęszczało 22 uczniów.

Język francuski. Na naukę j. francuskiego, której udzielano w trzech oddziałach, było zapisanych 66 uczniów.

Na kursie I., początkującym (39 uczniów) rozpoczęto naukę od opisu klasy, części ciała i ubrania, następnie opisano dwa obrazy w wyd. Hölzl'a: „*L'hiver*" et „*La ferme*". Z gramatyki: najważniejsze wiadomości o rzeczowniku i zaimku i konjugacya regularna. W maju rozpoczęto lekturę noweli *Daudeta*: „*Le porte-drapeau*".

Na kursie II. (16 uczn.) przeczytano 3 nowele *Daudeta,* 3 nowele *Maupassanta,* 1 now. *Theuriet'a* i 1 now. *Basin'a* (wszystkie w wydaniu Gebethnera i Wolfa p. t. Bibliothèque des écoles). Z gramatyki powtórzono i uzupełniono wiadomości z kursu I., nadto wzięto konjugacyę nieregularną i reguły pisowni francuskiej.

Na kursie III. (11 uczn.) czytano: „*Le réquisitionnaire*" Balzac'a i 46 bajek najcelnieszych *La Fontaine'a*. Lekturę uzupełniały liczne opowiadania, rozmówki i ćwiczenia pisemne. Z gramatyki objaśniano głównie składnię francuską.

Język angielski. Nauka jęz. angielskiego odbywała się w 4 godz. tyg. w 2 oddziałach. Oddział I. Przerobiono według podręcznika Berlitz'a: „First Book of English" wszystkie lekcye aż do ustępu „Departure". Czytano i opowiadano powiastkę G. Borrow'a: „A Russian Tale". Przerabiano i deklamowano wiersze: „Morning", „Evening", „What the clock says", „The Skipper and his boy".

Oddział II. Powtórzono odpowiedni materyał z ubiegłego roku szkolnego według metody Berlitz'a. Czytano i objaśniano krótkie ustępy z czytanki „Royal Readers..." Przerobiono lekturę powiastki „Sindbad the Sailor".

Nauka stenografii odbywała się w dwóch oddziałach po 2 godz. tyg., w I. niższym część I. i II. (tworzenie i skracanie wyrazów); w II. powtarzanie cz. II. i część III. (skracanie zdań). Uczniowie piszą 60 wyrazów na minutę.

Nauka śpiewu odbywała się w sześciu godzinach tygodniowo. W oddziele niższym uczyła się młodzież najpotrzebniejszych wiadomości z dziedziny śpiewu, oprócz tego ćwiczyła się razem z oddziałem wyższym w różnych pieśniach tak unisonowych jak też i pieśniach szczególnie kościelnych na 2 i 4 głosy.

Materyał wzięty w nauce rysunków (jako przedmiocie nadobowiązkowym): Rysowanie i malowanie z modeli szkolnych branych pojedynczo lub zeszytkowanych do komponowauia martwej natury. Rysowanie biustów gipsowych przeważnie odlewy z epoki renesansu włoskiego. W półroczu II-gim rysowanie z żywego modelu. W dnie pogodne rysowanie zabytków architektonicznych Lwowa.

B) W Oddziałach równorzędnych.

Plan nauki religii mojżeszowej (obowiązk.). Klasa I. Historya biblijna do śmierci Mojżesza w związku z zasadami wiary. Dziesięcioro przykazań. Modlitwa poranna i błogosławieństwa. (Modlitwy stołowe).

Klasa II. Historya biblijna od Jozuego do podziału państwa w związku z zasadami wiary. Objaśnienie dekalogu. Obowiązki względem Boga. Święta i posty. Modlitwa wieczorna i błogosławieństwo przy szczególnych uroczystościach.

Klasa III. Historya biblijna od podziału państwa do powrotu z niewoli babilońskiej. Prorocy. Trzy nauki główne wyznania mojżeszowego. Obowiązki względem ludzi. Najważniejsze przepisy ceremonialne. Nazwy, podział i treść ksiąg pisma św. Modlitwa na sobotę. Halell. Abinu malkenu.

Klasa IV. Historya Izraelitów pod panowaniem Syryi. Machabeusze. Panowanie Rzymian. Upadek państwa. Bar Kochba. Najważniejsze przepisy ceremonialne i rytualne. Nazwa i treść pism apokryficznych. Modlitwy na święta. Odczytywanie tory i proroków przy nabożeństwie publicznem. Podział nabożeństwa.

Klasa V. Objaśnienie 13 artykułów wiary według Maimonidesa. Ustawy moralne i etyczne. Wybór ustępów z Pentateuchu (według chrestomatyi) z objaśnieniami pod względem treści i historyi.

Klasa VI. Moralność i etyka na podstawie trzech pierwszych rozdziałów przypowieści ojców „Pirke Abot". Wybór z pism historycznych proroków z objaśnieniami jak w klasie V.

Klasa VII. Moralność i etyka na podstawie 4. 5. i 6. rozdziału w Pirke Abot. Wybór ustępów z Jezajasza, Jeremiasza, psalmów, Hioba, przypowieści Salomona i hagiografów z objaśnieniami jak w kl. V.

Klasa VIII. Historya żydów w diasporze z biografiami najsławniejszych mężów. Historya żydów w Polsce.

Dzieje ojczyste. Klasa VII b. (1 godz. tygod.). W r. szk. 1912/13 przerobiono na podstawie podręcznika A. Lewickiego (Zarys dziejów Polski) epokę Piastów, Jagiellonów, królów elekcyjnych, z uwzględnieniem kwestyi odnoszących się do ustroju wewnętrznego Rpltej. W związku z historyą powszechną omówiono dzieje porozbiorowe.

Klasa VII c — jak w VII b.

Klasa VIII b. (1 godz. tygod.). Nauki udzielano w półroczu I. Na podstawie podręcznika Lewickiego przerobiono historyę wieku XVIII i XIX, ze szczególnem uwzględnieniem stosunków wewnętrznych i materyału historyczno-kulturalnego. Powtórzono epokę piastowską, jagiellońską i elekcyjną.

Klasa VIII c — jak w VIII b.

Język ruski. Nauka odbywała się w dwóch kursach a trzech oddziałach; (dla każdego oddziału po 2 godz. tygodniowo). Na pierwszy kurs, w dwóch równorzędnych oddziałach, uczęszczali uczniowie kl. IV b i IV c, na drugi kurs uczniowie klas V—VIII.

I Kurs: Z gramatyki przerobiono naukę o formach i najważniejsze wiadomości ze składni. Z wypisów (B. Łepkiego) przeczytano 44 ustępów prozaicznych i 30 ustępów poet.; 3 utwory memorowano. Nadto czytano po jednem opowiadaniu Kulisza, Mordowcewa, Franki, Storożenki i B. Łepkiego. Początkowo ciągłe ćwiczenia piśmienne na tablicy i w zeszytach, oprócz tego w półroczu 8 zadań (6 szk. 2 dom.).

II Kurs: Gramatyka przygodnie, z powtórzeniem materyału z poprzedniego roku. Z wypisów Al. Barwińskiego („Wybir ukraiń. ruskoji literatury dla III i IV r. Seminar. uczytel.") przeczytano: pogląd na rozwój i dzieje staroruskiej literatury do II. epoki, poemat „Słowo o połku Igora" wraz z przekładem polskim B. Łepkiego, 3 dumy z czasów kozackich, wybór utworów poetyckich z piśmiennictwa 19 wieku (do Fed'kowicza), a nadto wybrane nowele Storożenki, Franki, B. Łepkiego, Stefanyka, Kociubińskiego.

Zadań 6 w każdem półroczu; (naprzemian domowe i szkolne).

Język francuski. Na kursie I. (2 godz. tygod.) rozpoczęto naukę od opisu klasy, części ciała, ubrania, następnie opisano dwa obrazy w wyd. Hölzle'a: *„L'Liver"* i *„La ferme"*. W maju i czerwcu czytano nowelę Alph. Daudeta: *„La dernière classe"*. Z gramatyki elementarne wiadomości o odmianie rzeczownika, o zaimku, konjugacya regularna i niektóre czasowniki nieregularne.

Na kursie II-gim. (2 godz. tygod.) ukończono rozpoczęty w grudniu roku ubiegłego podręcznik Węckowskiego (dla kl. III szkół realnych). Przeczytano trzy nowele *Daudeta: „La dernière classe, La mort du Dauphin, La chèvre de M. Seguin"* i nowelę *Theurieta: „La pipe"*. Z gramatyki powtórzenie materyału z kursu I. i uzupełnienie konjugacyi nieregularnej.

Na kursie III-cim (2 godz. tygod.) czytano *„Athalie"* Racine'a i z cyklu wykładów *Lemaître'a* o Racinie wykład odnoszący się do tej tragedyi.

W kursie II-gim *„L' ancien régime" Taine'a* (w wyd.: Gebethner i Wolf Warszawa. Z gramatyki objaśniano przygodnie składnię.

Język angielski. Oddział I. (2 godz. tygod.). Przerobiono z podręcznika Bergera do lekcyi 29. Na każdej godzinie odbywała się konwersacya metodą Berlitz'a. Memorowano wiersze: „The Skipper and his boy", „Morning", „Evening", „What the clock says".

Oddział II. (2 godz. tygod.). Przeczytano i opowiadano powiastkę G. Borrow'a „A Russian Tale", po uprzedniem przerobieniu materyału zapomocą konwersacyi (na podstawie podręcznika Berlitz'a: „First Book English"). Wzięto opis wiosny, lata, jesieni i zimy według obrazów Hölzla.

Oddział III. (2 godz. tygod.) Z podręcznika W. Butlera: „The English Language" przerobiono do str. 104. Czytano i opowiadano powiastkę G. Borrow'a: „A Russian Tale". Uczniowie trzeciego roku nauki przeczytali nadto Ch. Lamb'a: „As you like it" (wyd. illustr. Stead'a: „Tales from Shakespeare by Charles Lamb).

Memorowano wiersz: „First Voyage".

Stenografia. Oddział I. (2 godz. tygod.). Przerobiono według podręcznika K. Czajkowskiego: alfabet, grupy spółgłoskowe, grupy zgłoskowe, oznaczanie samogłosek, podwójne samogłoski i oznaczanie spółgłoski j. Nauka o zrostkach i znacznikach — przygodnie. Pisanie łatwiejszych dyktatów.

Oddział II. (2 godz. tygod.). Powtórzono materyał z roku poprzedniego, przerobiono systematycznie zrostki, zakończenia, znaczniki i stałe skrócenia. Opuszczanie końcówek deklinacyjnych i konjugacyjnych. Skracanie pni. Pisanie dyktatów i odczytywanie tekstów.

Śpiew. Nauki śpiewu udzielano w 6 godzinach tygodniowo, a mianowicie: w dwu godzinach zapoznawano uczniów klas niższych z elementarnemi zasadami teoryi muzyki, jedną godzinę poświęcano pieśniom narodowym, które śpiewano unisono, jedną godzinę przeznaczano na przygotowanie sopranów i altów, dalej w jednej godzinie przygotowywano głosy męskie, wreszcie w jednej godzinie tygodniowo miał cały chór mieszany wspólną próbę.

Na naukę teoryi uczęszczało z końcem roku 24 uczniów. Z nauki teoryi zapoznano się z kluczami, pismem nutowem, pauzami, wartością nut, poznano dalej takt, mocne i lekkie części taktu, synkopy, znaki chromatyczne, interwale, budowę gamy chromatycznej i dyatonicznej t. j. durowej i molowej harmonicznej tudzież molowej melodyjnej, gamy durowe krzyżykowe i bemolowe i odpowiadające im molowe, wreszcie ozdobniki, tempo i znaki dynamiczne.

Równolegle z nauką teoryi przeprowadzano na pierwszym kursie lekcye praktyczne przyzwyczajając uczniów do trafiania najłatwiejszych interwałów.

Chór mieszany liczył 68 uczniów, a męski 32 uczniów.

Chóry męskie i mieszane brały udział w każdem nabożeństwie szkolnem.

Nadto wystąpił chór mieszany wspólnie z chórami innych zakładów w dniu 29. września 1912 r. w uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej Piotra Skargi, produkował się na obchodzie szkolnym ku czci tegoż Kaznodziei, na poranku szkolnym ku uczczeniu 50 rocznicy powstania styczniowego i na obchodzie szkolnym ku czci A. Mickiewicza.

W bibliotece muzycznej znajduje się przeszło 100 utworów, w partyturach po kilkadziesiąt egzemplarzy.

Rysunki odręczne. (Od kl. V nadobowiązk.). Oddział I. (2 godz. tygod.). Płaskie motywy ornament. w zasadniczych kształtach geometr. Przedmioty z otoczenia w zarysie rzutowym i perspektywicznym. Rysunek martwej natury, naczynia w formie klasycznej i o motywach ludowych, pojedyncze fragmenty architektoniczne, syntetyczny rysunek łatwych figur i rysunek głowy ludzkiej. Materyał techniczny: ołówek, barwa wodna, tempera.

Oddział II. (2 godz. tygod.). Rysunek martwej natury, dekoracye barwne w postaci nalepianki, ornament wstęgowy, fryz, afisz. Próby kompozycyi z uwzględnieniem indywidualnych zdolności ucznia. Rysunek figuralny i głowy ludzkiej z modelu gipsowego, poparty zasadniczemi wiadomościami z zakresu anatomii na podstawie czaszki, żywego modelu i wzorów dawnych mistrzów. Materyał techniczny: węgiel i barwy wodne.

IV.

Tematy wypracowań piśmiennych.

A) Zakład główny.

I. W języku polskim.

Klasa Va.

1. szk. W jakim pokoju mieszkałbym najchętniej? — 2. dom. Rola przypadku w „Wiesławie“ K. Brodzińskiego. — 3. szk. Jakimi środkami wypowiada się Matejko w „Hołdzie pruskim“. — 4. dom. Moja książnica. — 5. szk. Wesele chłopskie. Na podstawie „Chłopów“ Reymonta. — 6. dom. Treść ostatniej przeczytanej książki. — 7. szk. Emigracya w „Panu Tadeuszu“. — 8. dom. Opis jednego z pomników lwowskich. — 9. szk. Spór Agamemnona z Achillesem. — 10. szk. Rejent Milczek w „Zemście“ Fredry.

Klasa Vd.

1. dom. Najpiękniejszy ogród (Opis znanego lub pomysł urządzenia). — 2. szk. Zwyczaje w domu Mickiewicza. Na podstawie lektury szkolnej. — 3. dom. Początki chrześciaństwa. Na podstawie historyi. — 4. szk. Obraz bitwy w „Grażynie“. — 5. szk. Obraz Matejki: „Kazanie Skargi“. Po poprzedniem dokładnem obejrzeniu i omówieniu, opis z pamięci. — 6. dom. Sprawy i kłopoty w rzeczypospolitej ptasiej. Według przeczytanych w szkole nowel Dygasińskiego i Sieroszewskiego. — 7. szk. Srul z Lubartowa. — 8. dom. Znaczenie bakteryi w przyrodzie. — 9. szk. Jak wiążą się podania ze zdarzeniami historycznemi w opowiadaniu Liwiusza o Romulusie? — 10. szk. Dole i niedole żołnierzy tułaczy. Na podstawie lektury szkolnej.

Klasa VIa.

1. dom. Znamię kulturalno-społeczne zabytków polskich. — 2. szk. Walka o tron Micypsy. — 3. dom. Przechadzka po Muzeum Dzieduszyckich we Lwowie. — 4. szk. Patryotyzm Skargi w ostatniem kazaniu sejmowem. — 5. szk. Hektor i Parys. Dwaj bracia. — 6. dom. Jak można sobie czas zaoszczędzić? — 7. szk. Wykazać pierwiastek klasyczny i swojski na jednej z przeczytanych sielanek Szymonowicza. — 8. dom. Bohaterstwo jednostek w „Potopie“. — 9. szk. Streścić dowolnie wybrany ustęp z „Pamiętników“ Paska i wykazać jego wartość obyczajową. — 10. dom. Rozwinąć na tle literatury XVI. i XVII. w. myśl: „Ten nie żył, po kim piękna pamięć nie zostanie“.

Klasa VI d.

1. dom. Co już wiem o literaturze polskiej? Na podstawie pięcioletniej nauki w gimnazyum. — 2. szk. a) Jak sobie wyobrażam pisanie utworu literackiego; b) Kaznodziejstwo polskie przed Piotrem Skargą. — 3. szk. Dlaczego P. Skargę uważamy za największego kaznodzieję polskiego? — 4. dom. Opis kościoła jezuickiego pod wezwaniem św. Piotra i Pawła. — 5. szk. Polskie zwierciadła humanistyczne w XVI. w. — 6. dom. Ideał dobrego kolegi. — 7. szk. Jan Kochanowski a Sęp Szarzyński. — 8. szk. Królowie polscy w „Pamiętnikach“ Paska. — 9. dom. Tarcza Achillesa. — 10. dom. Utopia w „Panu Doświadczyńskim“ I. Krasickiego albo: Piękno ulic lwowskich.

Klasa VII a.

1. szk. Omówić dokładnie pierwsze wspomnienia z czasów dzieciństwa. — 2. dom. Powstanie i treść pieśni legionów: „Jeszcze Polska nie zginęła“. — 3. szk. Omówić wiersz A. Mickiewicza p. t. Romantyczność. — 4. dom. Wspomnienie z wystawy rybackiej. — 5. szk. Pochwała kultury greckiej w mowie Cycerona „Pro Archia“. — 6. dom. Znaczenie obchodów narodowych. — 7. szk. Zasadnicze myśli „Ksiąg narodu i Pielgrzymstwa polskiego“. — 8. dom. Słowo jako narzędzie myśli. — 9. szk. Step w „Maryi“ Malczewskiego. 10. szk. B. Zaleski jako liryk.

Klasa VII d.

1. szk. Opisać chwilę największego przestrachu doznanego w życiu. — 2. dom. Czy klasycy musieli przegrać we walce z romantykami? — 3. szk. Świat nadludzki w balladach A. Mickiewicza. — 4. dom. Jakim sposobem dochodzimy do panowania nad sobą? — 5. szk. Źródła poznania. Na podstawie nauki logiki. — 6. dom. Próby reformy rzeczypospolitej za Zygmunta I. i II. — 7. szk. Co wiem o Byronie? Na podstawie nauki szkolnej. — 8. szk. Tło historyczne „Pana Tadeusza“. — 9. dom. Autor „Maryi“ jako poeta smutku. — 10. szk. Stosunek B. Zaleskiego do mesyanizmu.

Klasa VIII a.

1. dom. Znaczenie obcych wpływów w rozwoju narodowej kultury. — 2. szk. Żywioł ukraiński w poezyi Słowackiego. — 3. szk. Klara i Aniela w „Ślubach panieńskich“ A. Fredry. Charakterystyka porówn. — 4. dom. Skarga na obrazie Matejki. — 5. dom. Do wyboru: a) Hr. Henryk w „Nieboskiej“ Krasińskiego. Geneza postaci i charakterystyka; b) „Nowy Rok bieży...“ (Myśli i uczucia ucznia przy zmianie roku). — 6. szk. Wizya przyszłości Polski w „Przedświcie“ Krasińskiego. — 7. dom. Posąg Augusta z Prima Porta. — 8. szk. Rok 1846. w życiu i w twórczości W. Pola.

Klasa VIII d.

1. dom. Patryotyzm Mickiewicza a Słowackiego. — 2. szk. Idea konstytucyonalizmu w Polsce. — 3. szk. Do wyboru: a) Młodość Słowackiego w świetle „Godziny myśli“; b) „Jan Bielecki“ Słowackiego a „Marya“ Malczewskiego. — 4. dom. Znaczenie Skargi dla chwili obecnej. — 5. dom. Irydion a Konrad Wallenrod. Charakterystyka porównawcza. — 6. szk. Idee mesyaniczne w twórczości Krasińskiego. — 7. dom. Grottgera: Plac Zygmunta III. (Refleksye i uczucia na tle opisu obrazu). — 8. szk. Geneza, osnowa i idea przewodnia „Maratonu“ Ujejskiego.

II. W języku niemieckim.

Klasa Va.

1. dom Agamemnons tragisches Schicksal. — 2. szk. Eine freie Übersetzung aus dem Polnischen. — 3. dom. Ein Spaziergang im Herbste. — 4. szk. Der Wassermensch. — 5. dom. Das griechische Theater. — 6. szk. Wie überlistet Reineke Braun den Bären? — 7. dom. Mein Lieblingsgegenstand. — 8. szk. Inhaltsangabe der Ballade von Schiller „Der Handschuh". — 9. dom. Die Macht des Pflichtgefühls. Nach Schillers „Bürgschaft". — 10. szk. Die Rettung und Erziehung des Romulus und Remus. Auf Grund der lateinischen Schullektüre. — 11. dom. Die kulturelle Bedeutung der Klöster im Mittelalter.— 12. szk. Die Erziehung bei den Persern (Auf Grund der griechischen Schullektüre). — 13. dom. Die olympischen Spiele und ihre Bedeutung. — 14. szk. Theodor Körners Heldentod.

Klasa Vd.

1. dom. Anfang des Schuljahres. Betrachtung eines Quintaners. —2. szk. Die Kraniche als Rächer des Ibykus. — 3. dom. Kulturelle Bedeutung der Phönizier im Altertum. — 4. szk. Krimhildens Rache und Tod. — 5. dom. Das Eisen und seine Bedeutung. — 6. szk. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. — 7. dom. Goethes Eltern. Nach der Schullektüre. — 8. szk. Inhaltsangabe der Ballade von Schiller „Der Handschuh". — 9. dom. Die Macht des Pflichtgefühls. Nach Schillers „Bürgschaft". — 10. szk. Schillers Balladen: „Der Handschuh" und „der Taucher". Eine Vergleichung. — 11. dom. a) Der Streit zwischen Achilleus und Agamemnon. Auf Grund des I. B. der Ilias; b) Die Charakteristik der beiden ersten Könige in Rom. Auf Grund der latein. Schullektüre. — 12. szk. a) Japan „das Paradies der Kinder"; b) Kurze Schilderung Japans. — 13. dom. Schildere die Steigerung der Seelenpein Peter Schlemihls nach dem Verlust des Schattens (Nach der Schullektüre). — 14. szk. Der graue Mann in Peter Schlemihls wundersamer Geschichte v. A. Chamisso.

Klasa VIa.

1. dom. Über die Wahl unserer Lektüre. — 2. szk. Das Abenteuer Brauns des Bären. — 3. dom. Der Spruch „homo non sibi ipsi, sed patriae et suis natus est", ist zu erläutern. — 4. szk. Die Vorgeschichte zu Goethes „Hermann und Dorothea". — 5. dom. Wie ist das Epos entstanden? — 6. szk. Der erste Konflikt in Goethes „Hermann und Dorothea" und dessen Lösung. — 7. dom. Bedeutung der Entdeckung Amerikas für die Geschichte der Menschheit. — 8. szk. Der Kampf des Johanniters mit dem Drachen. — 9. dom. Sigurds Heldentaten. — 10. szk. a) Der erste und zweite Bräutigam der Dorothea. (Ein Vergleich). b) Was hat Dorothea erlebt, bevor sie Hermann kennen lernte und welchen Einfluss hat das Erlebte auf ihren Charakter gehabt? — 11. dom. Die katilinarische Verschwörung. Auf Grund der lat. Schullektüre. — 12. szk. „Roland Schildträger" v. L. Uhland. Inhaltsangabe. — 13. dom. Riccaut und Tellheim, ein französischer Kavalier und ein preussischer Offizier des siebenjährigen Krieges. Nach Lessings „Minna von Barnhelm". — 14. szk. a) Welche Bedeutung hat der Ring in der Handlung des Lustspiels „Minna v. Barnhelm"? b) Die drei Frauengestalten in Lessings „Minna v. Barnhelm".

Klasa VId.

1. dom. Lohengrins Abschied. — 2. szk. Eine freie Übersetzung aus dem Polnischen. — 3. dom Was treibt den Menschen in die Ferne? — 4. szk. Parcivals Bekehrung. — 5. dom. Was bewog Schiller aus Stuttgart zu fliehen? — 6. szk. Bericht des Apothekers über den Zug der Vertriebenen. — 7. dom. Gu-

drun in der Gefangenschaft. — 8. szk. Der Kampf des Johanniters mit dem Drachen. 9. dom. Sigurds Heldentaten. — 10. szk. Gedankengang der I. Rede Ciceros gegen Katilina. — 11. dom. Der Pfarrer und der Apotheker bei den Vertriebenen. — 12. szk. Hektors Tod. Auf Grund der griech. Schullektüre. — 13. dom. Die Vorfabel zu „Minna v. Barnhelm". — szk. Der Grundgedanke des Gedichtes von Uhland „das Glück von Edenhall".

Klasa VIIa.

1. szk. Der Herbst, ein Wohltäter. — 2. dom. Die Hand Gottes in der Geschichte. — 3. szk. Kurzer Gedankengang in Goethes „Schatzgräber". — 4. dom. Die Soldateska in „Wallensteins Lager". — 5. szk. Land und Leute der Phäaken. Odyssee VI. u. VII. — 6. dom. Buttler, der böse Geist Wallensteins.— 7. szk. Die nächtliche Heerschau. Gedankengang. — 8. dom. Hüon in Bagdad. Nach Wielands „Oberon". — 9. szk. Johannas Elternhaus und Heimat. Nach dem Vorspiel. — 10. dom. Lessing als Dichter.

Klasa VIId.

1. szk. Das Leben und Treiben an einem Markttage in Lemberg. — 2. dom. Warum wird Rom die ewige Stadt genannt? — 3. szk. Die Lage Frankreichs nach dem Prolog zu Schillers „Jungfrau von Orléans". — 4. dom. Der Zauberlehrling. Gedankengang. — 5. szk. Odysseus bei den Phäaken. — 6. dom. Die Anhänglichkeit des polnischen Bauern an sein Erbe. Nach der gelesenen Novelle „Wojtek" von Bethusy-Huc. — 7. szk. Der Fischer. Gedankengang. — 8. dom. Der Bauernaufstand nach Goethes „Götz von Berlichingen". — 9. szk. Durch welche Gründe sucht Isabella ihre Söhne zur Versöhnung zu bewegen? Schiller „Die Braut von Messina". — 10. dom.:

Nicht an die Güter hänge dein Herz,
Die das Leben vergänglich zieren!
Wer besitzt, der lerne verlieren,
Wer im Glück ist, der lerne den Schmerz!

Schiller, „Die Braut von Messina" IV, 4.

Klasa VIIIa.

1. dom. Nicht der ist auf der Wert verwaist,
Dem Vater und Mutter gestorben,
Sondern der für Herz und Geist
Keine Lieb' und kein Wissen erworben (Rückert).

2. szk. Eine norddeutsche Wohnstube im 18. Jahrh. Nach Voß, Der siebzigste Geburtstag. — 3. dom. Aus welchen Gründen weigert sich Iphigenie die Gattin des Thoas zu werden? Goethe, „Iphigenie auf Tauris" I, 3. — 4. szk. Die Vorfabel zu Grillparzers „Sappho". — 5. dom. Die Lebensweisheit des Horaz. Nach gelesenen Oden und Satiren. — 6. szk. Die kulturhistorische Entwicklung der Menschheit nach Schillers Gedicht „Das eleusische Fest". — 7. dom. Die Glocke in ihrer Beziehung zum menschlichen Leben. Nach Schillers „Lied von der Glocke". — 8. szk. Nur wahre Pflichterfüllung gewährt Zufriedenheit. Nach Lienhards „Dorfschmied".

Klasa VIIId.

1. dom. Was verdankt der Mensch dem notwendigen Kampfe mit der Natur? — 2. szk. Die kulturhistorische Entwicklung der Menschheit nach Schillers „Spaziergang". — 3. dom. Orest und Pylades. Nach Goethes „Iphigenie

auf Tauris“ II, 1. — 4. szk. Reinhardts Jugenderinnerungen. Nach Th. Storms „Immensee“. — 5. dom. Von der Stirne heiss

Rinnen muss der Schweiss.
Soll das Werk den Meister loben;
Doch der Segen kommt von oben.
Schiller, „Das Lied von der Glocke“. —

6. szk. Die Vorfabel zu Grillparzers Drama „Des Meeres und der Liebe Wellen“. — 7. dom. Die Gewalt der Musik. Nach H. v. Kleists gleichnamiger Legende. — 8. szk. Schuld und Sühne der Sappho. Grillparzer, „Sappho“.

B) Oddziały równorzędne.

I. W języku polskim.

Klasa V b.

1. a) Pod rodzinną strzechą (wspomnienie z wakacyi); b) Plany ucznia u progu roku szkolnego (dom.). 2. a) Sędzia jako gospodarz; b) Dwór w Soplicowie (na podst. I. ks. „Pana Tadeusza“ szkl.) 3. a) Anna w powieści Słowackiego „J. Bielecki“; b) Świat fantastyczny w „Zaczarowanem Kole“ Rydla; c) Śmieszna sytuacya. Karta z mego życia (dom.). 4. a) W jakich warunkach powstał poemat Słowackiego „Ojciec Zadżumionych? b) Cierpienie jako motyw „Ojca zadżumionych“ Słowackiego (szk.). 5. a) Wygnańcy (na podstawie noweli Szymańskiego: „Wieczór wigilijny na Syberyi); b) Owidyusz o sobie samym, (na podstawie elegii „De vita sua“); c) Woda, jako czynnik zmieniający postać skorupy ziemskiej (szk.) 6. „Polonia“ Grottgera (Treść dowolnie obranego obrazu, lub opowieść na jego tle) (dom.). 7. a) Koleżeński figiel; b) Dlaczego powinienem być oszczędnym? (dom). 8. Która scena lub postać z „Pana Tadeusza“ rozśmieszyła mię i dlaczego? (dom.). 9. a) Budowa kazania Skargi „O miłości Ojczyzny“; b) Nudziarz (powiastka humorystyczna) (szk.) 10. a) Pojęcie państwa u starożytnych Greków; b) Jak pojmuję koleżeństwo? (dom.).

Klasa V c.

1. List do towarzysza zabaw wakacyjnych (szk.). 2. a) Moralna ocena Jana Bieleckiego; b) Postać Stańczyka w Matejkowskim „Hołdzie pruskim“ (dom.). 3. a) Przygody chłopca, co na ochotnika wstąpił w szeregi walczących; b) Melancholia (dowolny obraz przyrody lub sytuacya) (dom.). 4. a) Stosunek Litwy do „boga wojny“ („Pan Tadeusz“ 1 4); b) Życie Bałdygi. Uzupełnienie z fantazyi noweli Szymańskiego (szk.). 5. a) Z pamiętnika skauta; b) Pauza w szkole. Rozmowy podsłuchane (szk.). 6. Czego nauczył mię obchód styczniowy? (dom.). 7. a) Znaczenie krucyat dla życia politycznego, gospodarczego i moralnego Europy; b Jak mi się przedstawia postać Hrabiego w „Panu Tadeuszu“? (szk.). 3. a) Dlaczego Gerwazy zwyciężył oponentów w czasie obrad w Dobrzynie? b) Pantea nad zwłokami męża (na podstawie ustępu z Cyropedyi) (szk.). 9. a) Pogrzeb żołnierza tułacza Dowolny obrazek na tle przeczytanych wierszy Witwickiego i Or-Ota); b) Dzień leniucha. Opowiadanie wesołe (dom.). 10. Moje wakacye w Soplicowie. Obrazek z fantazyi (szk.).

Klasa VI b.

1. Cywilizacyjna rola Kościoła w Polsce od zaprowadzenia chrześcijaństwa aż po w. XVI. (szk.). 2. a) „Gwałtu, co się dzieje“. Wesołe opowiadanie na tle życia koleżeńskiego; b) Dlaczego jestem dobrym kolegą i jak pojmuję prawdziwe koleżeństwo? (dom.). 3. a) Twórczość Mikołaja Reja jako „wizerunek

własny“ szlachty polskiej XVI w.; b) Scouting w życiu młodzieży. (Pochwała względnie uwagi krytyczne) (szk.). 4. a) A tryumf nasz — to znój i trud, To zbudzon brat, to zbudzon lud, To żywot — wielkiej służbie dan (Konopnicka); b) Reformacya i jej następstwa w „Powrocie do gniazda“ Kraszewskiego (dom.). 5. a) Patryotyzm Kochanowskiego; b) W styczniową rocznicę (szk.). 6. a) Oddychanie i jego znaczenie dla życia organizmu ludzkiego; b) Satyra polska od Reja do Opalińskiego z uwzględnieniem rozwoju formy i treści (szk.). 7 Obrazek z życia staropolskiego w XVII. w. (dom.). 8. Polski animusz rycerski XVll. w. na podstawie poznanych utworów ówczesnej literatury (szk.). 9. a) Dlaczego lubię teatr? b) Na czem polega czar i wpływ kojący przyrody (na podstawie osobistych doświadczeń) (dom.). 10. Wady szlachty polskiej XVll. w. w świetle „Trylogii“ (szkol.).

Klasa VI c.

1. W klasztorze średniowiecznym. Dowolny obrazek (szk.). 2. Próba przemówienia do kolegów na temat: „O obowiązkach narodowych młodzieży“ (dom.). 3. a) Charakterystyka dowolnej postaci w „Powrocie do gniazda“ Kraszewskiego; b) Scouting w życiu młodzieży. (Pochwała względnie uwagi krytyczne). 4. Krótka rozprawa między trzema osobami: Rejem, Orzechowskim i Modrzewskim, którzy nad dobrem pospolitem radzą, a także zbytki tego świata wyczytają (dom.). 5. a) Patryotyzm Kochanowskiego; b) W styczniową rocznicę (szk.). 6. a) Na Sybirze. (Rozmowa dwóch zesłańców); b) Skarga na tle epoki (dom.). 7. a) Prawo przystosowania się w przyrodzie; b) Wieś polska w świetle sielanek Szymonowicza (szk.) 8. Wpływ stosunków politycznych na literaturę polską XVll. w. (szk.). 9. a) Jakiego rodzaju powieści podobają mi się i dlaczego? b) Na czem polega czar i wpływ kojący przyrody (na podstawie osobistych doświadczeń) (dom.). 10. Źródła tężyzny narodowej w Polsce XVll w. Na podstawie „Trylogii“ (szkol.).

Klasa VII b.

1. Reformatorskie dążności w twórczości Krasickiego (szk.). 2. a) Mój sztandar. Określenie swego ideału życiowego; b) Dwa światy w „Listopadzie“ Rzewuskiego (dom.). 3. a) Jak pragnęli realizować w epoce rozbiorów hasło „nil desperandum“ Krasicki, Staszic, Kościuszko? b) Satyra na brukotłuka (dom.). 4. Znaczenie legionów (szk.). 5. a) Co zawdzięczam scoutingowi? b) Świat cudowny w Odyssei (szk.). 6. Dziady wileńskie jako fragment z księgi nauki o człowieku (dom.). 7. Mickiewicz młody (Sylwetka człowieka na tle utworów z pierwszego okresu) (szk.). 8 Wspomnienie osobiste Mickiewicza w „Dziadach“ wileńskich (szk.). 9. a) Jak można allegorycznie tłumaczyć Farysa? b) W słońcu. Obraz przyrody lub sytuacya, przedstawiająca pogodny stan duszy (dom.). 10 a) Co mógłbym pożytecznego zrobić w czasie wakacyi? b) Bajronizm w „Konradzie Wallenrodzie“ (szkol.).

Klasa VII c.

1. a) Słów kilka o smutkach i radościach ucznia, wracającego w mury szkolne; b) Z teki wakacyjnej. Obrazki oglądane w czasie lekcyi szkolnej (szk.). 1. a) Poeci epoki Stanisławowskiej w świetle chwili dziejowej (Rozważyć, o ile słusznem jest twierdzenie Mickiewicza w „Wykładach“, że „poeci epoki St. Augusta nie pojęli całego znaczania walki, której byli świadkami“ i wskutek tego „nie odpowiedzieli swemu powołaniu“); b) Wydarte kartki z pamiętników „odwiecznego Sarmaty“ Góronosa i „modnego Fircyka“, którzy w dniach porozbiorowych kreślą swe spostrzeżenia i uwagi, pełne nieraz głębokiego smutku (dom.). 3. a) Ideologia Woronicza w odniesieniu do sprawy polskiej (na podstawie „Hymnu do Boga“ i wyjątków „Świątyni Sybilli“; b) Legionista polski w świetle pieśni „O żołnierzu tułaczu“ i „Jeszcze Polska nie zginęła“ (szk.). 4. Mój znajomy (Sylwetka) (dom.). 5) Refleksye na tle lektury „Archiasza“ Cicerona;

b) W jakich obrazach malarskich możnaby zamknąć treść ideową „Ody do młodości“? (dom.). 6. a) Filareci, jako wzór młodzieży; b) Ludzie r. 63. (Charakterystyka, oparta na materyale historycznym) (dom.) 7. a) O ile „Dziady“ wileńskie moglibyśmy nazwać czynem społecznym? b) Zwycięstwo nad słabością duszy w świetle „Żeglarza“ Mickiewicza (szk.). 8. Mój pogląd na koleżeństwo (Ująć w formę dowolną, ewentualnie listu do kolegi) (szk.). 9. a) Przyroda jako czynnik przetwarzający człowieka (Na podstawie „Sonetów krymskich“); b) Dwór w Soplicowie po pogromie „Wielkiej Armii“ (Obrazek na tle „Pana Tadeusza“) (dom.). 10. a) Co mógłbym uczynić pożytecznego w ciągu wakacyi? b) Żywioł narodowy w „Maryi“ Malczewskiego (szkol.).

Klasa VIII b.

1. a) Poco idziemy w góry? (Wyjaśnić genezę i istotę turystyki górskiej i omówić jej przejawy); b) Uzasadnić powiedzenie Słowackiego o „Panu Tadeuszu“: „To czas się cofnął i odwrócił lica, By spojrzeć jeszcze raz na piękność w dali, która takiemi tęczami zachwyca, Takim różanym zachodzi obłokiem“ Beniowski, Pieśń VIII. (szk.). 2. a) Opowieść o pięknie ziemi polskiej (Rzecz ująć w formę opowiadania osoby starszej, pouczającej dzieci); b) Martwem wspomnieniem, czy czynu nowego zarodem są zabytki z minionych dni narodowej wielkości? (Omówić krytycznie wychowawcze znaczenie zbiorów muzealnych) (dom.). 3. Mój ideał nauczyciela (szk.). 4. a) Młodzież szkolna. Jej życie, zainteresowanie i typy najbardziej charakterystyczne; b) Kolorystyka „Anhellego“ i jej uzasadnienie (dom.). 5. a) Ocenić krytycznie wartość „Kordyana“ ze stanowiska społecznego; b) Znaczenie harfy Derwidowej (szkol.). 6. a) Słowa do obrazu Grottgera: „Nocturno“; b) Bohater (Sylwetka człowieka lub wywód pojęcia). 7. a) Świat starożytny w „Irydionie“ a „Quo vadis“; b) Do autora „Irydiona“ (kilka uwag w formie listu na temat postaci bohatera i naczelnej idei dzieła) (szk.). 8. a) Co znamionuje doskonałego obywatela? b) Jakie przymioty powinien rozwijać naród, chcący zachować swoją potęgę? (szk.).

Klasa VIII c.

1. a) Jaki dzień mego życia nazwałbym pięknym? (Przeżycie lub marzenie); b) „Pan Tadeusz“, jako pieśń pożegnalna o zachodzącem słońcu staropolskiego życia (szk.). 2. a) Opowieść o pięknie ziemi polskiej; b) Martwem wspomnieniem, czy czynu nowego zarodem są zabytki z minionych dni narodowej wielkości? (dom.). 3. Mój ideał nauczyciela (szk.). 4 a) To samo zdarzenie przedstawić ze strony poważnej i komicznej; b) Kolorystyka „Anhellego“ i jej uzasadnienie (dom.). 5. a) Młodzież (Rzeczywistość a ideał); b) Znaczenie harfy Derwidowej (szk.). 6. a) Słowa do obrazu Grottgera „Nocturno“; b) Bohater (Sylwetka człowieka lub wywód pojęcia) (dom.). 7 a) Świat starożytny w „Irydionie“ a „Quo vadis“; b) Do autora „Irydiona“ (kilka uwag w formie listu na temat postaci bohatera i naczelnej idei dzieła) (szk.). 8. a) Co znamionuje doskonałego obywatela? b) Jakie przymioty powinien rozwijać naród, chcący zachować swoją potęgę? (szk.).

II. W języku niemieckim.

Klasa V b.

1. Regieren ist eine Last (Nach dem Lesestücke: „König Bauer) (dom.). 2. Gellert als Wohltäter (szk.). 3. Die Faktoren der griechischen Erziehung (dom.). 4. Eine freie Übersetzung aus dem Polnischen (szk.). 5. Freier Schultag im Leben eines Schülers (dom.). 6. Macht der Freundschaft (Prasaische Auflösung der Schillerschen Ballade „Die Bürgschaft“) (szk.). 7. Wie wurden die Mörder des Ibykus entdeckt? (dom.). 8. Die Erziehung Schillers, ehe er auf

die Karlsschule kam (szk.). 9. Was erfuhr der Graf während seiner Hochzeit von einem seiner Vorfahren (dom.). 10. Eine freie Übersetzug aus dem Polnischen (szk.). 11. Das Wunderbare im Leben des Romulus und des Remus (dom.). 12. Wie besiegte Michael Leimsieder den Ritter von Dachsburg (szk.). 13. Inwiefern sind Licht, Luft und Wasser für die Entwicklung der Pflanzen notwendig? (dom.). 14. Gedankengang der Schillerschen Ballade „Der Handschuh“ (szkol.).

Klasa V c.

1. Ferienerlebnisse (Aus einem Tagebuch) (dom.). 2. Schillers Handschuh (Eine Inhaltsangabe) (szk.). 3. Der Eumeniden Macht (Auf Grund der Ballade Schillers „Die Kraniche des Ibykus“) (dom.). 4. Eine Übersetzung aus dem Polnischen (szk.). 5. a) Weihnachtsbilder aus Stadt und Land; b) Winterfreuden — Winterleiden (dom.). 6. Die Worte Schillers: „die Treue, sie ist doch kei leerer Wahn“ zu beweisen an Selbsterlebtem oder Gelesenem (szk.). 7. Bolesław Chrobry und der deutsche Drang nach Osten (Auf Grund des Geschichtsunterrichtes) (dom.). 8 Johannas Sebus’ Heldentat (szk.). 9. Worin unterscheidet sich „der Taucher“ Schillers von dem „Wassermenschen“ Tiecks? (dom.). 10. Wie habe ich meine Osterferien zugebracht? (in Briefform) (szk.). 11. Welche Gründe bewogen Soliman zum Kriege gegen Österreich? (Nach Körners „Zriny“) (dom.). 12 Eine Übersetzug aus dem Polnischen (szk.). 13. Welchen äusseren Einflüssen unterliegt das Leben der Pflanzen? (dom.). 14. Meine Ferienpläne (szk.).

Klasa VI b.

1. Ein Spaziergang in den ersten Tagen nach den Ferien (dom.). 2. Die ungleichen Kameraden (Nach Herm. Villinger) (szk.). 3. Was erfahren wir über den Pfarrer und Apotheker aus den drei ersten Gesängen von Goethes „Hermann und Dorothea“? (dom.) 4. Gedankengang und Idee in Uhlands „Glück von Edenhall“ (szk.). 5. Reinekes Verteidigungsrede (dom.) 6. Eine freie Übersetzung aus dem Polnischen (szk.) 7. Die französische Revolution als historischer Hintergrund in Goethes „Hermann und Dorothea“ (dom.). 8. Schillers Flucht aus Stuttgart (Nach der Schullektüre) (szk.). 9. Bedeutung der Marlowszene in Lesings „Minna von Barnhelm“ (dom.). 10. Gedankengang und Idee der Goetheschen „Legende vom Hufeisen“ (szk.). 11. Ein guter Kollege (Eine Erzählung aus dem Schulleben) (dom.). 12. a) Parzival auf der Gralburg (nach der Schullekt.); b) Was zwingt die Vögel zu Wanderungen? (nach der Schullekt.) (szkol.). 13. Meine Pläne für die diesjährigen Sommerferien (dom.). 14. a) Riccaut de la Marliniere (Eine Charakteristik); b) Eine freie Übersetzung aus dem Polnischen (szk.).

Klasa VI c.

1. Mann soll den Tag nicht vor dem Abend loben (Erzählung nach der Geschichte oder nach eigener Erfindung) (dom.). 2. Jung Rolands erste Heldentat (Nach Uhlands „Roland Schildträger“) (szk.). 3. Der Alkoholismus und der materielle und sittliche Verfall des Menschen (dom.). 4. Eine freie Übersetzung aus dem Polnischen (szk.). 5. Was erfahren wir aus dem ersten Gesange von Goethes „Hermann und Dorothea“ über Zeit, Ort und Personen der Handlung? (dom.). 6. Das Schicksal des Dichters (Auf Grund von Schillers Gedichte „Die Teilung der Erde“) (szk.). 7. Über die Anpassung der Färbung der Tiere an die äusseren Lebensbedingungen (Auf Grund des naturgeschichtlichen Unterrichtes) (dom.). 8. Hermann und Dorothea am Brunnen (szk.). 9. Was wissen wir aus dem Leben Dorotheens, ehe sie Hermann begegnete? (dom.). 10. Wie hatte Reineke den Bären u. den Kater zu Schaden gebracht? (szk.). 11. Das Wasser als Kommunikationsmittel (dom.). 12. Eine freie Übersetzung aus dem Polnischen (szk.). 13. Unglück selber taugt nicht viel, doch es hat

3 gute Kinder: Kraft, Erfahrung, Mitgefühl (dom.). 14. Der Kulminationspunkt in Lessings „Minna v. Barnhelm“ und der Umschwung zur Lösung des Konfliktes (szkol.).

Klasa VII b.

1. Das beginnende Schuljahr — was wird es wohl bringen? (dom.). 2. Charakteristik der mittelhochdeutschen ritterlichen Poesie (szk.). 3. Des Winters Annehmlichkeiten und Gefahren (dom.). 4. Gertruds Charakteristik (Wilhelm Tell I. Aufzug) (szk.). 5. Auf welche ist das Gleichgewicht in der geistigen und physischen Entwicklung des Schülers zu erzielen (Auf Grund einer vorher durchgeführten Diskussion) (dom.). 6. Lenore. Inhaltsangabe und Disposition (szk.). 7. Mein täglicher Stundenplan (Eine Beschreibung) (dom.). 8. Darstellung eines freien Gesprächs über eiu zu wählendes Thema (Auf Grund der in der Form eines Dialogs vorher durchgeführten Konversationsübungen) (szk.). 9. Mein täglicher Stuudenplan (Eine Beschreibung) (dom.). 10. Kassandra (Inhaltsangabe und Gedankengang) (szkol.).

Klasa VII c.

1. Die Erziehung für die Gesellschaft nach dem Spruch Rückerts: „Willst du, daß wir mit hinein in das Haus dich bauen, Laß es dir gefallen, Stein, daß wir dich behauen“... (dom.). 2. Welche Lehren enthält die Goethische Ballade „Der Zauberlehring“? (szk.). 3. Wie kommt die Versammlung auf dem Rütli zu stande? (dom.). 4. Eine freie Übersetzung aus dem Polnischen (szk.). 5. Auf welche Weise strebe ich nach dem Grundsatze zu leben „Mens sana in corpore sano“? (dom.). 6. Die Geschichte des Hauses Barotin (Auf Grund Grillparzers „Ahnfrau“) (szk.). 7. Inwiefern ist der Töpfer von Kandern das Bild seines wahren Künstlers? (dom.). 8. Die Versöhnung Weislingens mit Götz und sein Übertritt auf Seite des Bischofs (szk.). 9. Die Gefahren des Meeres einst und jetzt (dom.). 10. Die Erziehung in Tells und Götz von Berlichingens Haus (szkol.).

Klasa VIII b.

1. a) Ist es Zufall, daß die Römer die Wält erobert haben? b) Mein diesjähriger Arbeitsplan (dom.). 2. a) Wem errichtet man Denkmäler? Ein Kranz ist gar viel leichter binden, Als ihm ein würdig Haupt zu finden (Goethe); b) Wie haben die Griechen ihre Helden geehrt? (szk.). 3 a) Die Bewältigung der Natur durch den Menschen (Nil mortalibus ardui est, caelum ipsum petimus. Horaz.); b) Die Ideale des deutschen Ritters (nach Goethes „Götz v. Berlichingen“) (dom.). 4. a) Welchen Wert hat das Reisen? b) Menschenschicksal (nach Schillers „Lied von der Glocke“) (szk.). 5. a) Warum stand Sokrates dem politischen Leben fern? b) Pflege des Gesanges und Stellung der Aoeden im heroischen Zeitalter (dom.). 6. a) Warum war die Verbannung bei den Alten eine so harte Strafe? b) Warum ist Italien das Land der Sehnsucht für Dichter und Künstler? (szk.). 7. a) Wesen der Gastfreundschaft bei den Alten; b) Die Ideale und Ziele der deutschen Romantiker (dom.). 8. a) Erklärung der Worte Ovids auf den Tod Tibulls: „Te ne sacer vates flammae rapuere rogales Pectoribus pasci nec timuere tuis? Sed tamen hoc melius quam si Phaeacia Ignotum vili supposuisset humo“; b) Die Ἄτη im Tantalidengeschichte (szk.).

Klasa VIII c.

1. a) Wichtigkeit der Sprachkenntnis. In jeder räumlichen und zeitlichen Entfernung den Menschen zu verstehen, dient seiner Sprach Erlernung (Rückert); b) Was verdankt die alte Welt dem Imperium Romanum? (dom.). 2. a) Warum werden manche Dichter die Lieblinge ihres Volkes? b) Rechte und Pflichten

des Jünglings (szk.). 3. a) Warum ist Odysseus der Liebling der Pallas Athene? b) Welchem homerischen Helden gebe ich den Vorzug und warum? (dom.). 4. a) Kann das Theater bildend und veredelnd auf ein Volk wirken? b) Warum ist Goetz v. Berlichingen in allen seinen Bestrebungen unglücklich? (szk.). 5. a) Warum wurde Sokrates verurteilt? b) Bedeutung der Mantik und Stellung des Mantis bei den Alten (dom.). 6. a) Warum reisten junge Römer nach Griechenland? b) Die Nachahmung des Ausländischen in ihren Licht- und Schattenseiten (szk.). 7. a) Die Licht- und Schattenseiten der griechischen Sophistik; b) Wesen der Gastfreundschaft bei den Alten (dom). 8. a) Erklärung der Worte des Africanus Minor: Ἔσσεται ἦμαρ, ὅτ' ἄν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρή καὶ Πρίαμος καὶ λαός ἐυμμελίω Πριάμοιο (Hom. Il); b) Die Ἄτη im Labdakidengeschichte (szkol.).

V.

Zbiory naukowe.

A) W Zakładzie głównym.

Biblioteka dla nauczycieli. Z końcem roku szkolnego 1912/13 liczyła biblioteka nauczycielska 3704 dzieł a około 3700 sprawozdań szkół średnich.

Drogą zakupna i darowizny nabyła biblioteka nauczycielska następujące dzieła:

Abel O.: Grundzüge der Paläobiologie der Wirbeltiere. Stuttgart 1912. Birt T.: Kulturgeschichte Roms. Leipzig 1911. Chłędowski K.: Rzym — Ludzie baroku. Lwów 1912. Chrzanowski J.: Kazania sejmowe Skargi. Warszawa. Dreist G.: Römische Altertümer. Breslau 1910. Dubicki M.: Romuald Traugutt. Kraków 1911. Dydyński T.: Cesarz Hadryan. Warszawa 1890. Federowski M.: Lud Białoruski na Rusi litewskiej. 3 tomy. Kraków. Förster Fr.: Wychowanie człowieka. Tł. Osterhoff. Lwów. Förster Fr.: Das Erbe der Antike. Fügner Fr.: C. I. Caesar: Commentarii de bello Gallico. Leipzig 1911. Gobineau J.: Odrodzenie. Tł. A. Strzelecki. Warszawa. Grabiec J.: Rok 1863. (Dar). Poznań 1913. Gurbitt Z.: Lateinisches Lesebuch f. Quinta. Berlin 1906. Jachimecki Z. Dr.: Wpływy włoskie w muzyce polskiej 1540—1640. Kraków 1911. Jednodniówka Skargowska. (Dar R. S. Kr.) Chyrów 1912. Jerusalem W.: Die Aufgaben des Lehrers an höheren Schulen. 1912. Kitowicz J.: Opis obyczajów i zwyczajów za Augusta III. Śniatyn 1912. Kirkor-Kiedromowa Z.: Włościanie i ich sprawa w dobie organizacyjnej Królestwa polskiego. Dar Akad. Umiejętności. Kraków 1912. Klaczko J.: Zapomniane pisma polskie. Kraków 1912. Kleiner J.: Zygmunt Krasiński. Lwów 1912. Krasiński Z : Pisma. (9 volum. — 8 tomów) wyd. jubileuszowe. Kraków 1912. Kraushar A.: Okruchy przeszłości. Kraków 1911. Kromayer I.. Roms Kampf um die Weltherrschaft. Leipzig 1912. Księga pamiątkowa ku uczczeniu 100-letniej rocznicy urodzin Z. Krasińskiego. Lwów 1912. Księga pamiątkowa gimn. Franciszka Józefa we Lwowie. Lwów 1909. Kulczyński L.: Ogólne zasady pedagogii. Kraków 1911. Laugl J.: Methodik des Unterrichts im Zeichnen. Leuchtenberger G.: Der Schuldirektor. Berlin 1911. Leuchtenberger G : Aus dem Leben der höheren Schule. Berlin 1909. Müller I.: Methodik des geographischen Unterrichts. Wien 1912. Oko J.: Sofokles: Edyp w Kolonie. Lwów 1913. Österreichischer Lloyd 1836—1911. Dar Tow. Austryac. Lloydu. Tryest 1911. Próchnicki i Wojciechowski: Wypisy polskie tom IV. i V. szk. śred. Lwów 1911. Poincaré H.: Nauka i hypoteza. Lwów 1908. Parylak P.: Z górnych chwil życia. Dar autora. Kraków 1906. Petelenz i Gayczak: Ćwiczenia niemieckie dla klasy III. i IV. Lwów 1911. Ralski J.: Zasady rachunku różniczkowego i całkowego. Jarosław 1911. Reiter M.: Czytania polskie dla kl. II. i III. szk. śred.

Lwów 1912. Rösiger F.: Platons Apologie u. Kriton. 3 części. Leipzig 1911. Scheindler A. Praktische Methodik für den höheren Unterricht. Wien 1912. Schmidt: Grundlagen zur Ausgestaltung des Arbeitsunterrichts. Schure E.: Kapłanka Izydy. Lwów. Seignobos K.: Dzieje polityczne Europy współczesnej. 2 tomy. Warszawa 1900. Sienkiewicz H.: W pustyni i w puszczy. Warszawa 1912. Smoleński J. Dr.: Krajobraz Polski. Warszawa 1912. Sobieski: Król i car. Sorof. G.: Xenophons Anabasis. 3 części. Leipzig 1912. Sorof. G.: Xenophons Hellenica. 3 części. Leipzig 1910. Spencer H.: O wychowaniu umysłowem, moralnem i fizycznem. Tł. Siemiradzki. Warszawa 1908. Stegman C.: Cicero: Redenauswahl. 3 volum. Leipzig 1910. Tarnowski St.: Zygmunt Krasiński. 2 tomy. Kraków 1912. Talko-Hryniewicz I. Materyały do etnologii i antropologii ludów Azyi środk. Kraków. Wallace L.: Ben-Hur. Warszawa 1901. Weisenfels O.: Aristoteles Auswahl. 2 volum. Leipzig 1906. Weissenhoff J.: Soból i panna. Warszawa. Weissenhoff J.: Znaj Pana. Warszawa. Winkowski i Taborski: Ćwiczenia greckie — zast. Passowicz. Lwów 1910. Zachorowski St.: Rozwój i ustrój kapituł polskich we wiekach średnich. (Dar Akademii Umiejętności) Kraków 1912. Zagajewski K.: Kazimierz Twardowski. (Dar Tow. Naucz. Szk. Wyż.) Lwów 1912. Zaremba St.: Arytmetyka. Kraków 1912. Zukerkandla W.: Biblioteka powszechna. Zakupiono 37 volum. (Egzemplarz maturalny).

Biblioteka polska uczniów wyższego gimnazyum.

a) Stan biblioteki.

Biblioteka polska uczniów liczyła z końcem roku szkolnego 1912/13 dzieł 964 w 1478 tomach. W bieżącym roku szkolnym zakupiono 19 dzieł w 36 tomach. Są one: Ajschylos: Cztery dramaty. Tłum. Kasprowicza. Chlebowski: Pisma (tom III. i IV-ty). Dickens: Klub Pickwicka (3 tomy). Dar ucznia VIa Hołowińskiego. Gąsiorowski: Bem. Jaworski Franciszek: Lwów stary i wczorajszy, Uniwersytet lwowski. Jeż T. T.: Niezaradni. Kallenbach Józef: Nieznane Pisma Adama Mickiewicza. Korzeniowski Józef: Dzieła. Wydanie zupełne. Tomów 12. Łoziński Władysław: Prawem i lewem (2 tomy), Złotnictwo lwowskie, Życie polskie w dawnych wiekach. Łuskina Ewa: W obronie piękności kraju. Paderewski Ignacy: O Szopenie. Porębowicz Edward: Pieśni ludowe. Prus Bolesław: Dzieci. Rydel Lucyan: Terenike i Pejsidoros. Tretiak Józef: Piotr Skarga w dziejach i literaturze Unii brzeskiej. Żeromski Stefan: Popioły (3 tomy).

b) Ruch w bibliotece.

Książki pożyczano 2 razy w tygodniu. W klasie V. wypożyczono książek 819, w klasie VI. wypożyczono książek 840, w klasie VII. wypożyczono książek 590, w klasie VIII. wypożyczono książek 640.

Ogólna liczba książek wypożyczonych 2889.

Biblioteka polska uczniów niższego gimnazyum.

a) Stan biblioteki.

Biblioteka polska uczniów niższego gimnazyum liczyła z końcem roku szkolnego 1912/13 książek 641. W bieżącym roku szkolnym powiększyły ją następujące książki, częścią zakupione, częścią podarowane przez uczniów:

Aleksota: Pod berłem Jagiellonów Amicis: Serce (2 egz.). Andersen-Młodnicka: Powiastki. Andersen-Niewiadomska: Bajki Beecher-Stowe: Chata wuja Toma. Chodźko: Boruny. Defoë-Kreczowska: Robinson Kruzoe. Dyakowski Koń. Dyakowski: W góry, w góry, miły bracie. Dygasiński: Wielkie łowy. Fitzpatrick: Dżok. Gomulicki: Życie dla Ojczyzny. Góralczyk: Dzieje Polski w 24 obrazach, Gruszecki: Przygody chłopca w Brazylii. Gruszecki: W pruskiej służbie. Gryff: Maciek w powstaniu z r. 1863. Hetmanówna: Kółko pastuszków. Hiblówna: Strzemieńczyk. Jacolliot: Tajemnica Afryki. Kilińskiego Jana pamiętnik. Kipling: Wśród ławic Oceanu. Korzeński: Obce ludy — obce kraje. Kraszewski: Stara Baśń. Krczek: Zbiór powieści i gawęd. Króliński: W carskiej niewoli. Króliński: W rocznicę wielkich chwil. Lagerlöf: Cudowna podróż III. część.

Ks. Łukaszkiewicz: Św. Jan Kanty. Nałkowski: Geografia malownicza I,—V. części. Ostrowski: Śladami legionów. Plauchut-Michałowski: Chiny i Chińczycy. Poeche: Podróże i przygody po Oceanie (2 egz.). Popławski: Ciekawe obrazy z życia ludów. Prus: Placówka (3 egz). Przyborowski: Szwoleżer Stach. Rapacki: Hanza. Rodziewicz: Dewajtis. Sienkiewicz: Listy z Afryki. Sienkiewicz: W pustyni i puszczy. Skarga Piotr, wyd. im. P. Skargi. Stankiewiczowa: Na polach Grunwaldu. Stephenson: Skarby na wyspie. Szajnocha: Pewieść o niewoli na Wschodzie. Szajnocha: Szkice historyczne, I. Barbara Radziwiłłówna. Szalay: W krzyżackich szponach. Teatr amatorski dla dzieci. Teresa Jadwiga: Wielki król. Umiński: Podróż naokoło świata piechotą. Umiński: Wędrowna wyspa. Umiński: Zwycięzcy Oceanu. Urbanowska: Cudzoziemiec (2 egz.). Urbanowska: Księżniczka (2 egz.). Verne: Czarne Indye. Verne: Piętnastoletni kapitan. Wallace: Ben-Hur (2 egz.). Warzycka: Baśnie czarodziejskie. Wells: Wojna światów. Wydawnictwo imienia Stanisława Staszica: 1. Do wolności. 2. Intrygi dworskie. 3. Libelt: O miłości Ojczyzny (2 egz.) 4. Kasprowicz: Lirnik mazowiecki. 5. Mickiewicz: Księgi narodu polskiego i pielgrzymstwa polskiego. 6. Starkel: Z nad przepaści (2 egz.). 7. Supiński: Siedm wieczorów. 8. Ujejski: Skargi Jeremiego. 9. Ujejskiego: Przemówienia 1863—1891. 10. Wygnańcy. 11. Zacharjasiewicz: Poseł-Męczennik.

b) Ruch w bibliotece.

W klasie I. wypożyczono książek 632. W klasie II. wypożyczono książek 909. W klasie III. wypożyczono książek 699. W klasie IV. wypożyczono książek 292. Ogólna liczba książek wypożyczonych 2532.

c) Dary.

Złożyli dary następujący uczniowie: Fayrich I. e (1 książkę), Zieliński I. e (15 książek), Flasza II a (2 książki), Thorn II. a (1 książkę), Weinsaft II. a (1 książkę), Keller II. e (1 książkę), Kleinkopf II. e (4 książki), Krynicki II. e (1 książkę), Orłowski II. e (1 książkę), Wajdowski Emilian II. e (2 książki), Blachowski II. e (1 książkę, Matzka III. e (1 książkę), Exelbirt IV. a (1 książkę).

Niemiecka biblioteka uczniów. Drogą kupna nabyto: Busch: Balduin Bählamm. Busch: Bilder zur Jobsiade. Busch: Maher Klecksel. Chamisso: Werke. Goethe: Werke. Grillparzer: Werke. Hauff: Werke. Ibsen: Dramatische Werke. Kleist. H. v.: Werke. Körner: Werke. Lenau: Werke. Lessing: Werke. Raimund: Werke. Scheffel: Ekkehard. Schiller: Werke. Shakespeare: Werke. Tegnér: Dichtungen. Uhland: Werke. Werner: Die Alpenfee. Werner: Fata Morgana. Wieland: Oberon.

Darowano: Goethe: Iphigenie auf Tauris. Goethe: Reineke Fuchs. Grillparzer: Sappho (6 egzempl.). Grillparzer: Werke IV. tom. Hauff: Die Karawane. Immermann: Der Oberhof. Kleist H. v.: Michael Kohlhaas. Lessing: Emilia Galotti. Ludwig: Der Erbförster. Schiller: Die Braut von Messina (10 egzempl.). Schiller: Maria Stuart. Stifter: Die Narrenburg.

Gabinet archeologiczny. W r. 1913 nabyto następujące przedmioty: 1. Heckler: Die Bildniskunst der Griechen und Römer; 2. Ganymedes z orłem (odlew); 3. Keepp: Archäologie; 4. Klassiche Kunst (15 obrazów); 5. Patsch: Bosnien und Herzegowina in römischer Zeit; 6. Launitz-Trendellenburg: Wandtafeln zum Schulunterrichte (2 obrazy); 7. Marucchi: Handbuch der christlichen Archäologie; 8. Liefmann: Kunst und Heilige; 9. Baumgarten-Poland-Wagner: Die hellenistische Kultur; 10. Gall-Rebhahn: Wandtafeln zur Veranschaulichung antiken Lebens (33 obrazów).

Otrzymano w darze: 11. Jahreshefte des österreichischen archäologischen Institutes, Bd. XIV; 12. Jahreshefte des österreichischen archäologischen Institutes, Bd. XV (dar Min. W. i O.); 13. Rzepiński: Monety i rękopisy gabinetu archeologicznego w gimnazyum w Nowym Sączu (dar autora); 14. Mau: Pompei, Leben und Kunst; 15. Mau: Führer durch Pompei (przeniesiono z biblioteki nauczycielskiej).

Gabinet liczy obecnie 250 przedmiotów.

Gabinet historyczno-geograficzny. Z końcem roku szkolnego 1912/13 liczył inwentarz 406 pozycyi.

W bieżącym roku szkolnym zakupiono:

a) Mapy: Bamberg: Afryka, Anglia, Europa, Włochy, Rosya, Półwysep Skandynawski. Gaebler: Francya, Półwysep Pirenejski. Majerski: Ziemie dawnej Polski. Osbahr: Mapa do poznania stosunków ekonomicznych świata. Romer: Planigloby. Wamser: Niemcy.

b Obrazy: Diwald: Geomorphologische Wandtafeln (5 tablic). Geographische Charakterbilder aus Oesterreich (2 tablice). Neue Wandbilder für den Geschichtsunterricht (2 tablice). Wünsche: Świat i życie. Obrazy z zakresu geografii (4 tablice).

c) Kompas górniczy. Taśmę mierniczą.

Gabinet historyi naturalnej. W bieżącym roku szkolnym zakupiono: szkielet psa, Otis tarda, Python molorus, Crocodilus niloticus, paszczę wielkiego rekina, Comatula mediterranea, turkus, rubin, szafir, antracyt i mikroskop z trzema objektywami i 3 okularami.

Otrzymano w darze: Pelias berus (Wiktor Legeżyński, ucz. kl. II. e) i okazy wosku ziemnego z Dźwiniarza (Michał Bleicher, ucz. kl. V. d).

Do gabinetu rysunkowego zakupiono

a) w pierwszem półroczu:

Trzy biusty renesansowe, jeden odlew rzeźby nowoczesnej . . .	45·— K
Flakony ozdobne majolikowe	15·— „
Ptak wypchany i pióra ptasie	25·— „
Geometryczne bryły z kartonu	20·— „
Razem .	105·— K

b) w drugiem półroczu:

Płaskie przedmioty z drzewa do początkowego rysunku z natury .	15·— K
Ścinki stolarskie do początkowego rysunku perspektywicznego . .	15·— „
Narzędzia rzemieślnicze	19·50 „
Narzędzia kuchenne i gospodarskie	29·80 „
Flaszki różnych kształtów i naczynia gliniane	27·40 „
Wazy i ozdobniejsze naczynia porcelanowe i majoliki	32·90 „
Odlewy naczyń greckich	7·10 „
Odlewy kapiteli kolumn greckich oraz odlewy trzech biustów renesansowych	78·— „
Muszle barwne	38·— „
8 półek Żaka	52·— „
Ptaki wypchane oraz szkielety zwierzęce	91·— „
Razem .	401·70 K

Wykaz przyrządów do mającej urządzić się pracowni uczniowskiej.

1.	Wyznaczanie ciężaru gatunkowego	180 K	— h
2.	Badanie prawa Archimedesa	25 „	80 „
3.	Wyznaczanie zasadniczych punktów temperatury na termometrze	45 „	80 „
4.	Wyznaczanie punktu topliwości	17 „	— „
5.	Badanie promieniowania	5 „	— „
6.	Uniwersalny aparat do mechaniki	105 „	— „
7.	Badanie prawa Boyle'a	65 „	— „
8.	Wyznaczanie punktu wrzenia	12 „	— „
9.	Wilgotność względna powietrza	17 „	60 „
10.	Rozszerzalność wody	37 „	— „
11.	Ciepło właściwe	29 „	— „
12.	Naczynie Faradaya	11 „	— „
13.	Cechowanie elektrometru	50 „	— „
		600 K	20 h

Przyrządy zakupione w roku szkolnym 1913 dla gabinetu fizyki.

1. Gyrostat wielki	. . . .	150 K
2. Statyw do teodolitu	. . . .	45 „
3. Maszyna influencyjna	. . . .	130 „
	Razem .	325 K

B) W Oddziałach równorzędnych.

Biblioteka nauczycielska. Biblioteka liczy 257 dzieł w 370 tomach. W bieżącym roku szkolnym przybyły drogą kupna lub darowizny następujące dzieła:

Słowacki: Poezye, t. I—X.; Krasiński: Poezye, t. I—IV.; Syrokomla: Wybór pism; Kochanowski: Wybór pism; Asnyk: Wybór poezyi; A. K.: Edukacya obywatelska (dar prof. Aleks. Rutkowskiego); Gloger: Encyklopedya staropolska I—IV; Cylkow: Pięcioksiąg Mojżesza, I.—V.; Korzon: Dzieje wojen i wojsk w Polsce I.—III.; Oesterr. Lloyd 1836—1912. (dar c. k. Rady S. K.); Geisel: Betrachtung von Kunstwerken in Schule u. Haus; Bührer u. Saager: Die Organisierung der geistigen Arbeit; Czernecki-Szablowski-Tatuch: Podręcznik do nauki kaligrafii; Ernst: Semper der Jüngling; Lauterbach: Die Renaissance in Krakau; Łoziński: Życie polskie w dawnych wiekach; Muthesius: Sztuka stosowana i architektura; Volkelt: Kunst- u. Volkserziehung; Wiadomości statystyczne, t. 23. (dar Wydziału kraj.); Buczyński: Ameryka i Europa (dar prof. Kipy); Bulletin de la société polonaise p. l' avancement des sciences (dar prof. Kipy); Piasecki-Dubanowicz: Les écoles polonaises (dar autorów); M. A. de Bouvet: Cracovie; Höffding: Historya filozofii; Smoleński: Krajobraz; Katalog d. farb. Kunstblätter aus d. Münchener Jugend; Bozen: Klucz do oznaczenia minerałów; Propedeutyka fizyki i chemii; Kowalski: Klucz do oznaczenia zwierząt; Tacyt: Dzieje, tł. Okęcki (dar c. k. Rady S. K.); Podlacha: Malowidła ścienne w cerkwiach Bukowiny (dar Tow. dla popierania nauki polskiej); Balzer: Porządek sądów i spraw prawa ormiańskiego z r. 1604 (dar Tow. dla popier. nauki pol.); Kipa: Hugo Kołłątaj (dar autora); Dr. Hahn: Literatura dramat. w Polsce XVII. w. (dar Tow. dla popierania nauki pol.); Dembiński: Źródła do dziejów II. i III. rozbioru Polski, t. I. (j. w.); Dr. Dąbkowski: Załoga w prawie pol. średniow. (j. w.); Dr. Witwicki: Analiza psychologiczna objawów woli (j. w.); Dembiński: Stan. August i ks. Józef Poniatowski w świetle własnej korespondencyi (j. w.); Dr. Buzek: Studya z zakresu administracyi wychowania publ. I. Szkolnictwo ludowe; Dr. Janowski: O odległościach jako czynniku rozwoju kultury (j. w.); Dr. Modelski: Król „Gebalim“ w liście Chasdaja (j. w.); Nanke: Szlachta wołyńska wobec Konstytucyi 3. maja (j. w.); Szumowski: Galicya pod wzgl. medycznym za Jędrz. Krupińskiego pierwszego protomedyka (j. w.); Dr. Dąbkowski: O utwierdzeniu umów pod grozą łajania w prawie pol. średniow. (j. w.); Dr. Dąbkowski: Litkup. Studyum z prawa polskiego (j. w.); Dr. Hahn: Juliusza Słowackiego Samuel Zborowski (j. w.); Księga zdrowia. Przekład polski pod red. Dra Hojnackiego, 4 tomy; Dr. Judeich: Topographie von Athen; Christ: Geschichte der griechischen Literatur, 2 tomy; Isokrates: Ausgewählte Reden erkl. v. Rauchenstein; Springer: Handbuch der Kunstgeschichte, t. I. Das Altertum; Michaelis: Archäologie; Menge: Einführung in die antike Kunst; Pausanias: Graeciae descriptio, rec. Spiro, 3 tomy; Lysias: Ausgew. Reden, erkl. v. Rauchenstein u. Tutz; Dr. Oertzel: Deutscher Stil; Schmieder: Erleben und Gestalten; Dr. Belzner: Homerische Probleme; Vesely: Wie ist die Schrift enstanden? Einleitung in d. Altertumswissenschaft, hrg. v. Gercke u. Norden; Witkowski A.: Zasady fizyki, t. II. i III.; Cassagne: Wykład praktyczny perspektywy; Morawski K.: Historya literatury rzymskiej; Jednodniówka Skargowska (dar ks. Bzowskiego); Księga pamiątkowa ku uczczeniu prof. Dra Nusbauma-Hilarowicza (dar prof. Dra Grochmalickiego); Dr. Loret: Kwestya legalności bytu OO. Jezuitów na Białej Rusi po zniesieniu zakonu w r. 1773. (dar autora); Rybczyński: Über d. fortschreitende Bewegung einer flüssigen Kugel in einem

zähen Medium (dar autora); Rybczyński: Przyczynek do teoryi uginania promieni roentgenowskich (dar autora); Dr. Skorski: Pierwotne źródło „Plemienia Kadłubka“ (dar autora); Sofokles: Edyp w Kolonie, wydał Dr. Oko (dar TNSW.); Kolberg: Lud polski; Kochanowski: Dzieła, 4 tomy; Just: Orientalische Völker; Die Hauptstädte der Welt.

Czasopisma. Prenumerowano następujące czasop.: Neue Jahrbücher für das klass. Altertum, Geschichte u. deutsche Literatur u. für Pädagogik; Lehrproben u. Lehrgänge; Biblioteka warszawska; Nowe Tory; Ziemia; Przewodnik bibliograficzny; Miesięcznik katechetyczny; Przewodnik naukowo-literacki. Kształt i barba; Naš Šmer.

Biblioteka polska uczniów. Biblioteka liczy 473 dzieł w 671 tomach. W ubiegłym roku szk. nabyto następujące książki:

Sienkiewicz: Bez dogmatu, Krzyżacy, Pisma I, IV, V; Kraszewski: Powrót do gniazda, Zygmuntowskie czasy; Korzeniowski: Spekulant, Emeryt; Orzeszkowa: Marta; Weyssenhoff: Żywot i myśli Podfilipskiego, Sprawa Dołęgi; Goszczyński: Dzieła; Garczyński: Poezye; Żeromski: Andrzej Radek; Konopnicka: Wybór poezyi; Prus: Pisma I—IV, Lalka; Pol: Pieśni Janusza; Syrokomla: Urodzony Jan Dęboróg, Szkolne czasy D., Córa Piastów, Janko Cmentarnik; Korzeniowski: Karpaccy górale, Wąsy i peruka, Kollokacya, Narzeczone, Stary kawaler, Stary mąż, Mnich; Kochanowski: Pieśni; Mickiewicz: Wykłady o literaturze słowiańskiej I—VII (dar); Askenazy: Łukasiński; Zacharyasiewicz: Zakopane skarby (dar); Staff L.: Sny o potędze (dar); Kraszewski: Kunigas; Chołoniewski: Kościuszko; Ochorowicz: Wiedza tajemna w Egipcie; Chmielowski: Dramat polski, Nasi powieściopisarze I—II, Przegląd dziejów piśmiennictwa polskiego I—II, Zygmunt Kaczkowski, J. I. Kraszewski; Konopnicka: Wybór pism (dar); Kupczyński: Kraków; Zielonka: Wspomnienia z Syberyi (dar); Morawska: Germek książęcy (dar); Chodźko: Obrazy litewskie; Morawski: Dworzec mojego dziadka; Reymont: Chłopi I—III; Łoziński: A. Gołuchowski, Galicyjski sejm; Szymański: Szkice I; Kraszewski: Bajeczki (dar); Warzycka: Złota księga młodzieży (dar); Kamiński: Zabobon (dar); Czołowski: Grunwald (dar); Krasiński: Nieboska komedya (dar); Konieczny: Życie A. Mickiewiczowa (dar); Kurpiel: Podręcznik do hist. lit. polsk. (dar.); Mickiewicz: Pan Tadeusz (dar); Sienkiewicz: Bartek zwycięzca (dar); Dybowski: Z. Sierakowski (dar); Morzycka-Niewiadomska: Z różnych chwil (dar); Wyspiański: Wesele (dar); Ostwald: Jak powstała chemia? (dar); Ernst: O przyrodzie planet (dar); Klaczko: Wieczory florenckie (dar); Wallace: Ben Hur; Pelczar: Masonerya; Pius IX; Morawski: Wieczory nad Lemanem; W pogoni za prawdą S. I. V.; Kucharzewski: Z dziejów techniki; Masson: Przed 100 laty; Verne: Czarne Indye, Przygody na okręcie Chancellor; Wells: Wojna w przestworzu; Sienkiewicz: W pustyni i w puszczy; Przyborowski: Bitwa pod Raszynem, Pod Stoczkiem; Mayne-Reid: Wygnańcy w lesie; Morawska: Pod Sasowym Rogiem; Mortkowicza: Stacho; Müller: Młodość sławnych ludzi; Brykczyński: Moje wspomnienia; Demolder: Serce ubogich; Galopin: Doktor Omega; Gask: W szkole przyrody; Selmer: Dzieciństwo mateczki; Lagerlöf: Cudowna podróż I—III; Chrzanowski: Bielski; Dyakowski: Z naszej przyrody; Becher-Stove: Chata wuja Tomasza; Między niebem a ziemią.

Biblioteka niemiecka uczniów. Biblioteka liczy 381 dzieł w 442 tomach. W ubiegłym roku zakupiono następujące książki:

Immermann: Der Oberhof; Spillmann: Die Goldsucher; Spillmann: Der Gefangene des Korsaren; Mund: Münchhausens Reisen u. Abenteuer; Auerbach: Volksbücher I—III; Ebner-Eschenbach: Ein Volksbuch; Reuter: Schnurr-Murr; Liliencron: 10 ausgewählte Novellen; Dickens: Das Heimchen am Herde; Willbrand: Novellen aus d. Heimat; Werner: Glück auf, Gesprengte Fesseln; Dickens: Zwei Städte; Jensen: Aus See u. Land; Schrill: Vom braven Schlingel; Hammerling: Der König Sion; Fressen: Jörn Uhl; Stern: Vor Leyden—Heimkehr; Wilbrandt: Novellen aus der Heimat; Ebner Eschenbach: Das Gemeindekind; Rosegger: Hölbart; Schwab: Volksbücher; Bem Richard: Die sieben weisen Meister; Otto: Die Sage von Heinrich Faust; Petersen: Till Eulenspiegel; Heller: Das fröhliche Buch f. r. Jugend; Benz: Historie v. Dr. Faustus;

Drausfeld: Nach harter Prüfung; Leuck: Ein Kleeblatt; Cooper: Lederstrumpf; Schmid: Rosa von Tannenberg; Robinson Crusoe; Der Buren Heldentaten; Der russisch-japanische Krieg; Cooper: Im Kampfe mit den Indianern; Aus dem Wunderlande Indien; Der Karawanenwürger; Dawid Copperfields Jugendjahre; Don Quixote v. Cervantes; Tausend u. eine Nacht; Schmid: Erzählungen; Freytag: Die verlorene Handschrift; May: Der schwarze Mustang; Rosegger: Die Waldferien; Heyse: Das Glück von Rothenburg; Till Eulenspiegel; Behr: Bauerngeneral; Schmidt: Genovefa; Werner: Glück auf; Neuester Märchenschatz; Die Märchenfee; Schott: Im Märchenzeit; Auerhaber: Ein Volksbüchlein; Hoffmann: Romantische Märchen; Gerstäcker: Abenteuergeschichten; Alexis: Die Hosen des Herrn v. Bredov; Sergel: Die Flammenzeichen rauchen; Dahn: Ein Kampf um Rom; Sudermann: Frau Sorge; Werner: Gesprengte Fesseln; Gotthelf: Leiden u. Freuden eines Schulmeisters; Kristensen: Simon, der Gassenjunge; Braun: Dorfgeschichten, Vier Wochen lang, Reich u. Arm; Wahl: Ein armes Grossstadtkind; Leuck. Die Zwillinge; Novalis: Heinrich v. Ofterdingen; Ludwig: Die Heiteretei; Dickens: Harte Zeiten; Scherz: Die Tochter der Luft; Storm: Poppenspäler, Im Sonnenschein.

Gabinet historyczno-geograficzny. Inwentarz liczy pozycyi 139. W ubiegłym roku nabyto:

Baldamus: Schulwandkarte zur Geschichte der Völkerwanderungen, Schulwandkarte zur deutschen Geschichte des 17. Jahrhunderts in weltgeschichtlichem Zusammenhange, Schulwandkarte zur deutschen Geschichte des 18. Jahrhunderts in weltgeschichtlichem Zusammenhange, Deutschland und Oberitalien zur Zeit Napoleons I., Deutschland und Oberitalien im 19. Jahrhundert; Umlauft: Wandkarte zum Studium der Geschichte der oesterr.-ungar. Monarchie; Gaebler: Pyrenäen Halbinsel (physikalisch); Hauser: Griechische Säulenordnungen (dorycki, joński, attycko-joński); Langl: Bilder zur aegyptischen Geschichte (Sfinks i piramidy, Memnon, Luksor), Griechische Denkmäler (Pomnik Lysikratesa, Erechtejon, Teatr Dyonisosa), Römische Denkmäler (Łuk Konstantyna, Colosseum, Panteon, Mausoleum Hadryana), Altchristliche Denkmäler (S. Vitale w Rawennie), Romanische Denkmäler (Tum pizański, S. Marco); Geistbeck u. Engleder: Geographische Typenbilder (Nizza, Hardanger-Fiord); Hölzel: Geographische Charakterbilder (Casten, Morskie Oko, krajobraz lössowy w Chinach, Góry stołowe); Gerasch und Pendl: Geographische Charakterbilder (Wieliczka); Schwochow: Landschafts und Kulturbilder (Ratusz poznański); Lehmann: Völkertypen (9 obrazów); Hölzla obrazy do nauki poglądowej: wiosna, lato, jesień, zima; Stereoskopy amerykańskie (4 sztuki); Obrazy do stereoskopów (102 sztuki); Hölzel: Wandbilder (Bauernhof); Schnorr von Carolsfeld: Biblische Bilder (15 sztuk); Furrer: Palästinabilder (Morze Martwe); Langl: Bilder zur Geschichte (Jeruzalem, Nazaret, Betlejem); Lehmann: Kulturgeschichtliche Bilder (Rekonstrukcya świątyni jerozolimskiej za czasów Chrystusa Pana, Scena ofiarna).

Gabinet historyi naturalnej. Inwentarz liczy 235 pozycyi. W ciągu roku szkolnego przybyły następujące okazy i przyrządy:

Preparaty narządów wewnętrznych: kota, żaby, raka rzecznego, zaskrońca, mątwy. Modele szczęki ludzkiej, ucha, skóry, krtani, serca, przełyku. Obieg krwi nastrzykany wiewiórki, jaszczurki, ryby. Kościec jaszczurki, tasiemiec długoczłonki, płuco tuberkuliczne wołu, zbiór szkarłupni, sprzągle, żachwa. Okazy wypchane: kuny, tchórza, świnki morskiej, susła, orła, puhacza, kraski, żołny, dudka, dzięcioła, czyżyka, sikory czubatej, kwiczoła, jemiołuchy, gila, bekasa, słonki, derkacza, kurki wodnej, krzyżówki, cyranki, bociana i czapli. Tablice anatomiczne Pfurtchellera, mapa górniczo-przemysłowa Galicyi

Palniki gazowe, drucik platynowy, przyrząd Kippa, gazometr, łaźnia wodna, brzytwa, aparat polaryzacyjny, mikroskop Reicherta.

Gabinet fizyki. Inwentarz liczy pozycyi 149. W ciągu roku przybyły następujące przyrządy: radyometr Crooks'a, model maszyny parowej, młynek Segnera, lampki żarowe, zbiór przyrządów do elektrostatyki „Skola“, model zegara wahadłowego, przyrząd polaryzacyjny, siatka dyfrakcyjna, pierścienie Newtona, elektroskop aluminiowy, komutator, 2 opornice, motorek elektryczny, zbiór resonatorów, wahadło Pfaundlera.

Gabinet archeologiczny. Tworzący się dopiero gabinet archeologiczny liczy pozycyi 11, sztuk 69. W ubiegłym roku szk. nabyto: Gunzenhauser: Architektur (Wandtafeln zur griech. Kunstgesch.) Nr. 1, 2, 4, 6, 11, 14; Seemann: Wandbilder Nr. 5, 35, 49, 51, 52, 85, 115, 135, 136, 221; Dr. Gall und Rebhann: Tafeln zur Veranschaulichung des Lebens der Griechen und Römer, Nr. 9, 11, 25, 33.

Gabinet rysunkowy. Inwentarz liczy 181 okazów w 50 pozycyach. W ubiegłym r. szk. nabyto: Głowa dziecka (relief); głowa staruszki (relief); głowa górala (relief); głowa kobiety (relief); maska topielicy; laur gotycki; liść barokowy; zabawki jaworowskie (8 szt.); wzory sprzętów domowych (7 szt.); wzory rysunkowe (6 szt.); kościółek romański (model gips.); kubeł blaszany; odlew ręki (dar ucznia Filipka z IVc); odlew nogi (dtto); czaszka ludzka (dar prof. Karola Rutkowskiego); kołatawka (dar ucz. Korfmana z Id).

VI.

Ważniejsze rozporządzenia Władz szkolnych.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 6 sierpnia 1912 r., l. 9343 poleciła przestrzedz młodzież, by nie niszczyła plantacyi publicznych.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 24 sierpnia 1913 r., l. 10.960, poleciła zachęcić młodzież do nabycia książeczki: „Zasady przyzwoitego zachowania się uczniów szkół średnich“, wydanej nakładem Towarzystwa Nauczycieli Szkół wyższych.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 13 września 1912, l. 15.726, poleciła czuwać, by wycieczki skautowe lub szkolne, urządzane w dni świąteczne, nie były powodem opuszczania przez uczniów egzort i nabożeństw.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 3 października 1912 r., l. l. 18.136, poleciła zachęcić młodzież do zwiedzenia wystawy zbiorów p. Heleny z Dąbczańskich Budzynowskiej.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 6 października 1912 r., l. 12.946, poleciła zachęcić młodzież do zwiedzenia wystawy rybackiej, urządzonej w „Pałacu sztuki“ na placu Powystawowym.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 7 października 1912 r., l. 16.906, zarządziła, by ci uczniowie wyznania ewangelickiego, których językiem ojczystym jest język polski, naukę religii pobierali w c. k. I. Szkole realnej, uczniowie zaś, których językiem ojczystym jest język niemiecki, na naukę religii uczęszczali do c. k. II. Gimnazyum we Lwowie.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 7 października 1912 r., l. 17.367, zachęciła do święcenia 300 rocznicy śmierci ks. Piotra Skargi przez umieszczanie w rocznych sprawozdaniach Dyrekcyi rozpraw, odnoszących się do tego kaznodziei, tudzież przez urządzanie odpowiednich obchodów szkolnych.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 30 listopada 1912 r., l. 21.211, zarządziła, by niemieckie pisemne wypracowania domowe poprawiano i cenzurowano, równocześnie zaś zredukowała obowiązującą liczbę zadań niemieckich w następującej mierze: w klasie I. będą uczniowie opracowywać co miesiąc po 2 zadania szkolne, z tych, w każdem półroczu, po 3 dyktaty. W klasie II. miesięcznie 2 zadania, naprzemian szkolne i domowe. W klasach III—VI. co 3 tygodnie jedno zadanie, naprzemian szkolne i domowe. W klasach VII—VIII. co miesiąc jedno zadanie, naprzemian szkolne i domowe. Nadto będą uczniowie obowiązani uprawiać częste ćwiczenia pisemne (Übungsarbeiten), zadawane przygodnie.

Prezydyum c. k. Rady Szkolnej krajowej, okólnikiem z dnia 10 grudnia 1912 r, l. 597/pr., poleciła przestrzedz młodzież, że należenie do t. zw. „dzikiego“ scoutingu, jako też do drużyn i związków strzeleckich jest bezwarunkowo wzbronione.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 26 grudnia 1912 r., l. 22.314, pozwoliła w wigilię Objawienia Pańskiego według obrządku gr.-kat. uwalniać młodzież o g. 11 od nauki szkolnej, by jej umożliwić uczestniczenie w uroczystości święcenia wody.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 31 grudnia 1912 r., l. 22.341, przypomniała rozporządzenia z dnia 26 kwietnia 1896 r., l. 8502, z dnia 19 października 1906, l. 47.591 i z dnia 1 kwietnia 1907, l. 34.690, zabraniające młodzieży używania napoi alkoholicznych podczas wycieczek szkolnych.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 31 grudnia 1912, l. 14.517, poleciła nie przyjmować uczniów, przybywających świeżo do zakładu, ani nie przypuszczać ich do egzaminu wstępnego, jeśli nie przedłożą dowodu, że byli szczepieni przeciw ospie, względnie rewakcynowani.

C. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty, reskryptem z dnia 4 grudnia 1912, l. 41.960 (intym. c. k. Rady Szkolnej kraj. z dnia 31/12 1912, l. 21.913), zaleciło ścisłość przy egzaminach nadzwyczajnych, służących dla specyalnych celów.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 15 stycznia 1912 r., l. 20.670, zachęciła do uczczenia 100 rocznicy urodzin J. I. Kraszewskiego i przypomnienia młodzieży działalności i zasług tego powieściopisarza.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 28 stycznia 1913 r., l. 1026, unormowała termin kończenia pierwszego półrocza i wydawania półrocznych wykazów cenzur w ten sposób, że półrocze kończyć się ma dnia 30 stycznia, wykazy cenzur zaś otrzymać mają uczniowie dnia 31 stycznia. W razie, gdyby na dzień ten przypadała niedziela, postąpi się analogicznie o jeden dzień wcześniej: Od 31 stycznia do 2 lutego włącznie niema ani nauki szkolnej, ani wspólnego nabożeństwa.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 14 lutego 1913 r., l. 1245, poleciła przypomnieć młodzieży, że § 2 Przepisów szkolnych nakłada na nią obowiązek noszenia mundurka w szkole i poza szkołą. Przywdziewanie t. z. stroju skautowego jest dozwolone bezwzględnie i wyłącznie tylko do właściwych ćwiczeń, natomiast popisywanie się tym strojem przy jakichkolwiek uroczystościach i obchodach, jako niedozwolone, podpada pod następstwa przekroczeń Przepisów szkolnych.

Prezydyum c. k. Rady Szkolnej krajowej, okólnikiem z dnia 17 lutego 1913, l. 71/pr., poleciło zabronić uczniom stanowczo należenia do związków strzeleckich, lub jakichkolwiek innych stowarzyszeń, wyjętych z pod ingerencyi władz szkolnych.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 26 lutego 1913 r., l. 2845, zarządziła, by uczniowie klasy VI, którzy w 1. półroczu otrzymali z geografii postęp niedostateczny, składali w pierwszych sześciu tygodniach następnego półrocza egzamin poprawczy z tego przedmiotu. Na wypadek niepomyślnego wyniku tego egzaminu mogą odnośni nauczyciele, za zgodą Dyrektora, zezwolić na powtórzenie tego egzaminu w czasie egzaminów promocyjnych, o ile postępy ucznia we wszystkich innych przedmiotach są dodatnie.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 5 marca 1913 r., l. 4175, poleciła zachęcić uczniów do zwiedzenia wystawy obrazów starych mistrzów, urządzonej w salach Towarzystwa Przyjaciół sztuk pięknych.

C. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty, reskryptem z dnia 29 marca 1913 r., l. 15.710 (intym. c. k. Rada Szk. kraj. z 14/3 1913, l. 5968/IV), poleciła w dniu 19 kwietnia, jako w 200 rocznicę ogłoszenia sankcyi pragmatycznej, pouczyć okolicznościowo młodzież o znaczeniu tego faktu dziejowego.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 11 kwietnia 1913 r., l. 6083, poleciła zachęcić młodzież do zwiedzenia wystawy antyalkoholowej, urządzonej przez Towarzystwo „Wyzwolenie“.

C. k. Rada Szkolna krajowa, okólnikiem z dnia 15 kwietnia 1913, l. 14.173, poleciła podjąć starania, by ubogim uczniom zapewnić możność spędzenia feryi

głównych na świeżem powietrzu, przez lokowanie ich u osób dobrej woli, mieszkających na wsi lub w małych miasteczkach.

C. k. Rada Szkolna krajowa okólnikiem z dnia 26 maja 1913 l. 5042 poleca, aby wobec szerzących się skarg na obniżenie poziomu naukowego u młodzieży szkolnej kłaść nacisk na pracę domową uczniów i od regularnego przygotowywania się na każdą lekcyę szkolną czynić zależną ocenę samodzielności, postępów i uzdolnienia do klasy wyższej.

VII.

Fizyczny rozwój młodzieży.

A) W Zakładzie głównym.

Gry, zabawy i wycieczki. W bieżącym roku szk. tak samo jak roku poprzedniego, uczęszczali uczniowie dwa razy tygodniowo do parku Tow. Zabaw Ruch., gdzie oddawali się grom i zabawom pod kierownictwem fachowych instruktorów, a przy stałym nadzorze profesorów. Nadto uczniowie klas VII i VIII uczęszczali w dwu dniach tygodniowo na naukę strzelania, prowadzoną najpierw w sali gimn. I. Szkoły realnej, a od maja na wojskowej strzelnicy. Tu nie można nie wspomnieć o nader pięknem premiowem strzelaniu, które zakończyło naukę strzelania w ubiegłym roku szkolnym. Podczas owego premiowego strzelania, zaszczyconego obecnością JWPana Wiceprezydenta Dr. Dembowskiego i członków Rady Szk. kraj., jakoteż przedstawicieli wysokich komend wojskowych, uczniowie tutejsi otrzymali pierwszą, trzecią i czwartą nagrodę.

W bieżącym roku szkolnym naukę strzelania prowadzi prof. Ross. Z wycieczek szkolnych, mających na oku głównie cel naukowy, należy wymienić: wyciekę do Żółkwi (prow. prof. Strycharski i Ross), pieszą wycieczkę Janów, Wola Dobrost., Gródek (prof. Ross), w końcu wycieczki do miejskich zakładów przemysłowych (gazownia, centrala elektr.), fabryki konserw (prof. Żurawski). W pierwszych dniach lipca projektuje się wycieczkę do Drezdna, Pragi i Wiednia, pod przewodnictwem prof. Strycharskiego i Rossa.

B) W Oddziałach równorzędnych.

Prócz obowiązkowych ćwiczeń fizycznych, w miesiącach letnich uczestniczyła młodzież w grach i zabawach, organizowanych przez Towarzystwo Zabaw ruchowych, pod kierunkiem profesora Bolesława Jarosińskiego, absolwenta odpowiedniego kursu teoret. zorganizowanego przez wspomniane Towarzystwo. W nadzorowaniu uczniów był pomocny prof. Dr. Joachim Namysł, również absolwent kursu, jakoteż prof. Teofil Gordaszewski. Liczba uczniów zapisanych wynosiła 193, uczestniczyło zaś w zabawach przeciętnie po 130.

Z ramienia Tow. Zabaw ruch. urządzono kurs nauki strzelania, który się odbywał w sali gimnastycznej c. k. II. Szkoły realnej i na strzelnicy wojskowej. Z nauki tej korzystało 40 uczniów (z klas V.—VIII.) tutejszego Zakładu.

Część młodzieży, w liczbie 52, należała do organizacyi „scoutingu“ (rozwijającego się pod kierunkiem Polsk. Towarzystwa gimnast. „Sokół“), grupowała się zaś w dwu drużynach, a mianowicie: czwartej i Towarz. gimn. „Sokół II“.

Do celów wychowania fizycznego częściowo służyły też wycieczki szkolne, przeważnie organizowane przez specyalną sekcyę Grona nauczycielskiego. Wogóle w ubiegłym roku szk. urządzono 13 wycieczek, pod kierunkiem profesorów:

T. Gordaszewskiego, S. Huberta, W. Jakóba, L. Jusa, J. Myszugi, dr. J. Namysła, O. Polańskiego, K. Rutkowskiego, J. Świerzowicza i M. Jabczyńskiego. Z ważniejszych wycieczek wymienić należy: dwudniową wycieczkę na Magórę Łomniańską (kier. prof. O. Polański; l. uczest. 17), 5 dniową wycieczkę do Pienin, Zakopanego i doliny Kościeliskiej (kier. prof. S. Hubert i dr. J. Namysł; l. ucz. 28) i wycieczkę do Czartowskiej Skały (kier. prof. S. Hubert, dr. J. Namysł, T. Gordaszewski; uczn. 102).

VIII.

Warsztaty szkolne i praca fizyczna.

A) W Zakładzie głównym.

Pracownia introligatorska i robót piłeczkowych. W pierwszych dniach maja b. r. otwarto w Zakładzie tutejszym pracownię introligatorską i robót piłeczkowych. Uczniów chętnych do pracy tego rodzaju zgłosiło się siedmdziesięciu od klasy IV. do VII. włącznie. Ze względu na tę wielką liczbę pracowano partyami po 8—12 uczniów Uczniowie oprawiają książki własne, pokrywając jedynie koszta materyału (przeciętnie 20 h od książki), a przy wyrzynaniu opędzając drobne wydatki na zakupno deszczułek.

B) W Oddziałach równorzędnych.

Szkolna pracownia fotograficzna. Organizująca się w Zakładzie pracownia fotograficzna popadła w czasowy zastój, z powodu choroby jej kierownika, prof. J. Augustaka. Pracownia ma swój własny, składkowy kapitalik w kwocie 108 K. 02 h., złożony na książeczkę Galicyjskiej Kasy Oszczędności nr. 170675.

IX.

Orkiestra gimnazyalna.

A) W Zakładzie głównym.

W bieżącym roku szkolnym podniosła się liczba uczniów grających stale w orkiestrze pochodowej [dętej] do 28, w zespole zaś smyczkowym i w mięszanej orkiestrze do 60. Z początku poświęcano czas głównie nauce nowozaciężnych, prowadzonej jednak tak intenzywnie, że orkiestra zdołała przedstawić swych nowych członków już podczas obchodu styczniowego.

Z większych publicznych występów orkiestry dętej należy wymienić: obchód ku czci A Mickiewicza, podczas której orkiestra wykonała muzyczną ilustracyę do utworu scenicznego, spocyalnie w tym celu napisaną dla niej przez kapelmistrza Granata, pochód w dniu 4. maja, uroczystość parafialna Bożego Ciała, w dniu 25. maja podczas której odegrano szereg kościelnych utworów itd.

Zespół skrzypcowy zajmował się głównie utworami komnatowymi i z nimi też występywał podczas obchodów szkolnych, uroczystości Bożego Ciała. Fachowej nauki udzielał kapel. Kaz. Granat, kuratorem orkiestr był prof. M. Ross.

B) W Oddziałach równorzędnych.

W ubiegłym r. szk. powstała w Zakładzie orkiestra dęta. Zorganizowaniem jej i wyszkoleniem zajmywał się prof. Orest Polański, któremu pomocni byli dwaj

muzykanci wojskowi. Członków liczyła orkiestra 40. Nauka odbywała się w 4 g. tygodniowo. Zbiór instrumentów dętych obejmywał: 1 piccolo, 1 flet, 1 es-klarnet, 3 b-klarnety, 1 piston, 1 b-trąba, 3 es-trąby, 2 skrzydłówki, 2 basowe skrzydłówki, 1 eufonium, 2 waltornie, 1 tenor. puzon, 1 bas. puzon, 1 bombardon, 1 helikon, 1 parę czyneli, 2 bębny, 1 tryanguł. Prócz orkiestry dętej istniała też orkiestra mandolinowa, złożona z 16 członków (I. mandolina — 5, II. mand. — 4, III. mand. — 3, berda 1, bracze 1, gitary 2). Orkiestra produkowała się na obchodzie szk. ku czci powstania listopadowego. Kierownikiem jej był również prof. O. Polański.

X.

Nadobowiązkowa praca umysłowa i zajęcia.

A) W Zakładzie głównym.

Kółko literackie. Kl. V a. Przeważnym celem tego Kółka było dokładne poznanie „Pana Tadeusza“. Na podstawie krótkich a treściwych referatów rozwijano dyskusyę, w której, z powodu znajomości tematu, mogła brać udział większa liczba uczniów. Zajmowano się również bohaterami Trylogii Sienkiewicza. Zebrania odbywały się co tydzień. Dyskusya pozostawała pod ścisłym kierunkiem nauczyciela.

Kl. VI a. Uzupełniano podczas zebrań naukę szkolną literaturą starszą W kilku referatach, przedstawiono treść utworów znanych ogólnie z nauki szkolnej. Częściej czytano wyjątki tych utworów, wiążąc je w dyskusyi z poznaną działalnością literacką autora.

Uczniowie klasy VII. a referowali następujące prace z zakresu literatury krytycznej: Chmielowski: Nasza literatura dramatyczna [Selig]; Lipiner: Widzenie ks. Piotra [Wurm]; Mochnacki: O literaturze polskiej XIX stulecia [Wurm]; Śliwiński: Maurycy Mochnacki [Wróbel]; Tarnowski: Komedye Al. Fredry [Łopatkiewicz]; Tretiak: Mickiewicz i Puszkin [Borowski]; Wasilewski: Od romantyków do Kasprowicza [Feder].

Uczniowie kl. VII d omawiali następujące prace krytyczne: Baumfeld: Towiański i Towianizm [Tempel]; Górski: Monsalwat [Kahane]; Mazanowski: Żywot i utwory Malczewskiego [Goldhammer]; Siemieński: Obóz klasyków [Olszewski]; Sierzputowski: Romantyzm polski [Jasiński]; Zdziarski: Pierwiastek ludowy w literaturze polskiej XIX stulecia [Goldhammer]; Zdziechowski: Byron i jego wiek [Tempel]; Wojciechowski: Werther w Polsce [Lind].

Kółko filologiczne, utworzone w bieżącym roku szkolnym z uczniów kl. V. d, odbywało co dwa tygodnie zebrania, na które uczniowie uczęszczali bardzo chętnie. Kółko miało na celu pogłębienie nauki szkolnej i obudzenie większego zainteresowania się lekturą klasyczną. W tym celu obok stałej interpretacyi wybranych ustępów z Owidyusza, Propercyusza czy Liwiusza zwykle wygłaszali uczniowie na podstawie tejże interpretacyi, przygotowanej w domu krótkie referaty, przy których korzystali i z dawniejszych swych wiadomości z autorów szk. Do referatów nawiązywano często potrzebne uwagi z historyi sztuki rzymskiej (względnie greckiej) i dyskusyę, która się zawsze odbywała.

Kółkiem kierował prof. Andrzej Kuś.

Kółko archeologiczne. Brali w niem udział uczniowie klasy VII d. Referaty opracowali uczestnicy na podstawie następujących dzieł:

1. R. Engelmann: Pompei (Lind). 2. Furtwängler: Denkmäler griechischer und römischer Kultur: Posągi atletów w sztuce greckiej (Wieniewski). 3. Guhl i Koner; Hellada i Roma: Architektura grecka (Żabłocki). 4. Dörpfeld: Olimpia (Brzozowski). 5. Löwy; Griechische Plastik: Skopas i Praxyteles (Jasiński).

6. Guhl i Koner; Hellada i Roma: Akropolia ateńska (Kalt). 7. Dr. Garlicki: Z wyspy klasycznych ruin (Wawrausch). 8. Patsch: Bosnien und Herzogowina in römischer Zeit (Łazoryk). 9. Hülsen: Forum Romanum (Eifermann). 10. Löwy: Griechische Plastik: Fidyasz (Goldhammer). 11. J. Szczepański: Zatoka neapolitańska (Herzel).

Kółkiem kierował profesor Jan Szczepański.

W Kółku historycznem zdawali uczniowie kl. VII a i VII d sprawę z następujących dzieł: 1 Sawicki. „Galicya w powstaniu styczniowem" [Askenase]. 2. Kalinka. „Ostatnie lata panowania Stanisława Augusta" [Borowski]. 3. Sorel. „Kwestya wschodnia w XVIII. wieku" [Feder]. 4. Brückner. „Różnowiercy w Polsce" [Feder]. 5. Kubala. „Pierwsze liberum veto'. [Frisch]. 6. Łoziński. „Patrycyat i mieszczaństwo lwowskie", [Kaczmarski]. 7. Łoziński. „Prawem i lewem" [Kaczmarski]. 8. Sawicki. „Źródła mineralno-lecznicze w Galicyi" [Kaczmarski]. 9 Buzek. „Rozwój ekonomiczny w Galicyi" [Kaczmarski]. 10. Szajnocha. „Jadwiga i Jagiełło" [Łopatkiewicz]. 11. Bujak „Galicya" [Łopatkiewicz]. 12. Balzer. „Ustrój Polski" [Ornstein]. 13. Kołaczkowski. „Jenerał Dąbrowski, twórca legionów polskich" [Rotter]. 14. Kutrzeba. „Handel Krakowa w wiekach średnich" [Selig]. 15. Bujak. „Galicya" [Skulicz]. 16. Karbowiak. „Mieszkania żaków krakowskich w XVI. wieku" [Smidowicz]. 17. Prohaska. „Kazimierz Jagiellończyk a Inflanty" [Urbanowicz]. 18. Bujak. „Galicya" [Wróbel]. 19. Kochanowski Stanisław. „Witołd, wielki książę litewski" [Wróbel]. 20. Karbowiak. „Młodzież polska za granicą" [Zajączkowski].

1. Kutrzeba St. „Historya ustroju Polski" [Adamek]. 2. Askenazy. „Książę Józef Poniatowski" [Adamek]. 3. Sorel. „Sprawa wschodnia w wieku XVIII." [Brzozowski]. 4. Bujak. „Maszkienice" [Brzozowski]. 5. Askenazy. „Napoleon a Moskwa w przededniu wielkiej wojny" [Buczkowski]. 6. Widmann, Dziennik Fr. Smolki. „Franciszek Smolka" [Eiferman]. 7. Szelągowski. „Chłopi dziedzice we wsiach na prawie polskiem w XII. i XIII. w." [Ende]. 8. Korzon. „Ustrój wewnętrzny Polski za St. Augusta" [Ende]. 9. Łoziński. „Patrycyat i mieszczaństwo lwowskie" [Fluhr]. 10. Karbowiak. „Szkoła pruska w ziemiach polskich" [Goldhammer]. 11. Sokołowski. „Powstanie listopadowe" [Goldhammer]. 12. Balzer i Kutrzeba. „Sejmy i sejmiki" [Goldhammer]. 13. Bujak. „Stosunki gospodarcze w Galicyi" [Herzel]. 14. Bujak. „Stan przemysłu w Galicyi" [Kahane]. 15. Buzek. „Historya polityki narodowościowej rządu pruskiego wobec Polaków" [Kalt]. 16. Kutrzeba. „Rozwój szlachty polskiej" [Kalt]. 17. Bąkowski. „Dawne cechy krakowskie" [Kamienobrodzki]. 18. Stella-Sawicki. „Galicya wobec powstania styczniowego" [Lind]. 19. Chołoniewski, Korzon i Sznür-Pepłowski. „T. Kościuszko" [Lind] 20. Łoziński. „Prawem i lewem" [Lind]. 21. Kopera. „Dzieje skarbca koronnego" [Łazoryk]. 22 Kleczyński. „O gminach i obszarach dworskich w Galicyi" [Łazoryk]. 23. Pazdro. „Uczniowie i towarzysze cechów krakowskich" [Olszewski]. 24. Pappée „Historya miasta Lwowa" [Podwiński]. 25. Szelągowski: „Walka o Bałtyk" [Tempel]. 26. Balzer „Konstytucya 3. maja" [Tempel]. 27. Korzon „Dzieje wojen i wojskowości w Polsce" [Tempel]. 28 Sznür-Pepłowski. „Z przeszłości Galicyi" [Thorn]. 29. Bąkowski. „Dawny Kraków" [Wawrausch]. 30. Balzer. „O Morskie Oko" [Wieniewski]. 31. Ostaszewski-Barański. „Rok złudzeń" (1848) (Wieniewski). 32. Jaworski. „Dzieje ratusza lwowskiego" [Zabłocki]. 33. Ptaśnik. „Żacy krakowscy" [Czarkowski].

Kółko matematyczno-fizyczne. Uczniowie kl. VII. zawiązali pod przewodnictwem prof. Rossa kółko matem.-fizyczne, którego celem było pogłębianie nauki szkolnej, zajmowano się zatem stale elementami analizy wyższej, a odczyty treści historycznej i sprawozdawczej dawały możność uczniom zajęcia się bliżej kwestyami, które ich zajmowały.

Uczestników kółka: 18.

Referaty przyrodnicze, wygłoszone przez uczniów kl. VI d.

1. Kołodziejski: O powstawaniu pustyń według: Neymayera: Dzieje ziemi. 2. Krzemiński: Życie w otchłaniach morskich według Nusbauma. 3. Nagelberg: Siły w morzu działające według Penck'a. Morphologie der Erdoberfläche. 4. Nieświatowski: O współżyciu u zwierząt: według Reinhardt'a. Vom Nebelfleck zum

Menschen. 5. Szolin: O regeneracyi według Nusbauma. 6. Szolin: Geneza zabawy według Nusbauma.

W gabinecie historyi naturalnej zajmowało się 7 uczniów kl. V. d w miesiącach zimowych ćwiczeniami z zakresu mineralogii, kilku uczniów oznaczało swe zbiorki. W miesiącach letnich oznaczano zebrane rośliny. Uczniowie kl. VI. a zdawali sprawę z przeczytanych książek wygłaszając odczyty, następującej treści:

Jerzy Borowski: „Nasze rzadsze zwierzęta ssące“ wedle Pietruskiego i Nowickiego. Julian Hołowiński: „O niedźwiedziach“ wedle Brehma. Włodzimierz Jezierski: „O rekinach“ wedle Brehma. Maciej Kowalski: „O wężach jadowitych wedle Brehma Eugeniusz Rogawski: O zwierzętach głębinowych wedle Nusbauma. Karol Zeiler: „O termitach“ wedle Brehma.

Ćwiczenia geograficzne. Łącznie z lekcyami geografii opisowej uczniowie kl. III e f oraz IV a wykonali następujące prace przeważnie z zakresu geografii Europy i to przedewszystkiem z geografii ziem polskich:

a) mapki krajów i kontynentów, gór i rzek, narodowości. kolei żelaznych, pól bitew i t. d.;

b) profile układu pionowego, budowy geologicznej;

c) grafikony urodzajności gleby, stosunków handlowo-przemysłowych.

d) modele z papieru: globusu, aeroplanów, balonów; z gipsu: odlewy konfiguracyi terenu; z gliny: gór wulkanicznych; z plasteliny: mapki układu poziomego;

e) rysunki podobizn poszczególnych części ubioru ludu, szlachty i wojska polskiego, chaty góralskiej, wieży morskiej, flag państw Europy i t. d.

Ćwiczeniami kierował Dr. W. Strusiński.

Ćwiczenia geograficzne w terenie. Celem pogłębienia nauki geografii urządzały klasy I. e, II. a, II. e, III. a i V. a wycieczki geograficzne w bliższe okolice Lwowa

Uczniowie ćwiczyli się w oryentowaniu się, w szacowaniu i pomiarze odległości, powierzchni, kąta nachylenia terenu, w rozpoznawaniu gleby, minerałów pożytecznych, form powierzchni ziemi, w obserwacyi zjawisk klimatycznych, szaty roślinnej i stosunków gospodarczych danego obszaru, w oglądaniu zjawisk erozyi i denudacyi.

Na wycieczkach przeprowadzano także ćwiczenia na karcie specyalnej. Klasa V. a ćwiczyła się ponadto w zdejmowaniu terenu przy pomocy kompasu.

Wycieczkami kierował p. A. Tarnawski

Kółko filozoficzne. Istniejące w Zakładzie od trzech lat cieszyło się w bieżącym roku szkolnym wielkiem ożywieniem Brali w nim udział uczniowie dwóch najwyższych klas. Zamiast dotychczasowej wspólnej lektury dzieła z zakresu filozofii wprowadzono metodę krótkich a treściwych referatów i to, co należy podkreślić, wygłaszanych przeważnie bez pomocy pisanego słowa. Referaty te obejmowały nie tylko logikę i psychologię, lecz także wkraczały w zakres etyki, estetyki, w dziedzinę teoryi literackich, historyczno-społecznych i t. d., budząc żywy interes współpracujących.

Korzystną nowością było wprowadzenie krótkich elaboratów na temat wolny, opartych na własnych spostrzeżeniach. Dyskusye miały charakter towarzyskiej wymiany myśli bez pogwałcenia ścisłości myślenia.

Wogóle referowano następujące ważniejsze rozprawy naukowe z zakresu logiki: Schopenhauer „Sztuka prowadzenia sporów“ [Fedyn], Queyrat: „Logika dziecka“ [Fluhr], Cabot: „Dyskusya i poszukiwanie prawdy“ [Kamienobrodzki], Struve: „Historya logiki w Polsce“ [Herzel], Kodisowa: „Wyjaśnienie i opis“ [Łazoryk], Biegański: „Wnioskowanie z analogii“ [Wurm]

Z zakresu psychologii: Le Bon „Psychologia tłumu“ [Goldhammer], Duprat: „Kłamstwo“ [Lind], Tarde: „Opinia i tłum“ [Wasylewski], James: „Nałóg“ [Zabłocki], Bergson: „Śmiech“ [Jasiński i Kupczyński], Du Prel: „Spirytyzm“ [Adamek], Freud: „O śnie“ [Hubel].

Z zakresu estetyki: Sizeranne: „Ruskin i kult piękna“ [Selig], Wagner: „Sztuka a rewolucya“ [Aschkenazy], Hanslick: „Piękno w muzyce“ [Goldhammer], Klaczko: „Wieczory florenckie“ [Borowski], Porębowicz: „Dante“ [Borowski].

Z zakresu etyki: Payot: „O kształceniu woli“ [Tempel].

Z zakresu historyi filozofii: Platon: „Uczta“ [Kowarzyk], Siebeck: „Arystoteles“ [Tempel], Lutosławski: „Platon“ [Kahane], Windelband: „Filozofia w duchowym rozwoju Niemiec XIX. wieku“ [Nechay], Rousseau: „Dzieła“ [Parandowski], Pawlicki: „Historya filozofii greckiej [Parandowski w 14 referatach] „Historya filozofii greckiej“ (Tempel). Gomperz: „Greccy myśliciele“ (Parandowski).

Z zakresu filozofii ogólnej: James: „Pragmatyzm“ [Leder], Nusbaum: „Z teki biologa“ [Meissner], Kodisowa: „Co to jest filozofia?“ [Zabłocki].

Z ważniejszych zaś elaboratów na temat wolny wymienić należy: „Dobre i złe strony dyskusyi“ [Tempel], „Dlaczego kocham poezyę?“ [Piłat], „Jak pozbyć się niezręczności?“ [Osuchowski], „Życie ludzkie a zwierzęce“ [Rettinger], oraz „Co zawdzięczam szkole?“ [Gerlach].

Pozatem czynny udział w pracach kółka brali: Bielak, Brzozowski, Buczkowski, Ende, Horowitz, Kalt, Lewicki, Libek, Majewski, Mümler, Olszewski, Ornstein, Piro, Rybicki, Thorn, Tott, Smidowicz, Stelzer, Strzelecki, Szyjkowski, Wieniewski, Wróbel.

Kółkiem kierował Dr. W. Strusiński.

B) W Oddziałach równorzędnych.

Kółko religijno-etyczne (N. P. M.) miało na celu pogłębienie uczuć religijnych, a pośrednio osiągnięcie wyższego poziomu etycznego. Należało uczniów 18 z klas V c, VI b, VII c i VIII c. Na zebraniach (co 2 tygodnie) wygłoszono następujące sprawozdawcze referaty: 1. Grabowski: Janusz Bednarski (2 odczyty M. Łopatkiewicza), 2. Mussil: Stworzenie świata (M. Szulisławski), 3. Riehm: Potop (t. s.), 4. Szuca: O pochodzeniu człowieka (t. s.), 5. Retté: Z przepaści ku wyżynom (L. Richter), 6. O. Beysym w świetle własnych listów (W. Köhsling), 7. Morawski: Celowość w naturze (E. Chruściel), 8. Mohl: Ewolucya i Darwin (t. s.), 9. Tretiak: Cześć Matki Boskiej w Polsce (W. Łucyna), 10. Morawski: Sztuka a moralność (B. Onyszkiewicz), 11. Ziemski: Uprawnienie własności prywatnej (A. Smyk), 12. Morawski: Pojedynek (F. Tarnawski). Członkowie odbywali co miesiąc spowiedź św. i inne praktyki religijne. Staraniem ich odbyło się 3 dniowe popołud. nabożeństwo w kościele św. Elżbiety ku czci św. Stanisława Kostki (przyczem około 200 uczniów przystąpiło do św. Sakramentów Pokuty i Ołtarza), tudzież uroczysty wieczorek ku czci ks. Piotra Skargi. Kuratorem Kółka był ks. katecheta P. Nowak.

Czytelnia uczniów. Uczniowie klas IV—VIII zbierali się w dwóch, specyalnie na ten cel przeznaczonych ubikacyach, na lekturę czasopism, pogadanki i gry towarzyskie. Raz na miesiąc odbywały się zbiorowe dyskusye o kwestyach poważniejszych, zagajane przez jednego z uczniów, lub profesora. I tak, dyskutowano na temat: „Rola i znaczenie Czytelni w życiu młodzieży“, „Młodzież wobec wpływów postronnych“, „Scouting, jego zalety i wady“, „Wrażenia z wycieczki do Pienin i Tatr“ i t. p.

Staraniem Czytelni odbywały się ważniejsze obchody narodowe, jak ku uczczeniu powstania listopadowego, styczniowego, Konstytucyi 3 Maja, A. Mickiewicza. Prenumerowano następujące czasopisma: Tygodnik ilustrowany, Świat, Biesiada literacka, Skaut, Wędrowiec.

Na czele uczniów, grupujących się w Czytelni, stał w I. półr. S. Mękarski, w II. półr. A. Smyk. Kuratorem w I. półr. był prof. B. Pochmarski (pomocnik prof. A. Rutkowski), w II. półr. opiekowała się Czytelnią osobna komisya uauczycielska, pod przewodnictwem prof. S. Huberta.

Kółko literacko-naukowe klas VIII b i c. W ciągu roku wygłosili uczniowie następujące, przeważnie sprawozdawcze referaty: 1. Lipiner: Wyjaśnienie widzenia ks. Piotra z Dziadów III. (M. Szulisławski), 2. Epoka napoleońska w Panu Tadeuszu (A. Wepper), 3. Kallenbach i Wasilewski: Geneza Pana Tadeusza, na podstawie najnowszych badań (E. Tadanier), 4. Czem jest dla nas Pan Tadeusz? (J. Rogowski), 5. Wyspiański: Legenda (E. Dzieliński), 6. Bajronizm

w Polsce (Z. Luka), 7. Hamlet a Kordyan (S. Legeżyński), 8. Prometeizm w Dziadach i u Ajschylosa (L. Schmerbach), 9. Ewolucye duchowe w życiu 3 Wieszczów (Z. Luka), 10. Strona artystyczna w twórczości 3 Wieszczów (S. Legeżyński), 11. Grabowski i Chmielowski: Pozytywizm w Polsce (M. Łopatkiewicz). Uczniowie nabyli 10 dzieł na wspólną własność. Kuratorem kółka był prof. B. Pochmarski.

Kółko literackie klas VI b, VI c, VII b. Uprawiano wspólną lekturę. Wykłady były następujące: 1. Hesse: Św. Franciszek z Assyżu (L. Richter), 2. Morawski: Uniwersytet Kazimierza W. (S. Filipowski), 3. Morawski: Z życia scholarów i magistrów krakowskich (E. Ihr), 4. Chrzanowski: Naruszewicza satyry (Cz. Stronczak), 5. Sprawozdanie z nowszych powieści (M. Salpeter), 6. Chmielowski: O T. Czackim (A. Gługiewicz), 7. Brandes: O literaturze skandynawskiej (S. Hollitscher), 8. O Z. D. Chodakowskim (I. Thumin), 9. Werner: O dramatach Hebbla (H. Katz), 10. Askenazy: Związki w Królestwie Polsk. w l. 1815—30 (A. Gługiewicz), 11. Chmielowski i Mościcki: Filomaci i Filareci (B. Onyszkiewicz). Kuratorem kółka był prof. A. Rutkowski.

Kółko samokształcenia kl. V b. Istniało w miesiącach zimowych. Odczyty wygłoszono następujące: 1. O Słowackim, na pod. A. Małeckiego (N. Edelstein), 2. O powieściach Sclavusa (J. Strojnowski), 3. O J. I. Kraszewskim, na podstawie Chmielowskiego (J. Menczel), 4. O Chopinie na podst. Niewiadomskiego i Opieńskiego (J. Strojnowski).

Kuratorem był prof. T. Zajączkowski.

Kółko polonistów kl. IV b i IV c. Uprawiano wspólną lekturę nowel Sienkiewicza i Prusa, przeczytano też w całości Chodźki: Pamiętniki kwestarza. Kuratorem był prof. B. Jarosiński.

Kółko historyczne kl. VIII b i VIII c. Wygłoszono następujące sprawozdawcze odczyty: 1. Romer: Przyrodzone podstawy Polski historycznej (J. Rogowski), 2. Kubala: S. Orzechowski (Z. Luka), 3. Kętrzyński: Powołanie Krzyżaków do Polski (H. Singer), 4. Kukiel: Próby powstańcze po 3 rozbiorze (E. Tadanier), 5. Askenazy: Łukasiński (S. Mękarski), 6. Sorel: Sprawa wschodnia (L. Schmerbach), 7. Szelągowski: Walka o Bałtyk (W. Köhsling), 8. Śliwiński i Kucharzewski: M. Mochnacki (E. Brückner), 9. Łoziński: Ag. hr. Gołuchowski (J. Litwiński), 10. Askenazy: Przymierze polsko-pruskie (J. Smereka), 11. Askenazy: Ks. Józef Poniatowski (A. Sołtysik), 12. Smolka: Lubecki (S. Legeżyński), 13. Klaczko: Dyplomacya europ. wobec powstania 1863 r. (T. Waydowicz). Nadto omówiono zbiorowo ustrój Polski na podstawie prac Kutrzeby i Balzera.

Kuratorem kółka był profesor S. Piotrowicz.

Kółko historyczne klas VII b i VII c. Odczyty sprawozd. wygłoszono następujące: 1. Kutrzeba i Balzer: Rozwój szlachty w Polsce (B. Onyszkiewicz), 2. Finkel: Konstytucya 3 Maja (I. Thumin), 3. Askenazy: Stosunek Napoleona do Aleksandra (J. Patryn), 4. Askenazy: Przedostatnia elekcya (F. Tarnawski), 5. Kutrzeba i Balzer: Duchowieństwo w Polsce (B. Onyszkiewicz), 6. Sorel: Geneza pierwszego rozbioru (F. Tarnawski), 7. Kutrzeba i Balzer: Rozwój mieszczaństwa w Polsce (B. Onyszkiewicz), 8. Kutrzeba-Balzer: Kwestya włościańska w Polsce (A. Rosenbaum), 9. Bobrzyński: Szkoły historyczne (F. Rosner), 10. Korzon: Powstanie Kościuszkowskie (J. Mieser), 11. Sorel: Rewolucya francuska (J. Weingarten), 12. Askenazy: Sto lat zarządu w Król. Pol. (A. Ihr), 13. Bujak: Geografia Galicyi (A. Smyk), 14. Buzek: Polityka ekstermin. rządu pruskiego (A. Gługiewicz), 15. Limanowski: Demokracya w Polsce XIX. w. (F. Tarnawski), 16. Askenazy: Galicya w r. 1812/13 (W. Mudry). Nadto przedyskutowano kwestyę: Przyczyny upadku Polski.

Kuratorem kółka był prof. Dr. S. Buzáth.

Kółko historyczne klas VI b i VI c. Odczyty sprawozdawcze: 1. Korzon: Polityka J. Sobieskiego (L. Richter), 2. Balzer i Kutrzeba: Rozwój sejmów w Polsce (K. Sokołowski), 3. Sorel: Kwestya wschodnia (K. Smereka) 4. Askenazy: Polityka Lubeckiego (Sellig), 5. Askenazy: Ks. J. Poniatowski (t. s.), 6. Kalinka: Sejm czteroletni (K. Sokołowski), 7. Śliwiński: Kucharzewski: Działalność Mochnackiego (E. Chruściel), 8. Finkel: Konstytucya 3 Maja (M. Salpeter).

Kuratorem kółka był prof. Dr. S. Buzáth.

Kółko historyczne kl. V b. Wygłoszono następujące sprawozdawcze referaty: 1. Glogier i Nałkowski: Geografia ziem polskich (S. Uszakiewicz), 2. Gawroński: O powstaniu r. 1863 (T. Chaszczyński), 3. Dtto (E. Nagaj), 4. Paszkowski i Finkel: Tadeusz Kościuszko (J. Strojnowski), 5. Finkel: O Księstwie Warszawskiem i Legionach (t. s.), 6. Korzon: Powstanie Kościuszkowskie (t. s.), 7. Mochnacki: O powstaniu 1831 r. (J. Uszakiewicz), 8. Gawroński: Rok 1863 (A. Niedenthal).

Kuratorem kółka był prof. J. Stojanowski.

Kółko rysunkowe liczyło 22 uczniów, a to z klasy V b, c 9 uczn., z klasy VI b, c 10 ucz., z klasy VII b, c 3 ucz.

Kuratorem kółka był prof. Karol Rutkowski.

Zwiedzono ogółem 12 wystaw pod kierunkiem Kuratora, a mianowicie: wystawę sztuki stosowanej, intarsyi i przemysłu artystycznego, prac p. Wexówny, wystawę grafiki p. Rubczaka z Paryża (p. Rubczak łaskawie udzielał fachowych objaśnień w specyalnej prelekcyi dla członków kółka, na temat „O powstaniu aquaforty"), wystawę prac p. Jarockiego, wystawę p. Sichulskiego, wystawę zbiorów p. Budzynowskiej-Dąbczańskiej, wielką wystawę jesienną, wystawę starych mistrzów, wystawę sztuki reprodukcyjnej, wystawę wiosenną, galeryę muzeum przemysłowego, wystawę p. Rychter-Janowskiej, wystawę jubileuszową Towarzystwa dziennikarzy polskich. Zrobiono 4 wycieczki na studya pejzażu w okolice Lwowa.

Pracownia przyrodnicza pozostawała pod kierunkiem prof. S. Huberta. Schodzili się uczniowie klasy IV b, IV c, V b i VI b, w ogólnej liczbie 20. Pracownia otwarta była przynajmniej przez 6 godzin w tygodniu. Przedmiotem ćwiczeń dla uczniów kl. IV była analiza jakościowa związków chemicznych. Uczniowie kl. V w okresie zimowym sporządzali szlify mikroskopowe różnych skał i rozpatrywali je pod mikroskopem, śledzili różne zjawiska i prawa krystalizacyi na produkowanych sztucznie kryształach ałunu i siarczanu miedzi, zaznajomili się z zwyklejszymi sposobami rozpoznawania pospolitych minerałów. W półroczu letniem zajęci byli hodowlą pleśni, bakteryi i badaniem ich budowy pod mikroskopem, sztuczną hodowlą roślin w rozmaitych warunkach fizyologicznych i pod działaniem różnych bodźców. Uczniowie kl. VI uprawiali ćwiczenia zootomiczne (żaba, ślimak, pijawka), sporządzali akwarya i zajmowali się sztuczną hodowlą zwierząt.

Frekwentanci pracowni, w towarzystwie innych kolegów, urządzali blizkie wycieczki przyrodnicze, celem obserwowania żyjącej przyrody i zdobycia okazów.

Ćwiczenia matematyczne uprawiał prof. Dr. A. Freilich w godzinach popołudniowych, z uczniami klas: VI c, VII b i VII c. Celem było pogłębienie i utrwalenie materyału naukowego.

Grono miłośników teatru. Uczniowie klasy V b, pod przewodnictwem profesorów: B. Jarosińskiego, L. Jusa, dr. J. Namysła, T. Zajączkowskiego, tudzież uczniowie klasy VII c pod przewodnictwem prof. dr. J. Namysła uczęszczali na popołudniowe sobotnie przedstawienia dramatyczne do teatru Miejskiego. Po przedstawieniach odbywały się dyskusye na temat sztuk poznanych.

Gminy klasowe istniały w klasach III—VIII, w ogólnej liczbie 13. Kuratorami byli Gospodarze klas. Celem tych małych organizacyi było wyrobienie u uczniów samodzielności i zmysłu assocyatywnego, podniesienie poziomu etycznego, zamiłowania ładu, zdobienie sal szkolnych, bezinteresowna, koleżeńska pomoc w nauce.

XI.

Zestawienie dochodów i rozchodów.

A) W Zakładzie głównym.

Szkolna kasa oszczędności uczniów. Założona w kwietniu 1912 r. rozwijała się pomyślnie w r. szk. 1912/13. Uczniowie okazują wielkie zaintereso-

wanie dla instytucyi, która wszczepia w nich ideę oszczędności, a rodzice wyrażają niejednokrotnie swe zadownlenie.

Wkładki uczniów wynosiły w poszczególnych miesiącach:

we wrześniu	100·04 K
w październiku	210·91 „
w listopadzie	165·22 „
w grudniu	143·06 „
w styczniu	232·19 „
w lutym	176·33 „
w marcu	203·15 „
w kwietniu	139·39 „
w maju	129·31 „
Razem .	1499·60 K

Uczniowie, opuszczający zakład, oddają często swe wkładki na fundusz budowy bursy IV. gimnazyum. Z tych darów, wyszczególnionych w rubryce „Fundusz budowy własnej bursy", zebrała się kwota 17 K 15 h.

W ciągu roku szk. 1912/13 wypłacono uczniom, zakład opuszczającym 72 K 28 h, z czego przypadło kasie jako zwrot za książeczki 2 K 90 h.

Zakupno druków kosztowało 9 K 55 h.

Za I. półrocze r. 1912 dopisany % wynosi	4·04 K
Za II. półrocze r. 1912 dopisany % wynosi	18·62 „
Razem .	22·66 K
z czego dopisano uczniom za I. półrocze	1·26 „
z czego dopisano uczniom za II. półrocze	14·21 „
Razem .	15·47 K
Zysk kasy wynosi %	7·19 „
zwrot za książeczki	2·90 „
za duplikaty	1·40 „
	11·49 K
w poprzednim roku	—·70 „
Razem .	12·19 K

Zestawienie kasowe:

Wypłacono uczniom	72·28 K
na fundusz budowy bursy	17·15 „
na zakupno druków	9·55 „
Razem .	98·98 K
Wkładki uczniów w r. 1912/13	1499·60 „
wypłacono	98·98 „
Zostaje .	1400·62 K

którą to kwotę złożono na książeczce gal. kasy oszczędności Nr. 74719.

W r. 1911/12 złożono na książ. gal. kasy oszczędności Nr. 74719 .	810·26 „
% dopisany	22·66 „
zwrot za książeczki i duplikaty	4·30 „
w r. 1912/13 złożono na książ. gal. kasy oszczędności Nr. 74719 .	1400·62 „
Razem .	2237·84 K

Komisyę szkontrującą stanowili w roku bieżącym ks. Dziurżyński Kazimierz, prof. Krzysztofowicz Krzysztof i prof. Strutyński Kazimierz.

Pomoc dla ubogich uczniów. W roku bieżącym do biblioteki ubogich uczniów zakupiono 156 podręczników szkolnych za kwotę 375 kor. 92 hal.; drogą darowizny uzyskano 230 książek wartości 270 kor.

Zaopatrzono 270 uczniów ubogich w 1280 podręczników szkolnych.

14 uczniów zaopatrzono w płaszcze zimowe i ubranie wartości 290 kor.

1 uczniowi udzielono zapomogi gotówką w kwocie 20 kor.

Wykaz składek i datków.

I. Składki na budowę bursy dla uczniów c. k. gimnazyum IV.

Datki z roku szkolnego 1911/12 nieumieszczone w zeszłorocznem sprawozdaniu:

Grono profesorów tutejszego Zakładu zamiast życzeń z okazyi ślubu prof. Krzysztofa Krzysztofowicza	20·—	K
Uczniowie klasy VII a złożyli	36·—	„
Śp. Dr. Wróbel Walenty, emerytowany profesor tutejszego Zakładu	25·—	„

Datki z roku szkolnego 1912/13:

Przy wpisach z drobnych datków zebrano	46·40	„
WP. Aschkenase Tobiasz, adwokat krajowy	15·—	„
„ Bierowski Franciszek, przemysłowiec	17·—	„
„ Burker Edward	2·—	„
„ Gadomski Władysław, c. k. starszy radca budownictwa	20·—	„
„ Goldhammer Artur, adwokat krajowy	80·—	„
„ Gosiewski Antoni, dyrektor Towarzystwa cukrowniczego	7·—	„
„ Dr. Kowalski Mieczysław, chemik	7·—	„
„ Kulmatycki Stefan, nadradca skarbowy	7·—	„
„ Maler Marek, kupiec	10·—	„
„ Mehrer Emanuel, urzędnik Banku hipotecznego	17·—	„
„ Hr. Miączyński Antoni	12·80	„
„ N. N.	300·—	„
„ Proskurnicka Katarzyna, wdowa po grecko-katol. proboszczu	7·—	„
„ Roszko Michał, właściciel realności	100·—	„
„ Stelzerowa Aniela, wdowa po inspektorze kolejowym	7·—	„
„ Strutyński Kazimierz, profesor gimnazyalny	5·—	„
„ Strzelecki Aleksander, właściciel realności	30·—	„
„ Wajdowski Kazimierz, właściciel fabryki	14·—	„
„ Wieser Leon, kupiec	10·—	„
„ Wolski Eustachy, właściciel dóbr	7·—	„
„ Zieliński Mieczysław, właściciel dóbr	94·—	„
„ Ziff Szymon	2·03	„
Grono profesorów tutejszego Zakładu część kwoty złożonej z okazyi ślubu prof. Dr. Benedykta Fulińskiego	10·—	„
Opust przy zakupnie zeszytów w całem gimnazyum	111·68	„
Uczniowie występujący z kasy uczniowskiej złożyli	11·65	„
Uczniowie klasy VI d zamiast wieńca na trumnę kolegi Heisteina	4·60	„
Uczniowie Zakładu jako dochód z obchodu Skargowskiego	109·72	„
Uczniowie Zakładu jako dochód z wieczorku Mickiewiczowskiego	100·—	„
Uczniowie klasy V a z okazyi ślubu prof. Dr. Fulińskiego	4·—	„
Uczniowie klas VIII a i VIII d z okazyi imienin prof. Strutyńskiego	26·—	„
Uczniowie klas III a, VI a i VII d złożyli na ręce prof. Pilcha	7·69	„
Uczniowie klasy III e z okazyi imienin gospodarza klasy	8·50	„
Uczniowie Zakładu resztę pozostałą po zakupnie wspólnych biletów do teatru etc.	4·13	„
Uczniowie V d złożyli na ręce gospodarza klasy	3·80	„
Razem	1300·—	K

II. Na kolonie wakacyjne Towarzystwa Nauczycieli szkół wyższych w Podsobniu koło Liska złożyli uczniowie Zakładu głównego: Klasa I a 12 kor. 22 hal., I e 23 kor. 74 hal., II a 11 kor. 14 h., II e 28 kor. 18 hal., III a 9 kor. 70 hal., III e 27 kor. 84 hal., III f 2 kor. 40 hal., IV a 6 kor. 60 hal., IV d 17 kor. 66 h., V a 13 kor. 54 h., V d 23 kor., VI a 57 kor. 20 hal., VI d 14 kor., VII a 10 kor., VII d 36 kor. 60 hal., VIII a 20 kor. 90 hal., VIII d 47 kor. Razem 361 kor. 72 hal.

III. Na kolonie wakacyjne w Hucie Korostowskiej złożyli uczniowie Zakładu głównego 43 kor. 40 hal.

IV. Fundusz maturzystów z roku 1896 na wyjątkowe ulgi w opłatach szkolnych w kwocie 230 kor. złożony był na książeczce Banku krajowego Nr. 34.931. Z kwoty tej udzielono zasiłku dwom uczniom po 20 kor., pozostaje 190 kor. + % 7 kor. 52 hal., razem 197 kor. 52 hal.

V. WP. Gustaw Rużiczka, nadinspektor kolejowy, pokrył koszta zupełnego umundurowania jednego ucznia.

VI. WP. Sydonia Gottliebowa, właścicielka dóbr złożyła 20 kor. na umożliwienie wyjazdu w czasie feryi jednemu ubogiemu uczniowi.

B) W oddziałach równorzędnych.

Z drobnych datków zebranych przy wpisach przeznaczono na budowę bursy	K	113·19
Obecny stan funduszów na budowę bursy:		
1. Na książeczce gal. Kasy oszcz. nr. 16.732	„	4.813·22
2. „ „ „ „ „ „ 141.508	„	2.187·86
3. „ „ „ „ „ „ 142.444	„	4.087·73
4. „ „ „ „ „ „ 145.623	„	1.365·02
5. Sześć 4% Listów zastawnych Tow. Kred. ziemsk. t. j. serya V. Nr. 6174, 11252, 11916, 31398, 33044 i 33148 à 200 K.	„	1.200·—
6. Los „Basilica“ nr. 1531 s. 52 wartości	„	20·—
7. Gotówką	„	1.022·60
Razem	K	14.696·43

Szkolna kasa oszczędności. Założona 1. grudnia 1912 r. Do końca maja 1913 r. wydano 365 książeczek, na które złożono razem 704 kor. 04 h. Wydatki na druki wynosiły 27 kor. 04 h. Oszczędzone przez uczniów kwoty ulokowano na książeczkę Towarzystwa kredyt. Nauczycieli Szkół Wyższ. Nr. III/9. Kuratorem kasy był ks. katecheta P. Nowak, — jego zastępcami profesorowie: B. Jarosiński, L. Jus, F. Krischke.

Pomoc bratnia. Założona 1. listopada 1912 r. Źródła dochodów: składki uczniów (tygodniowo po 1 hal.), datki Grona nauczycielsk., ofiary podczas obchodów szkolnych, składki do puszki po egzortach. Zebrano 561 kor. 22 hal. Wsparć udzielono w łącznej kwocie 151 kor. 69 hal. Resztą w kwocie 409 kor. 53 hal. rozrządzono następująco: 296 kor. 16 hal. ulokowano w Kramie szkolnym (j. niżej), 105 kor. 10 h. ulokowano w Antykwarni szkolnej (j. niżej), 8 kor. 27 hal. złożono na książeczkę Tow. kredyt. Naucz. Szk. W. Nr. I/13.

Składki od uczniów zbierali na odpowiednie listy skarbnicy klasowi i co soboty wręczali ks. Kuratorowi.

Staraniem „Pomocy bratniej“ urządzono dwa odczyty z obrazami świetlnymi: „Podbój atmosfery“ i „Paryż“ (demonstr. J. Schneekraut).

Kram szkolny. Założony d. 1. stycznia 1913 r. Towary, wyłącznie wyrobu krajowege, zakupiono za kwotę 426 kor. 27 hal. (przybory de pisania za 76 kor. 42 hal., przybory do malowania za 160 kor. 13 hal., bloki i zeszyty za 189 kor. 72 hal.). Inne wydatki (szafa, korespondencye, druki etc.) wynosiły 21 kor. 65 hal. Razem wydano 447 kor. 92 hal. Sprzedano towaru za 151 kor. 76 hal., z zyskiem 19 kor. 71 hal.

Kuratorem był ks. katecheta P. Nowak.

Antykwarnia szkolna. Założona 10 lutego 1913 r. celem ułatwienia wymiany podręczników i ochrony młodzieży przed wyzyskiem. Na razie ograniczono się do zakupienia zbytecznych książek od uczniów, za kwotę 105 kor. 10 hal. Kuratorem był ks. katecheta P. Nowak.

Fundusze orkiestry szkolnej. Składki uczniów i Grona naucz. przyniosły 54 kor. 46 hal. Opłata miesięczna za naukę (po 1 kor. miesięcznie) 125 kor. Dochody wynosiły razem 179 kor. 46 hal. Z tego wydano 170 kor. 40 hal. jako remuneracyę dla dwóch instruktorów wojsk., 17 kor. 82 hal. na drobne uzupełnienia i naprawę instrumentów, czyli razem wydatki wynosiły (po koniec maja 1913 r.) kwotę 188 kor. 22 hal. Niedobór w kwocie 8 kor. 76 hal. znajdzie pokrycie w dochodach z miesiąca czerwca. Funduszem zawiadował Kurator orkiestry.

Fundusz wycieczkowy kl. II b. Wynosi 35 kor. złożonych na książeczce poczt. kasy oszczędn. Nr. 86122 b.

Składki na kolonię wakacyjną. Na kolonię wakacyjną w Podsobniu koło Liska, utrzymywaną przez Tow. Nauczycieli Szkół wyższych, złożyła kl. I b —·10 kor.; kl. I c 5·52 kor.; kl. I d —·— kor.; kl. II b 1·19 kor.; kl. II c 3·20 kor.; kl. II d 15·— kor.; kl. III b 5·10 kor.; kl. III c —·— kor.; kl. III d 1·59 kor.; kl. IV b 45·50 kor.; kl. IV c 3·— kor.; kl. V b —·— kor.; kl. V c 2·41 kor.; kl. VI b 2·80 kor.; kl. VI c 2·76 kor.; kl. VII b 1·38 kor.; kl. VII c 2·10 kor.; kl. VIII b 5·20 kor.; kl. VIII c 14·30 kor. Razem zebrano 111 kor. 15 hal., które odesłano do Zarządu głównego Tow. Naucz. Szk. W. Przyjęci do kolonii zostali: A. Stengiel z kl. I b, A. Żytkowski z kl. III d i R. Arendt z kl. IV c.

Pomoc dla ubogiej młodzieży. Przy wpisach i okolicznościowo zebrano 494 kor. 49 hal. Większe datki (ponad 5 kor.) raczyli ofiarować: WWPP. Dr. K. Nowotny, adwokat krajowy 20 kor. W. Niedenthal, nadkomisarz Straży skarb. 10 kor. Göttel 7 kor. S. Pielecki 5 kor. Pieniążek 5 kor. A. Tadanier 5 kor. Wołoszczuk 5 kor. Nadto Fabryka papieru WPP. Kolischerów ofiarowała łaskawie kilkadziesiąt bloków rysunkowych.

Z ogólnej kwoty zebranej 1) zakupiono podręczniki dla ubogich uczniów za 96 kor. 60 hal. 2) opłacono za 1 ucznia koszta leczenia w szpitalu w kwocie 50 kor. 3) pomoc lekarska dla 2 uczniów 7 kor. 4) na ubranie dla 1 ucznia 13 kor. 70 hal. 5) obuwie dla 3 uczniów 35 kor. 6) naprawa obuwia 5 kor. 7) zasiłek dla 1 ucznia 40 kor. 8) zasiłek dla 1 ucznia 34 kor. 9) zasiłki dla 5 uczniów po 20 kor. t. j. 100 kor. Razem wydano 381 kor. 30 hal. Resztę, w kwocie 113 kor. 19 hal. przekazano na fundusz Bursy (p. odnośny wykaz składek).

Komisya lekcyjna. Celem unormowania sprawy korepetycyi domowych, zredukowania tej powszechnej anomalii i ochronienia rodziców od wyzysku lub zawodów, Grono nauczycielskie wydelegowało specyalną komisyę, w której skład wchodzili profesorowie: O. Polański, S. Zabielski, M. Szczerbaniuk, L. Jus i W. Kalinowski. Komisya lekc. utrzymywała dyżury, udzielając zgłaszającym się rodzicom rad, wskazówek, polecając zasługujących na zaufanie korepetytorów i rozciągając nad nimi ścisłą kontrolę. W ciągu roku ingerowała w przeszło 50 wypadkach.

Frekwencya na przedmioty nadobowiązkowe.

A) W Zakładzie głównym.

Na naukę dziejów ojczystych uczęszczało uczniów	126
„ „ języka ruskiego „ „	110
„ „ „ francuskiego „ „	66
„ „ „ angielskiego „ „	36
„ „ rysunków „ „	12
„ „ śpiewu „ „	138
„ „ stenografii „ „	46

B) W Oddziałach równorzędnych.

Na naukę dziejów ojczystych uczęszczało uczniów	114
„ „ języka ruskiego „ „	95
„ „ „ francuskiego „ „	44
„ „ „ angielskiego „ „	58
„ „ rysunków „ „	21
„ „ śpiewu „ „	105
„ „ stenografii „ „	52

Opłaty uczniów.

A) W Zakładzie głównym.

Opłatę szkolną składało: a) w I. półroczu uczniów 184, b) w II. półroczu uczniów 217. Od opłaty uwoln. było: a) w I. półroczu uczn. 473, b) w II. półr. uczn. 435. Opłata szkolna wynosiła w obu półroczach 16040 K. Taksy wstępne 655 K 20 h. Datki za zbiory naukowe 1362 K. Taksy za duplikaty świadectw 58 K.

B) W Oddziałach równorzędnych.

Opłatę szkolną składało: a) w I. półroczu uczniów publ. 239, pryw. 14, b) w II. półroczu uczniów publ. 290. Od opłaty uwolnionych było: a) w I. półr. uczniów 490, b) w II. półr. uczniów 374. — Opłata szkolna w obu półroczach K. 22.880·— Taksy wstępne K. 1.121·40. Datki na zbiory naukowe K. 1.620·—. Taksy za duplikaty świadectw K. 50·—.

Stypendya.

A) W Zakładzie głównym.

Liczba stypendystów 14. Ogólna kwota stypendyów 3875 K.

B) W Oddziałach równorzędnych.

Liczba stypendystów 18. Ogólna kwota stypendyów K. 4.907·—.

XII.

Statystyka

A) W Zakładzie

	W klasie				
	I.		II.		
1. Liczba uczniów:	a	e	a	e	f
Z końcem roku 1911/12 było	54	58	35	39	37
Z początkiem roku 1912/13 przyjęto	48	50	57	58	—
W ciągu roku szkolnego przybyło	5	2	3	—	—
Przyjęto razem	53	52	60	58	—
Między tymi było:					
a) Przybyłych z obcych zakładów z klasy niższej	48	50	4	4	—
powtarzających klasę	2	—	1	—	—
b) Ponownie przyjętych z klasy niższej	—	—	45	49	—
powtarzających klasę	3	2	10	5	—
W ciągu roku wystąpiło	7	1	8	3	—
Liczba uczniów na końcu roku 1912/13	46	51	52	55	—
Między tymi było:					
Publicznych	46	51	51	54	—
Prywatnych	—	—	1	1	—
2. Miejsce urodzenia:					
Ze Lwowa	34	34	41	31	—
Z powiatu lwowskiego	2	4	—	—	—
Z innych powiatów Galicyi	10	12	11	19	—
Z W. Ks. Krakowskiego	—	—	—	—	—
Z Królestwa Polskiego	—	—	—	—	—
Z Austryi Niższej	—	—	—	—	—
Z Bukowiny	—	—	—	2	—
Ze Śląska austryackiego	—	—	—	—	—
Z Moraw	—	—	—	—	—
Z Rosyi	—	1	—	—	—
Z Niemiec	—	—	—	1	—
Z Włoch	—	—	—	2	—
Z Rumunii	—	—	—	—	—
Razem	46	51	52	55	—
3. Język ojczysty:					
Polaków	33	51	45	55	—
Rusinów	13	—	7	—	—
Razem	46	51	52	55	—

uczniów.

głównym.

W klasie													Razem
III.			IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		
a	e	f	a	d	a	d	a	d	a	d	a	d	
44	41	—	39	41	38	41	32	40	35	36	25	26	661
32	31	33	38	37	40	39	34	33	33	36	29	32	660
—	1	—	—	1	—	2	1	2	1	—	2	1	21
32	32	33	38	38	40	41	35	35	34	36	31	33	681
5	2	3	4	5	3	—	5	4	2	6	—	2	147
—	2	—	1	1	—	—	—	1	1	—	—	—	9
24	28	26	32	30	31	33	26	26	25	27	28	30	460
3	—	4	1	2	6	8	4	4	6	3	3	1	65
4	2	4	1	7	1	1	4	3	2	1	—	—	49
28	30	29	37	31	39	40	31	32	32	35	31	33	632
28	30	28	36	30	38	39	30	31	32	31	31	33	619
—	—	1	1	1	1	1	1	1	—	4	—	—	13
14	16	16	23	20	23	24	17	19	13	12	10	17	364
1	—	1	3	1	1	—	1	—	1	2	1	—	18
13	10	8	10	8	14	15	13	12	16	18	19	12	220
—	1	3	1	—	1	1	—	1	1	1	—	2	12
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
28	30	29	37	31	39	40	31	32	32	35	31	33	632
24	30	29	35	31	33	40	25	32	27	35	20	33	578
4	—	—	2	—	6	—	6	—	5	—	11	—	54
28	30	29	37	31	39	40	31	32	32	35	31	33	632

	W klasie				
	I.		II.		
	a	e	a	e	f
4. Wyznanie religijne:					
Katolików rz.-kat.	26	41	34	46	—
„ gr.-kat.	13	—	7	—	—
„ orm.-kat.	—	—	—	—	—
Wyznania ewangielickiego	—	1	—	—	—
„ mojżeszowego	7	9	11	9	—
Razem . .	46	51	52	55	—
5. Miejsce pobytu rodziców:					
Miejscowych	41	49	50	52	—
Z powiatu lwowskiego	2	1	2	1	—
Z innych powiatów Galicyi	3	1	—	2	—
Z Królestwa Polskiego	—	—	—	—	—
Z Rosyi	—	—	—	—	—
Razem . .	46	51	52	55	—
6. Stan lub zatrudnienie rodziców:					
Właściciele i dzierżawcy większych posiadłości	—	2	—	1	—
Właściciele realności miejskich	2	—	5	—	—
Kapitaliści	1	—	—	—	—
Włościanie i rolnicy	1	—	1	—	—
Rzemieślnicy i przemysłowcy	3	5	7	7	—
Kupcy	6	5	7	3	—
Urzędnicy, słudzy rządowi i autonomiczni .	21	31	21	32	—
Nauczyciele	1	—	—	—	—
Notaryusze, adwokaci, lekarze, inżynierowie .	—	—	—	5	—
Literaci, dziennikarze, artyści	—	—	—	3	—
Oficyaliści i słudzy prywatni	6	3	4	3	—
Zarobnicy dzienni	—	—	—	—	—
Wdowy	5	5	6	1	—
Sieroty po obojgu rodzicach.	—	—	1	—	—
Razem . .	46	51	52	55	—
7. Wiek uczniów:					
Lat 11 miało uczniów	21	45	—	—	—
„ 12 „ „	15	5	39	29	—
„ 13 „ „	10	1	—	17	—
„ 14 „ „	—	—	13	9	—
„ 15 „ „	—	—	—	—	—
„ 16 „ „	—	—	—	—	—
„ 17 „ „	—	—	—	—	—
„ 18 „ „	—	—	—	—	—
Do przeniesienia . .	46	51	52	55	—

W klasie													Razem
III.			IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		
a	e	f	a	d	a	d	a	d	a	d	a	d	
15	19	17	16	18	22	28	14	21	19	24	12	27	399
13	—	—	10	—	9	—	10	—	5	—	11	—	78
—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3
—	11	12	10	13	8	12	7	10	8	11	8	4	150
28	30	29	37	31	39	40	31	32	32	35	31	33	632
23	29	22	32	29	34	37	24	29	26	33	22	26	558
2	—	2	1	2	3	3	2	2	1	1	1	—	26
3	1	5	4	—	2	—	4	1	4	1	8	6	45
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2
28	30	29	37	31	39	40	31	32	32	35	31	33	632
—	2	—	—	2	—	1	1	1	—	2	1	—	13
4	3	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	2	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	1	1	1	—	—	5	—	2	3	1	2	18
4	2	4	6	4	5	1	1	4	3	5	2	2	65
—	3	7	5	5	6	7	3	5	5	5	7	4	83
16	20	7	14	10	24	22	15	20	17	15	11	20	316
—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	3
—	—	—	—	2	1	3	5	1	1	1	1	2	22
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	5
—	—	8	5	5	1	6	—	—	—	—	3	—	44
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
4	—	2	4	1	—	—	—	1	—	3	4	—	36
—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	1	—	6
28	30	29	37	31	39	40	31	32	32	35	31	33	632
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88
14	23	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82
5	4	4	20	15	—	—	—	—	—	—	—	—	70
8	3	6	12	9	15	19	—	—	—	—	—	—	72
1	—	2	5	5	9	9	17	21	—	—	—	—	69
—	—	—	—	1	8	8	8	7	19	21	—	—	72
—	—	—	—	—	5	1	3	3	3	8	18	15	56
28	30	29	37	30	37	37	28	31	26	29	18	15	575

	W klasie I. a	I. e	II. a	II. e	II. f
Z przeniesienia . .	46	51	52	—	—
Lat 19 miało uczniów	—	—	—	—	—
„ 20 „ „	—	—	—	—	—
„ 21 „ „	—	—	—	—	—
„ 22 „ „	—	—	—	—	—
„ 25 „ „	—	—	—	—	—
Razem . .	46	51	52	55	—

8. Klasyfikacya

a) z końcem roku szkolnego 1912/13:

	W klasie I. a	I. e	II. a	II. e	II. f
Do klasy następnej było (wzgl. klasę najwyższą ukończyło:					
Chlubnie uzdoln. (z wynikiem chlubnym) . .	2	4	4	4	—
Uzdolnionych (z wynikiem dobrym)	3[1]	30	34	34[1]	—
Na ogół uzdolnionych	1	7	5	7	—
Nieuzdolnionych (z wynikiem niedostatecznym)	11	8	7	9	—
Pozwolenie na egzamin poprawczy otrzymało .	1	2	1	—	—
Nie klasyfikowano	—	—	0[1]	—	—
Razem . .	46	51	52	55	—

Uzupełnienie klasyfikacyi za rok szkolny 1911/12:

	W klasie I. a	I. e	II. a	II. e	II. f
Pozwolenie na egz. poprawczy otrzymało . .	1	—	—	—	3
Egzamin poprawczy złożyło	—	—	—	—	3
Egzaminu poprawczego nie złożyło (albo nie zgłosiło się)	1	—	—	—	—
Do egzaminu uzupełniającego przeznaczono .	—	—	—	—	—
Do egzaminu uzupełniającego nie zgłosiło się	—	—	—	—	—
Ostatni wynik klasyfikacyi za rok szkolny 1911/12:					
Do klasy następnej było (wzgl. klasę najwyższą ukończyło:					
Chlubnie uzdolnionych (z wynikiem chlubnym)	3	7	1	3	3
Uzdolnionych (z wynikiem dobrym)	33	41	22[1]	26	19
Na ogół uzdolnionych	10[1]	2[1]	5	1	6
Nieuzdolnionych (z wynikiem niedostatecznym)	5	3	6	7	9
Nie klasyfikowano	0[1]	2[2]	—	0[2]	—
Razem . .	—	—	—	—	—

W klasie													Razem
III.			IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		
a	e	f	a	d	a	d	a	d	a	d	a	d	
28	30	29	37	30	37	37	28	31	22	29	18	15	575
—	—	—	—	—	2	2	3	1	4	1	9	11	33
—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	1	3	4	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	1	2	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
28	30	29	37	31	39	40	31	32	32	35	31	33	632
—	2	2	2	3	2	5	2	2	6	7	2	5	54
17	23	19	22	16	27	24	25	26	18	22^{4}	25	19	412^{5}
5	1	2	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	35
6	4	5	7^{1}	8^{1}	3	5	2	1	6	2	4	6	94^{2}
—	—	—	—	1	6	5	1	2	2	—	—	2	23
—	—	0^{1}	—	—	0^{1}	0^{1}	0^{1}	0^{1}	—	—	—	1	1^{6}
28	30	29	37	31	39	40	31	32	32	35	31	33	632

W klasie												Razem
III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		
a	d	a	d	a	d	a	d	a	d	a	d	
—	1	—	2	2^{1}	7^{1}	5	4	6	4	2	3^{1}	40^{3}
—	1	—	2	2^{1}	6^{1}	5	4	6	4	2	3^{1}	38^{3}
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	4	1	5	2	1	3	3	3	3	5	5	55
24	21	28^{1}	26	25^{3}	24^{1}	24	29	24	28	19^{1}	17^{1}	433^{8}
8	11	8	7	—	—	—	—	—	—	—	—	58^{2}
6	4	1	2^{1}	5	14	4	6	7^{1}	5	1	—	85^{2}
2^{1}	0^{1}	—	—	2^{1}	0^{1}	1	1^{1}	—	—	—	—	8^{10}
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	639^{22}

Statystyka

B) W Oddziałach

	W klasie					
	I.			II.		
	b	c	d	b	c	d
1. Liczba uczniów:						
Z końcem roku 1911/12 było	38	44	41	48	44	31
Z początkiem roku 1912/13 przyjęto .	44	53	51	53	43	39
W ciągu roku szkolnego przybyło . .	—	4	3	2	2	1
Przyjęto razem . .	44	57	54	55	45	40
Między tymi było:						
a) Przybyłych z obcych zakładów						
z klasy niższej	44	51	47	11	5	12
powtarzających klasę	—	1	—	3	1	1
b) Ponownie przyjętych z kl. niższej	—	—	—	35	37	25
powtarzających klasę	—	5	7	6	2	2
W ciągu roku wystąpiło . .	5	13	14	10	3	7
Liczba uczniów na końcu r. 1912/13 .	39	44	40	45	42	33
Między tymi było:						
Publicznych	36	42	38	42	41	31
Prywatnych	3	2	2	3	1	2
2. Miejsce urodzenia:						
Ze Lwowa	21	29	20	25	28	15
Z powiatu lwowskiego	6	2	6	1	—	6
„ innych powiatów Galicyi	12	13	12	19	13	11
„ W. Ks. Krakowskiego	—	—	1	—	—	—
„ Królestwa Polskiego	—	—	—	—	—	1
„ Austryi Niższej	—	—	—	—	—	—
„ Styryi	—	—	—	—	1	—
„ Bukowiny	—	—	1	—	—	—
„ Węgier	—	—	—	—	—	—
„ Śląska pruskiego	—	—	—	—	—	—
Razem . .	39	44	40	45	42	33
3. Język ojczysty:						
Polaków	39	44	40	44	42	33
Niemców	—	—	—	1	—	—
Razem . .	39	44	40	45	42	33

uczniów.

równorzędnych.

W klasie													Razem
III.			IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		
b	c	d	b	c	b	c	b	c	b	c	b	c	
48	51	—	37	37	32	29	23	31	30	29	34	32	659
36	51	46	49	46	41	41	35	31	38	21	29	29	776
1	2	—	1	2	2	2	3	1	4	1	1	1	33
37	53	46	50	48	43	43	38	32	42	22	30	30	809
5	9	3	8	9	3	9	5	6	13	1	1	3	245
—	2	—	—	1	4	3	1	1	3	—	1	—	22
25	34	42	39	36	32	29	30	22	21	20	27	25	479
7	8	1	3	2	4	2	2	3	5	1	1	2	63
6	10	4	7	4	3	8	3	4	4	—	1	1	107
31	43	42	43	44	40	35	35	28	38	22	29	29	702
30	41	40	42	41	36	35	31	28	37	19	26	26	662
1	2	2	1	3	4	—	4	—	1	3	3	3	40
13	23	22	21	24	18	15	13	9	19	13	12	13	353
2	1	2	—	—	—	2	—	2	2	2	—	1	35
12	18	17	22	20	21	18	21	16	17	7	16	14	299
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	3
1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	1		—	—	—	—	—	—	1
31	43	42	43	44	40	35	35	28	38	22	29	29	702
31	43	42	43	44	39	35	35	28	38	22	29	29	700
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
31	43	42	43	44	40	35	35	28	38	22	29	29	802

	W klasie I. b	I. c	I. d	II. b	II. c	II. d
4. Wyznanie religijne:						
Katolików rz. kat.	27	23	19	24	33	11
„ orm. kat.	—	—	—	—	—	—
Wyznania ewangelickiego	1	—	—	—	—	—
„ mojżeszowego	11	21	21	21	9	22
Razem . .	39	44	40	45	42	33
5. Miejsce pobytu rodziców:						
Miejscowych	35	38	33	38	35	20
Z powiatu lwowskiego	3	5	3	2	4	7
„ innych powiatów Galicyi	1	1	4	5	3	6
„ Niemiec	—	—	—	—	—	—
„ Rosyi	—	—	—	—	—	—
„ Szwajcaryi	—	—	—	—	—	—
Razem . .	39	44	40	45	42	33
6. Stan lub zatrudnienie rodziców:						
Właściciele i dzierżawcy większ. posiadłości	—	1	2	—	1	1
Właściciele realności miejsk.	1	1	—	—	—	3
Kapitaliści	—	—	—	—	—	—
Włościanie i mieszczanie rolnicy . . .	2	2	1	1	—	—
Rzemieślnicy i przemysłowcy	3	3	4	2	7	3
Kupcy	7	11	12	12	4	10
Urzędnicy i słudzy rządowi i autonom.	20	21	12	21	21	7
Nauczyciele	3	—	—	3	2	1
Notaryusze, adwokaci, lekarze . . .	—	—	—	—	—	—
Literaci i dziennikarze	—	—	—	—	—	1
Oficyaliści i słudzy prywatni	—	—	5	1	2	3
Zarobnicy dzienni	—	1	—	—	—	1
Wdowy	2	4	4	4	4	2
Sieroty po obojgu rodzicach	1	—	—	1	1	1
Razem . .	39	44	40	45	42	33
7. Wiek uczniów:						
11 lat liczyło	28	19	16	—	—	—
12 „ „	9	14	9	32	26	19
13 „ „	1	6	4	9	13	7
14 „ „	1	3	1	3	1	7
15 „ „	—	—	—	1	2	—
16 „ „	—	2	—	—	—	—
17 „ „	—	—	—	—	—	—
Do przeniesienia . .	39	44	40	45	42	33

W klasie													
III.			IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		Razem
b	c	d	b	c	b	c	b	c	b	c	b	c	
22	24	16	20	16	19	14	16	17	19	8	18	18	364
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	1	—	—	6
8	19	26	23	27	19	21	19	11	19	13	10	11	331
31	43	42	43	44	40	35	35	28	38	22	29	29	702
28	36	38	35	33	28	27	23	21	29	19	18	26	560
1	2	1	2	1	2	3	2	3	2	1	1	–	45
2	5	3	6	10	10	5	10	4	7	1	9	2	94
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	--	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
31	43	42	43	44	40	35	35	28	38	22	29	29	702
1	2	1	1	—	—	2	1	1	2	1	3	—	20
—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	8
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	2	—	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	12
—	5	2	6	4	3	1	—	1	7	3	3	6	63
8	7	10	9	11	9	11	8	7	1	6	4	6	153
11	16	20	16	15	19	10	11	13	19	5	10	12	279
1	1	1	—	—	—	2	3	2	2	—	1	1	23
—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	1	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
4	4	2	4	4	6	4	3	—	3	2	—	1	48
—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4
6	4	6	4	5	2	5	6	2	3	5	6	1	75
—	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	1	2	11
31	43	42	43	44	40	35	35	28	38	22	29	29	702
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	109
8	12	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	83
12	14	12	29	24	—	—	—	—	—	—	—	—	107
5	13	5	8	10	22	5	—	—	—	—	—	—	71
3	3	1	2	5	10	12	11	10	—	—	—	—	59
2	1	1	4	2	6	10	10	6	8	12	--	—	62
30	43	42	43	41	38	27	21	16	8	12	—	—	—

	W klasie					
	I.			II.		
	b	c	d	b	c	d
Z przeniesienia . .	39	44	40	45	42	33
18 „ „	—	—	—	—	—	—
19 „ „	—	—	—	—	—	—
20 „ „ . . . . :	—	—	—	—	—	—
Więcej niż 20 lat liczyło	—	—	—	—	—	—
Razem . .	39	44	40	45	42	33
8. Klasyfikacya z końcem roku szkol. 1912/13:						
Do klasy następnej było (wzgl. klasę najwyższą ukończyło)						
Chlubnie uzdoln. (z wynikiem chlubn.)	7	3	1	1	3	1
Uzdolnionych (z wynikiem dobrym) . .	26	25	24	26	30	22
Na ogół uzdolnionych	1	2	2	7	3	1
Nieuzdolnionych (z wynikiem niedostatecznym)	3	14	12	11	5	7
Pozwolenie na egzamin poprawczy otrzymało	1	—	—	—	—	—
Nie klasyfikowano	1	—	1	—	1	2
Uczniów nadzwyczajnych było	—	—	—	—	—	—
Razem . .	39	44	40	45	42	33
Uzupełnienie klasyfikacyi za rok szkolny 1911/12:						
Pozwolenie na egz. poprawczy otrzymało	—	2	1	1	—	2
Egzamin poprawczy złożyło	—	2	1	1	—	2
Egzaminu poprawczego nie złożyło (albo nie zgłosiło się)	—	—	—	—	—	—
Do egz. uzupełniającego przeznaczono	—	—	—	—	—	—
Egzamin uzupełniający złożyło . . .	—	—	—	—	—	—
Do egz. uzupełniającego nie zgłosiło się	—	—	—	—	—	—
Ostateczny wynik klasyfikacyi za rok 1911/12:	—	—	—	—	—	—
Do klasy następnej było (wzg. klasę najwyższą ukończyło):	—	—	—	—	—	—
Chlubnie uzdoln. (z wynikiem chlubn.	3	4	4	1	4	6
Uzdolnionych (z wynikiem dobrym) . .	25	29	19	22	28	14
Na ogół uzdolnionych	6	2	9	12	7	7
Nieuzdolnionych (z wynikiem niedostatecznym)	4	9	9	13	5	4
Nie klasyfikowano	—	—	—	—	—	—
Razem . .	38	44	41	48	44	31

W klasie													Razem
III.			IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		
b	c	d	b	c	b	c	b	c	b	c	b	c	
30	43	42	43	41	38	27	21	16	8	12	—	—	—
—	—	—	—	3	1	4	7	11	10	6	17	13	72
—	—	—	—	—	1	3	6	1	6	3	2	7	29
—	—	—	—	—	—	1	1	—	10	—	4	3	19
1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	6	6	18
31	43	42	43	44	40	35	35	28	38	22	29	29	702
1	3	3	5	2	2	2	2	3	3	4	2	3	51
19	28	25	33	32	26	23	24	18	27	14	24	19	465
2	3	5	2	6	—	—	—	—	—	—	—	—	34
9	7	8	3	3	11	9	4	6	7	3	—	2	124
—	—	—	—	—	—	1	3	1	1	1	1	2	11
—	2	1	—	1	1	—	2	—	—	—	2	3	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	43	42	43	44	40	35	35	28	38	22	29	29	702
2	—	—	—	—	4	2	2	4	7	3	—	—	32
2	—	—	—	—	3	2	2	4	7	3	—	—	31
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	3	—	4	3	3	—	3	3	3	3	5	5	65
26	27	—	21	23	25	21	14	24	23	21	26	25	413
6	7	—	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	68
8	14	—	4	5	4	8	6	4	4	4	2	2	109
—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	1	—	4
48	51	—	37	37	32	29	23	31	30	29	34	32	659

XIII.

Kronika Zakładu.

Kronika obejmuje wspólny bieg wypadków życia szkolnego w Zakładzie głównym, liczącym klas 17 i Oddziałach równorzędnych, liczących klas 19. Ważniejsze zdarzenia grupują się około następujących dat:

Dnia 3. września uroczystem nabożeństwem z „Veni Creator" rozpoczęliśmy nowy rok szkolny.

Dnia 9. września, jako w rocznicę śmierci ś. p. Cesarzowej Elżbiety, odprawione zostało nabożeństwo żałobne.

W dniach 23–24. września w Zakładzie głównym, a 17. i 19. września w Oddziałach równorzędnych odbył się egzamin dojrzałości w terminie jesiennym, w Zakładzie głównym pod przewodnictwem Dyrektora, a w Oddziałach równorzędnych pod przewodnictwem Kierownika.

Dnia 29. września młodzież katolicka obu Zakładów wzięła gremialny udział w uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej ku czci ks. Piotra Skargi, umieszczonej na frontonie Archikatedry rz. kat. Podczas ceremonii część uczniów, w zbiorowym chórze, wykonała okolicznościową kantatę.

Dzień 4. października, jako dzień Imienin Najjaśniejszego Pana, święcony był w obu Zakładach solennem nabożeństwem.

Dnia 23 października obchodziły oba Zakłady uroczystość swego Patrona, św. Jana Kantego.

Pamięć dnia Imienin ś p. Cesarzowej Elżbiety, 19. listopada, święcił Zakład nabożeństwem żałobnem.

W rocznicę listopadową, zamiast pierwszej godziny nauki, odprawione zostało nabożeństwo żałobne. W Czytelni uczniów obu Zakładów urządzono odpowiednie obchody, zagajone przez Profesorów.

Dnia 30 listopada, z okazyi przypadającego w tym roku jubileuszu Kraszewskiego, uczestniczyła młodzież Oddziałów równorzędnych w nabożeństwie, odprawionem w kościele św. Elżbiety.

Pamięć wielkiego kaznodziei i natchnionego pisarza, ks. Piotra Skargi, w jubileuszowym roku, uczciła młodzież Zakładu głównego dnia 7. listopada uroczystym obchodem, a młodzież Oddziałów równorzędnych takimże obchodem, urządzonym dnia 7. grudnia.

Jubileusz rocznicy styczniowej obchodziła młodzież katolicka obu Zakładów nabożeństwami szkolnemi, odprawionemi dnia 22. stycznia. Młodzież wyznania mojżeszowego uczestniczyła równocześnie w nabożeństwie, odprawionem w Synagodze przy ulicy Żółkiewskiej. Po nabożeństwie odbyły się uroczyste obchody poranne, poświęcone tej rocznicy, a mianowicie dla młodzieży Zakładu głównego w auli Zakładu, a dla młodzieży Oddziałów równorzędnych w sali gimnastycznej Tow. Sokół II.

Półrocze I. zakończono dnia 31. stycznia o g. 8 rano, rozdaniem piśmiennego wykazu cenzur, jako wyniku trzeciej konferencyi okresowej i klasyfikacyi półrocznej. Naukę II. półrocza podjęto 3. lutego.

Egzamin dojrzałości w terminie zimowym odbył się w Zakładzie głównym dnia 13. lutego (część pisemna) i dnia 14. lutego (część ustna) pod przewodnictwem Dyrektora, a w Oddziałach równorzędnych dnia 7. lutego (część pisemna) i 11. lutego (część ustna) pod przewodnictwem Kierownika.

Doroczny obchód ku czci wielkich wieszczów narodowych Mickiewicza, Krasińskiego i Słowackiego urządziła młodzież Zakładu głównego dnia 7 kwietnia, a młodzież Oddziałów równorzędnych w dniu 15. marca. Produkcyom przysłuchiwali się uczniowie, Profesorowie, jakoteż licznie zebrani rodzice.

Dnia 8. kwietnia zwiedził Oddziały równorzędne J. W. Pan Wiceprezydent c. k. Rady szkolnej krajowej, dr. Ignacy Dembowski, przysłuchując się lekcyom w klasach IV c, VI b i VIII c.

W 200 rocznicę ogłoszenia Sankcyi pragmatycznej, dnia 19. kwietnia, nauczyciele historyi pouczyli starszą młodzież o znaczeniu tego aktu dziejowego.

Dnia 1. maja otwarto w Zakładzie głównym pracownię introligatorską i robót piłeczkowych.

Rocznicę Konstytucyi 3. maja uczciła młodzież nabożeństwem szkolnem, tudzież współudziałem w polowej Mszy św., odprawionej na boisku Towarzystwa gimnast. „Sokół".

Piśmienny egzamin dojrzałości w terminie letnim odbył się w Zakładzie głównym w dniach 13—15. maja, ustny w dniach 2—10. czerwca, pod przewodnictwem Dyrektora c. k. Gimnazyum VI., dr. Konstantego Wojciechowskiego, a w Oddziałach równorzędnych piśmienny w dniach 13—15. maja, ustny zaś w dniach 2—10. czerwca, pod przewodnictwem Dyrektora c. k. Gimnazyum VIII., dr. Maryana Kurpiela.

W drugiej połowie czerwca urządzono w obu Zakładach wystawę prac uczniów z zakresu rysunków odręcznych. Uczniowie Zakładu głównego mieli nadto sposobność pokazać pierwsze prace z nowopowstałej pracowni introligatorskiej i robót piłeczkowych. Wystawę w Oddziałach równorzędnych zaszczycił Swą obecnością J. W. Pan Wiceprezydent c. k. Rady szk. kr. Dr. Ignacy Dembowski.

Dnia 28. czerwca uczestniczyła młodzież z Gronem nauczycielskiem w nabożeństwie żałobnem za spokój duszy ś. p. Cesarza Ferdynanda.

W ciągu roku szkolnego przystąpiła młodzież trzy razy do św. Sakramentów Pokuty i Ołtarza, a w czasie przedwielkanocnym odprawiła rekolekcye: w Zakładzie głównym pod przewodnictwem ks. dr. Bartłomieja Szulca, w Oddziałach równorzędnych zaś pod kierunkiem ks. Józefa Dziędzielewicza. Rekolekcyami uczniów obrz. gr.-kat. kierował ks. Dr. Piotr Krypiakiewicz.

Rok szkolny zakończono dnia 29. czerwca uroczystem nabożeństwem dziękczynnem, po którem rozdano uczniom świadectwa.

Kronika żałobna roku ubiegłego zapisała dotkliwą stratę dwóch pilnych i obowiązkowych uczniów: Gustawa Heisteina z kl. VI d, który padł nagle ofiarą zdradzieckiej płonicy ku ogólnemu żalowi i Mikołaja Szewczuka, który mimo ciężkiej choroby piersiowej ukończył szczęśliwie swoje studya. W trakcie ustnej matury, kiedy już miał wyznaczony termin, odwołał go Pan na inne terminy... Umierał z budującem poddaniem się woli Bożej.

Obchody szkolne.

A) W Zakładzie głównym.

Dnia 7. listopada 1912 obchodził Zakład rocznicę Skargowską uroczystym wieczorkiem w sali Tow. gimnast. „Sokół II". Po słowie wstępnem Dyrektora Zakładu na temat, czem jest Skarga dla naszych czasów i naszej młodzieży, części muzycznej i deklamacyach prof. Paluch mówił o znaczeniu Skargi w literaturze, a uczeń kl. VIII. Kowarzyk podał żywot wielkiego Kaznodziei. Na zakończenie odegrali uczniowie kl. VIII. utwór sceniczny ks. Biskupa W. Bandurskiego p. t. „Złote usta — złote serce".

Rocznicę listopadową uczczono popołudniowym obchodem szkolnym, na który złożyło się podanie przebiegu owych wypadków przez jednego z uczniów kl. VIII. tudzież przemówienie prof. W. Witwickiego i odśpiewanie przez uczniów pieśni patryotycznych.

Jubileuszowy obchód rocznicy styczniowej rozpoczęło uroczyste nabożeństwo z kazaniem, po którem w auli urządzono poranek. Słowo wstępne wygłosił prof. A. Łukasiewicz, a uczeń kl. VIII. Stelzer skreślił przebieg wolnościowych ruchów. Deklamacye, muzyka solowa na skrzypcach, orkiestra dęta i chóry wypełniły resztę uroczystego poranku.

Dnia 7. kwietnia 1913 urządził Zakład wieczorek ku uczczeniu pamięci Adama Mickiewicza. Program, złożony z dwóch części, obejmował przemówienie prof. Eminowicza, produkcye chóru mięszanego i męskiego, deklamacyę Pieśni Wajdeloty i Powrotu Taty, solo skrzypcowe i fortepianowe i zespół skrzypcowy pod kierunkiem prof. Rossa. O Mickiewiczu jako poecie młodzieży mówił uczeń kl. VIII. Parandowski, a uczniowie obu oddziałów klasy VI. odegrali utwór sceniczny Atmy: „Idź na padół płaczu" z ilustracyą muzyczną szkolnej orkiestry.

120-tą rocznicę Konstytucyi 3-go maja obchodzono nabożeństwem dnia 3-go maja. W dniu następnym młodzież uczestniczyła w mszy polowej na boisku sokolem i wzięła udział z własną orkiestrą w uroczystym pochodzie

Dnia 8. listopada 1912 r. fizyk drezdeński Hermann Scheffler miał wykład o radium z eksperymentami działań pod wpływem tego nowego pierwiastka.

Z powodu jubileuszu 1600 rocznicy wydania Edyktu medyolańskiego w sali fizyki wygłosił p. Kuś wykład o Konstantynie Wielkim z obrazami świetlnymi dnia 5. czerwca 1913.

B) W Oddziałach równorzędnych.

Dnia 29. listopada 1912 r., jako w rocznicę powstania narodowego, odbył się uroczysty obchód popołudniowy, poprzedzony odpowiedniem przemówieniem prof. B. Pochmarskiego. Produkcye orkiestry mandolinowej, deklamacye i wykład ucznia S. Mękarskiego wypełniły resztę programu.

Dnia 7. grudnia 1912 r. w sali gimnastycznej Szkoły kolejowej odbył się popołudniowy obchód ku czci Piotra Skargi, na który złożyły się deklamacye i produkcye chóru, wykład prof. A. Rutkowskiego i odczyt ucznia J. Rogowskiego. Uroczystość zakończył przemówieniem Kierownik Zakładu.

Dnia 22. stycznia 1913 r., jako w 50. rocznicę powstania styczniowego, po uroczystem nabożeństwie szkolnem, urządzono obchód poranny w sali gimn. Towarzystwa „Sokół", poprzedzony okolicznościowem przemówieniem prof. B. Pochmarskiego, po którem nastąpiły deklamacye i produkcye chóru.

Dnia 15. marca 1913 r. święcił Zakład pamięć Adama Mickiewicza obchodem, urządzonym w sali gimnastycznej Towarzystwa „Sokół II.". Przemówił uczeń S. Mękarski, deklamowali uczn. M. Szulisławski, I. Reisler, Cz. Stronczak, grą na fortepianie produkował się ucz. T. Szeligowski, a śpiewem solowym ucz, D. Jarosz. Chór męski i mieszany pod batutą prof. A. Kinalskiego, wykonał szereg utworów. Na zakończenie odegrali uczniowie scenę II. z III. części „Dziadów".

Rocznicę Konstytucyi 3 Maja uczciła młodzież nabożeństwem szkolnem, współudziałem w polowej Mszy św. tudzież skromnym obchodem w budynku szkolnym.

Dnia 10. czerwca 1913 r. odbyło się uroczyste wręczenie świadectw dojrzałości abituryentom Zakładu. Przemawiał Kierownik, prof. E. Skarbiński i abituryent S. Mękarski. Nadto w ciągu roku odbywały się sporadycznie odczyty i wykłady okolicznościowe.

XIV.

Wynik egzaminu dojrzałości.

A) W Zakładzie głównym.

Termin jesienny 1912.

Egzamin ustny odbył się w dniach 23 i 24 września pod przewodnictwem Dyrektora Zakładu.

Świadectwo dojrzałości przyznano 5 uczniom.

Termin zimowy 1913.

Egzamin ustny odbył się dnia 14. lutego pod przewodnictwem Dyrektora Zakładu.

Świadectwo dojrzałości przyznano 2 uczniom.

Termin letni 1913.

Egzamin piśmienny odbył się w dniach 13—15. maja, a ustny w dniach 2—10. czerwca 1913 r. pod przewodnictwem Dyrektora c. k. Gimnazyum VI., Dr. Konstantego Wojciechowskiego.

Tematy zadań: Dla uczniów oddziału A. Z języka polskiego: 1) Charakterystyczne znamiona poezyi polskiej od r. 1831—1848. 2) Historya bezkrólewi w Polsce i gruntowania się wpływów obcych. 3) Rozwinąć myśl zawartą w wierszu A. Asnyka:

Nie pomogą próżne żale...
Ból swój niebu trzeba zlecić,
A samemu wciąż wytrwale
Trzeba naprzód iść i... świecić.

Z języka łacińskiego: Tacitus, Annales IV, 57, 58; z języka greckiego: Herodot II, 113—115.

Dla uczniów oddziału D. Z języka polskiego: 1) Idea ofiary w utworach Mickiewicza, Krasińskiego i Słowackiego. 2) „Każdy chce ojczyzny, ale podług siebie i z sobą“. Kajsiewicz: Kaz. o pokucie. 3) „Miej serce i patrzaj w serce“, jako podstawa naszego pożycia z ludźmi.

Z języka łacińskiego: Cicero, In Verrem IV, c. 48, § 106, 107.

Z języka greckiego: Aeschyli Prom. 1—39.

Wykaz abituryentów

którym przyznano świadectwo dojrzałości:

(Gwiazdka przy nazwisku oznacza chlubny wynik egzaminu).

a) W terminie jesiennym 1912:

Nazwisko i imię	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Religia	Zamierzone studya dalsze
1. Berner Leon	22/10 1894	we Lwowie	mojżesz.	wydz. praw.
2. Czeczel Nowosielecki Tadeusz	17/2 1894	„ „	rz.-kat	„ „
3. Duldig Ignacy	29/12 1892	w Przemyślu	mojżesz.	„ „
4. Jakonowicz Maryan	8/4 1892	we Lwowie	gr -kat.	„ „
5. Rybicki Tomasz	12/9 1893	„ „	rz.-kat	„ filoz.

b) W terminie zimowym 1913.

Nazwisko i imię	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Religia	Zamierzone studya dalsze
1. Grossfeld Emanuel	17/10 1892	we Lwowie	mojżesz.	wydz. praw.
2. Neuberger Ludwik	7/11 1893	„ „	„	„ „

c) w terminie letnim 1913.

Nazwisko i imię	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Religia	Zamierzone studya dalsze
1. Auerbach Ignacy	24/11 1894	w Husiatynie	mojżesz.	wydz. med.
2. Bryk Maryan	7/8 1894	we Lwowie	rz -kat.	„ „
3. *Butz Tadeusz	7/10 1894	w Tarnopolu	„	„ praw.
4. Chołoniewski Erdward	25/6 1895	we Lwowie	„	akad. roln.
5. *Deresiewicz Wolf	20/11 1893	w Pilznie	mojżesz.	„ handl.
6. Ditz Franciszek	16/1 1995	w Stryju	rz.-kat.	szkoła polit.
7. *Gerlach Jan	25/8 1893	w Koniowie	„	wydz. teolog.
8. Grossinger Leiwe	28/4 1894	w Baligrodzie	mojżesz.	„ med

Nazwisko i imię	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Religia	Zamierzone studya dalsze
9. Hołowiak Antoni	3/4 1894	we Lwowie	gr.-kat.	wydz. praw.
10. Hubel Jan	19/8 1895	„ „	rz.-kat.	akad. górn.
11. Jaworski Józef	2/10 1895	w Chodaczkowie	„	wydz. teolog
12. Kanafas Gustaw	9/8 1895	w Horodence	mojżesz.	„ med.
13. *Kowarzyk Antoni	5/12 1895	we Lwowie	rz.-kat.	akad. handl.
14. *Kulmatycki Włodzimierz	22/5 1895	w Wadowicach	gr.-kat.	„ górn
15. *Kupczyński Stanisław	17/12 1894	we Lwowie	rz.-kat.	wydz. filoz.
16. Kuźmak Władysław	25/7 1895	„ „	gr.-kat.	„ praw
17. *Leder Maurycy	22/6 1895	w Glinianach	mojżesz.	„ med
18. Lewicki Józef	26/2 1895	w Stanisławowie	gr.-kat.	„ praw.
19. Libek Edward	28/7 1892	w Warszawie	mojżesz	„ med.
20. Luft Naftali	29/11 1893	w Szczercu	„	akad. handl.
21. Majewski Kazimierz	20/11 1891	w Tuligłowach	rz -kat.	wydz. praw.
22. Meissner Adolf	22/8 1895	w Przemyślu	ewang.	szkoła polit.
23. Mikołowicz Andrzej	28/11 1794	w Rawie ruskiej	gr.-kat.	wydz. teol.
24. Mümler Kazimierz	11/2 1895	we Lwowie	rz.-kat.	„ praw.
25. Nechay Wiktor	25/1 1895	„ „	„	„ filoz
26. Osuchowski Józef	14/8 1893	w Krukienicach	„	szkoła polit.
27. Paluch Kazimierz	13/1 1895	we Lwowie	„	wydz med.
28. Parandowski Jan	11/5 1895	„ „	gr.-kat.	„ filoz.
29. *Parylewicz Stanistaw	30/7 1895	„ „	rz.-kat.	akad. handl.
30. *Piłat Grzegorz	11/1 1895	w Jaktorowie	gr.-kat.	wydz. filoz
31. Piro Stanisław	7/8 1892	we Lwowie	rz.-kat.	„ med.
32. *Prosołowicz Stanisław	14/7 1894	w Surochowie	„	„ filoz.
33. Przednowek Karol	28/10 1894	we Lwowie	„	akad. handl.
34. Rettinger Stefan	6/1 1894	w Rudkach	„	wydz. med.
35. Rybicki Jerzy	1/5 1895	we Lwowie	„	„ teolog.
36. Sedlaczek Franciszek	26/5 1894	w Kijowie	„	akad. handl.
37. Silber Bernard	14/5 1893	we Lwowie	mojżesz.	wydz. med.
38. Sládek Władysław	23/1 1895	„ „	rz.-kat.	szkoła polit.
39. Sorg Henryk	20/10 1895	w Krakowie	„	akad roln.
40 Steciak Tomasz	12/10 1893	w Szczercu	„	wydz. praw.
41. *Stelzer Witold	9/10 1894	w Stanisławowie	„	„ filoz.
42. Szmigielski Dyomedes	18/8 1891	w Trofanówce	gr.-kat.	„ teolog.
43. Tomasik Witold	27/11 1895	we Lwowie	rz -kat.	„ med.
44. Toth Józef	18/7 1895	„ „	mojżesz.	„ praw.
45. Wasylewski Jan	21/10 1894	w Stryju	rz.-kat.	„ „
46. Wohl Tadeusz	15/5 1894	w Sokalu	mojżesz.	szkoła polit.

B) W Oddziałach równorzędnych.

Termin jesienny 1912.

Egzamin piśmienny odbył się dnia 16—18. września, a ustny dnia 19. września 1912 r. pod przewodnictwem Kierownika Zakładu.

Tematy zadań. Z języka polskiego: a) Idea poświęcenia za ojczyznę w poezyi polskiej epoki porozbiorowej, b) Rozwinąć myśl Mickiewicza: „Szczęścia w domu nie znalazł, bo go nie było w ojczyźnie, c) Człowiek w walce z przyrodą. Z j. łacińskiego: Tacit. Annal. II 39—40. Z j. greckiego: Plato, Phaedr. 59 (8—35).

Świadectwa dojrzałości nie przyznano.

Termin zimowy 1913.

Egzamin piśmienny odbył się w dniach 7—9. lutego, a ustny dnia 11. lutego 1913 pod przewodnictwem Kierownika Zakładu.

Tematy zadań. Z języka polskiego: a) Konrad Wallenrod i Irydion. (Zestawienie utworów, z uwzględnieniem postaci i idei dzieł). b) Które utwory literackie i dlaczego najsilniej związane są z życiem narodu polskiego? c) Najnowsze zdobycze w dziedzinie fizyki. Z j. łacińskiego: Cicer. Tuscul. I 30 (72—74, do słowa „demigrare"). Z j. greckiego: Hom. Odyss. IV, 593—619.

Świadectwo dojrzałości otrzymał:

Reisler Abraham, ur. d. 15. lipca 1891 w Dołżance w Galicyi, rel. mojż. (Zamierza zapisać się na wydział prawa i um. pol.).

Termin letni 1913.

Egzamin piśmienny odbył się w dniach: 13—15. maja, a ustny w dniach 2—10. czerwca 1913 r. pod przewodnictwem Dyrektora c. k. Gimnazyum VIII, Dr. Antoniego Kurpiela.

Tematy zadań. Dla oddziału B. Z języka polskiego: a) Konrad Wallenrod, Irydion i Anhelli, jako wcielenia trzech kierunków życia polskiego w epoce porozbiorowej. b) Przyczyny upadku Polski i analogie w dziejach innych narodów. c) Kierunek moich myśli i uczuć.

Z języka łacińskiego: Tacit. Annal. VI 50—51.

Z języka greckiego: Hom. Odyss. XII 166—200.

Dla oddziału C. Z języka polskiego: a) Na czem powinna polegać „praca wieków na ziemi mogił i krzyżów", jeśli wypełnić się mają słowa: „A po długiem męczeństwie zorzę rozwiodę nad wami i udaruję was wolnością"? b) Objawy odradzania się społeczeństwa polskiego w dobie rozbiorów i ich znaczenie. c) Jaką naukę uważam za najważniejszy czynnik wychowawczy i dlaczego?

Z języka łacińskiego: Tacit. Annal. IV 32—33.

Z języka greckiego: Soph. Oedip. Colon. 1—32.

Wykaz abituryentów

którym przyznano świadectwo dojrzałości:

(Gwiazdka przy nazwisku oznacza chlubny wynik egzaminu).

Nazwisko i imię	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Religia	Zamierzone studya dalsze
1. Bernsohn Zygmunt	8/5 1890	w Budzanowie	mojżesz	akad. handl.
2. Bojdek Herman	8/1 1893	we Lwowie	„	wydz. praw.
3. Brückner Aleksander	30/9 1895	w Olchowcu	rz.-kat.	„ filoz.
4. Dawidowicz Antoni	28/3 1891	w Czerniowcach	orm -kat	akad. roln.
5. Decowski Bronisław	14/12 1893	we Lwowie	rz.-kat.	„ górn.
6 Dżułyński Witołd	27/3 1892	w Jarosławiu	„	wydz. filoz
7. Gallet Zygmunt	21/10 1892	we Lwowie	mojżesz.	(niezdecydow.)
8. Głód Władysław	2/12 1895	w Skrzydlnej	rz.-kat.	wydz. filoz.
9. Gromski Antoni	22/5 1895	w Siedliskach	„	akad handl.
10. *Grzeszczuk Jan	18/7 1893	w Rohatynie	„	„ „
11. Kisielewski Władysław (ekst.)	10/6 1892	w Gumniskach	„	„ „
12. Klang Selig	20/6 1891	w Jaworowie	mojżesz.	wydz. praw.
13. Köhsling Władysław	23/3 1894	we Lwowie	rz.-kat.	(kolej żelazn.)
14 Lachowicz Mieczysław	9/3 1895	„ „	„	wydz. praw.
15. *Legeżyński Stanisław	2/9 1895	„ „	„	szkoła polit.
16. *Litwiński Jan	5/9 1894	w Brzeżanach	„	wydz. praw.
17. *Luka Zygmunt	17/10 1894	Chlebowicach w.	mojżesz.	„ filoz.
18. Łopatkiewicz Maryan	2/2 1894	w Krakowie	rz -kat.	„ „

Nazwisko i imię	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Religia	Zamierzone studya dalsze
19. Łucyna Włodzimierz	2/7 1893	we Lwowie	rz.-kat.	wydz. praw.
20. Macheta Kazimierz	4/3 1895	„ „	„	„ med.
21. Makowitz Aleksander	22/10 1893	w Uhersku	„	akad. roln.
22. Meisels Maurycy	8/1 1894	we Lwowie	mojżesz.	wydz. fil. (chem.)
23. Mękarski Stefan	8/3 1895	„ „	rz.-kat.	wydz. filoz.
24. Mossoczy Jan	10/1 1894	w Bochni	„	akad. wojsk.
25. Neuman Jankiel	21/2 1893	w Przemyślan.	mojżesz.	„ handl.
26. Öhlenberg Benno	1/6 1895	we Lwowie	„	wydz. teolog.
27. Perlmutter Alfred	2/9 1892	w Lipicy Górnej	rz.-kat.	akad. roln.
28. Porębski Tadeusz	13/8 1894	w Przemyślu	„	„ handl.
29. Riemer Rudolf	11/10 1895	we Lwowie	mojżesz.	szkoła polit.
30. *Rogowski Jan	13/9 1894	w Ostrowie	rz.-kat.	wydz. filoz.
31. *Schmerbach Leibisz	13/8 1892	w Białej (Gal.)	mojżesz.	„ med.
32. Schneekraut Jakób	10/6 1894	we Lwowie	„	szkoła polit.
33. Schwieger Juliusz	3/12 1894	„ „	„	wydz. med.
34. Singer Henryk	24/12 1894	w Lutowiskach	„	akad. oryent.
35. *Smereka Jan	16/10 1895	we Lwowie	rz.-kat.	wydz. filoz.
36. Sołtysik Adam	6/7 1895	w Lubatówce	„	„ med.
37. *Szulisławski Mieczysław	21/12 1894	w Janowie	„	akad. górn.
38. Tadanier Emil	1/11 1894	we Lwowie	mojżesz.	wydz. praw.
39. Waydowicz Tadeusz	4/7 1894	w Rohatynie	rz.-kat.	„ „
40. Waydowicz Zygmunt	25/2 1892	we Lwowie	„	„ „
41. Wepper Albert	27/1 1895	„ „	mojżesz.	„ med.
42. Wohlfeld Guttmann	25/7 1894	w Sąd. Wiszni	„	szkoła polit.
43. Zawadzki Kazimierz	23/9 1894	we Lwowie	rz.-kat.	(sztuka dram.)
44. Ząbecki Tadeusz	17/7 1894	w Pobereżu	„	akad. roln.
45. Zięborak Stanisław	10/6 1895	we Lwowie	„	wydz. praw.

XV.

Imienny spis uczniów.

A) W Zakładzie głównym.

Klasa I a.

Babiarz Stanisław
Barłog Dominik
Bednarczuk Bronisław
Bujanowski Klemens (17/III[1]) 1913)
Cieśla Mieczysław
Czapran Kazimierz
Decko Andrzej
Diduszko Włodzimierz
Dobrzański Roman
Elbaum Adolf (13/XI 1912)
Gorecki Adam
Hipp Franciszek
*Hlibowicki Aleksander
Hupert Stanisław
Ilewicz Edward (13/XI 1912)
Jarosławiecki Zbigniew
Kaliczuk Jan (31/I 1913)
Klarfeld Leon
Klarfeld Izydor
Koch Tadeusz
Kollek Wincenty
Kosar Konstanty
Latawiec Władysław (12/XI 1912)
*Luft Roman
Ławruk Grzegorz
Madfes Zygfryd
Malec Apoloniusz
Mann Juliusz
Martyniuk Łotocki Eugeniusz
Michalski Antoni
Michnarski Jan
Młotek Kazimierz (14/XI 1912)
Oehlberg Adolf
Olejnik Roman
Pawlik Stanisław
Pawluś Jan
Paszkiewicz Aleksander
Paszkiewicz Mikołaj
Pizar Romuald
Pociurko Stefan (16/III 1913)
Rogowski Stanisław
Rożański Franciszek
Sawków Tadeusz
Serkes Eustachy
Schotz Józef
Soldat Zygmunt
Stachy Alfred
Sycz Włodzimierz
Szajdek Ludwik
Szajna Henryk
Terlecki Roman
Wojnarowicz Józef
Wojtasiewicz Maryan

Klasa I e.

Adler Ludwik
Ajdukiewicz Stefan
Barczewski Jerzy
Beigel Juliusz
Blass Władysław
Blumenkranz Wilhelm
Chodkiewicz Stanisław
*Ciompa Adam
Espenhan Otto
Falkowski Jan
Fayrich Roman
Gibowski Ryszard
Goralewicz Mieczysław
*Kapuściński Maryan
Kesler Leopold
Keyha Władysław
Koński Marcin
Krzyżanowski Adam
Klinghofer Dawid
*Liebling Mieczysław
Łuczkiewicz Zygmuut
Machalski Jan
Madura Kazimierz
Mahler Norbert
Maresch Stanisław
Miączyński Feliks
Michalski Feliks
Najwer Marcin
Olearczyk Mieczysław
*Patelski Romuald

---

[1]) W nawiasie data wystąpienia.
*) Uzdolniony chlubnie wzgl. ukończył klasę z wynikiem chlubnym.

Piątkowski Henryk
Piątkowski Jan
Rafałowski Stefan
Rojek Alojzy
Roguz Jan
Rudnicki Aleksander
Rusiniak Maryan
Rzepecki Jerzy
Schornstein Maryan
Seńkowski Feliks
Sicher Karol
Smolka Mieczysław
Stankiewicz Stanisław
Stein Ludwik
Strzelecki Kazimierz
Świerczewski Edmund
Weintraub Ernest
Workiewicz Stanisław (12/X 1912)
Załucki Tadeusz
Zieliński Zbigniew
Zubrzycki Bronisław
Zych Kazimierz

Klasa II a.

Alster Abraham
Artymowicz Stanisław
Balik Salomon
Begleiter Wawrzyniec
Bereziak Stefan (31/I 1913)
Bodnar Jan (8/IV 1913)
Bohucki Władysław
Brill Juliusz
Chocholski Roman
Chorąży Adam
Chodzikiewicz Kazimierz (31/I 1913)
*Cisowski Eugeniusz
Dudek Józef
Flasza Józef
Franczuk Maryan
Friedman Filip
Fuchs Ludwik
Galas Józef
Goldstern Sami
Gorecki Bogumił
Gryń Tadeusz
*Hlibowicki Włodzimierz
Janota Zdzisław
Kłoda Rudolf
Kocowski Kazimierz
Konieczny Adam
Kordik Kazimierz
Kruszelnicki Ludwik
Kruszyński Albin
Kulczycki Zbigniew
Kulikowicz Ferdynand
Łebedyński Władysław (pryw.)
Majchrowicz Stanisław
Misiński Edward (4/III 1913)
Misiński Tadeusz
Pinda Izydor (6/XI 1912)
Podgórski Józef
Podhorodecki Aleksander
Pomajda Roman (16/III 1913)
Rucki Eugeniusz
Sałamańczuk Włodzimierz
Szaeffer Edmund
Schwieger Leopold
Ślepecki Władysław
Śliwiński Władysław (16/III 1913)
Słowikowski Emil
Sobol Ernest
Sroka Józef
Sroka Michał (28/II 1913)
Starzewski Stanisław
Stojków Jan
Suchorowski Tadeusz
Szajdek Leon
Thorn Abraham
Tota Tadeusz
*Walczewski Józef
Warski Tadeusz
*Weinsaft Juliusz
Zapłatyński Antoni
Zawadzki Oktawiusz

Klasa II e.

Beigel Fedynand
Bělohlavek Gustaw
*Bierowski Tadeusz
Bratkowski Roman
Chlipalski Jan
Dręgiewicz Kazimierz
Dydek Alfred
Eitelberg Roman (15/XI 1912)
Flecker Teofil
Gadomski Kazimierz (pryw.)
Garczyński Leon
Jabłonowski Ludwik
Jarosz Stanisław
Jaszcz Tadeusz
Jarkiewicz Stanisław
Kamienobrodzki Jan
*Kellner Juliusz
Kleinkopf Edward
Knobloch Stefan
Knopf Ozyasz
Kołodziejski Leszek
Koniuszewski Stanisław
Krynicki Stefan
Kunze Karol
Kysiak Teodor
Leciejewski Stanisław
Legeżyński Wiktor
Lewandowski Feliks
Łuczkiewicz Jan
Mehrer Zygmunt
Misiewicz Kazimierz
Najsarek Kazimierz
Oehlenberg Józef
Ortowski Alojzy
Ostrowski Roman
Piątkowski Tadeusz
*Rafałowski Jerzy
Rauch Adolf
Richter Adam
Schmerbach Peretz
*Stahl Zdzisław
Staśko Józef
Szychowski Tadeusz
Szyjkowski Stefan
Theodorowicz Mieczysław
Urbanowicz Zygmunt
Vogelfänger Joachim
Wajdowski Emilian
Wajdowski Stanisław
Wątorek Zbigniew
Więckowski Antoni
Witek Tadeusz
Wygnaniec Franciszek
Wygrzywalski Jan
Wygrzywalski Kazimierz
Zych Władysław
Żurowski Jerzy

Klasa III a.

Amon Stanisław
Baczyński Włodzimierz
Bilecki Michał
Blażek Kornel
Brzozowicz Bolesław
Brzozowski Mieczysław
Chmielowski Jan
Czopaj Aleksy
Dobrzański Stefan
Hnatyk Włodzimierz
Hubczak Jarema (14/V 1913)
Kawałek Ludwik
Keyha Zdzisław
Kolasiński Eugeniusz
Krakowiecki Jan
Kral Jarosław
Krzysztofowicz Józef
Kuchta Jan
Mamczur Maryan (1/X 1912)
Martyklas Jan 26/XI 1912)
Olejnik Aleksander
Ostapowicz Bogdan
Pańczak Jan
Pawlisz Maryan
Sajkiewicz Maryan
Socha Tadeusz
Szeremeta Paweł
Ukraiński Stanisław
Wadas Leon
Walcher Emil
Ząbek Władysław

Klasa III e.

Beneszek Tadeusz
Blachowski Władysław
Borkowski Roman
Brun Norbert
Czyżewski Józef
Eidelheit Feliks
*Feuer Michał
Feuerstein Leopold
Gleich Bernard
Gosiewski Tadeusz
*Grossinger Abraham
Kamieński Maryan
Kampel Stanisław
Koniuszewski Kazimierz
Kormes Marek
Krzemiński Stanisław
Kulik Jan
Kysiak Edward (31/I 1913)
Matzka Henryk
Niemczynowski Tadeusz
Schneider Alojzy
Sołtysik Józef
Stankiewicz Apolinary
Trojan Józef
Wachtel Ignacy
Weinbaum Lazer
Weiss Henryk
Wojnarowski Eugeniusz
Wygnaniec Tadeusz
Zabłocki Jan
Zajączkowski Zbyszko
Zieliński Stanisław

Klasa III f.

Arie Izydor
Badian Arnold
Bendel Artur
Berenhaut Emil
Daczkowski Maryan
Daczkowski Tadeusz
Decowski Maryan
Dygas Stanisław
Eberl Karol
Goldstaub Izydor
Gritzmann Tadeusz
Haniszewski Aleksander (17/III 1923)
Hobert Maciej
*Jekiel Roman
Katz Marek
Keller Maryan
Kubrakiewicz Tadeusz (11/II 1913)
Lachowicz Józef
Lemel Szaje
Lind Karol
Müller Stefan
Nowak Maryan (21/XII 1913)
Pawlik Władysław
*Rayski Stefan
Roguz Maryan (pryw.)
Schnapp Leizor
Skawiński Zygmunt
Sładowski Roman (31/I 1912)
Smoter Zygmunt
Stranger Adolf
Wattenberg Henryk
Wierzbiański Emil
Wieser Juliusz

Klasa IV a.

Balicki Waleryan
Bartel Saul
Batih Józef
Blum Maks (pryw.)
Chmura Seweryn
Chorosz Jan
Cimura Jarosław
Czerkas Włodzimierz
Dudziński Piotr
Dzielski Stanisław
Eisenklam Oskar
*Exelbirt Leon

Geisler Władysław
Hautz Jan
Hołowiński Jarosław
Hubel Tadeusz
*Klinghoffer Leon
Kolbe Mieczysław
Landesberg Jakób
Laufer Jakób
Liwczak Mikołaj
Łaban Henryk
Łabega Antoni
Martyniec Włodzimierz
Monné Kazimierz
Nadżoga Alfred
Przybylski Tadeusz
Roszko Tadeusz
Różycki Adam
Różycki Michał
Sachajdak Michał
Sałamańczuk Aleksy (3/II 1913)
Seliger Izak
Ślepecki Eugeniusz
Teichmann Aleksander
Turczyn Ludwik
Turzański Józef
Zacharków Bazyli

Klasa IV d.

Adler Józef
Bandler Józef (28/IX 1912)
Bauer Antoni
Ciochoń Józef (5/III 1913)
Durak Jan
Eitelberg Stanisław
Fiszler Józef
Flecker Wilhelm
Goldenberg Dawid
Gottlieb Karol
Grabowski Jerzy (28/IX 1912)
Jakimko Józef
Jedliński Jacek
Kaczyński Jerzy (pryw.)
Kahane Arnold
Kay Maurycy
Klecan Kazimierz
Klein Karol
Kment Stanisław (15/X 1912)
Krukowicz Józef
Landau Marcin
Lann Izaak
*Lessing Henryk
Łysakowski Roman
Matula Ludwik
Miszalek Fryderyk
*Moszczyński Wacław
Neuberger Chaim
Pilawski Roman
*Potencki Stanisław
Rokitowski Władysław (31/I 1913)
Rybicki Józef (18/III 1913)
Soja Waleryan
Szafrański Włodzimierz (6/IV 1913)
Szajna Antoni
Szpon Jan
Zieliński Władysław
Zych Stefan

Klasa V a.

Baczyński Zdzisław
Bojarski Tadeusz
Bugno Rudolf (20/XI 1912)
Czołowski Stefan
Dijak Michał
Drewnowski Ignacy
Dyduszyński Jan
Fastnacht Adolf (pryw.)
Gerynowicz Michał
Glos Wincenty
Halber Zygmunt
Illeczko Roman
Jagusiński Maryan
Jarymowicz Emanuel
Kołodziejski Stanisław
*Lewko Piotr
Majcher Maryan
Moszyński Adam
Neustein Marceli
*Olearczyk Aleksander
Paszkiewicz Stefan
Pichler Maryan
Pliszewski Tadeusz
Rauch Władysław
Rekszyński Stanisław
Schmutz Herman
Schwarz Juda
Siciński Kazimierz
Sieteski Tadeusz
Służański Henryk
Staszków Marcin
Sternbach Maksymilian
Strisower Jan
Süsle Tadeusz
Szymanowicz Jan
Trojan Stanisław
Weidberg Salo
Weinreb Jakób
Wencek Bojomir
Własijczuk Jarosław

Klasa V d.

Blaicher Michał
Bobryk Józef
*Bogdanowicz Adam
Brühl Mojżesz
Burker Herman
*Czyżewski Kazimierz
Dahlke Jan
Dilling Rudolf (pryw.)
Dresdner Sami
Eberle Jan
Ehrlich Edmund
*Fischer Ernest
*Frisch Eugeniusz
Glücker Leon
Grzyb Adam [7/X 1912]
Herzel Emil
Jankowski Rudolf
Kozłowski Władysław

Kulczycki Kazimierz
Kulik Stanisław
Kustanowicz Tadeusz
Lubiński Franciszek
Mandel Henryk
Pesches Marcin
*Potencki Władysław
Rombek Bronisław
Roth Naftali
Rothbach Marek
Słowikowski Edward
Stahl Roman
Stankiewicz Wilhelm
Strowski Maryan
Süssermann Narcyz
Szefer Adam
Szkodziński Józef
Szozda Stanisław
Walocha Adam
Watzke Edward
Wolski Roman
Zimmer Gustaw
Żurowski Władysław

Klasa VI a.

Baczes Maryan
Baranowski Michał (16/III 1913)
Barłog Witołd
Bereźnicki Antoni
Berner Józef (pryw.)
Biliński Klemens
Borowski Jerzy
Choryłko Józef
Doležal Ludwik
Eberhardt Piotr
Hołowiński Julian
Jezierski Włodzimierz
Klus Jan
Koch Edward
Kołaczyński Tadeusz
*Kowalski Maciej
Kuberczyk Piotr
Leszczyński Ludwik
Lewicki Benedykt
Lewicki Emil
Lille Ludwik
Mahler Leopold
Ortyński Jerzy
Próchnik Tadeusz (23/XI 1913)
*Rogawski Eugeniusz
Schubert Józef
Sroka Maryan
Stepan Roman
Szczerba Julian
Szostakiewicz Stefan
Ukraiński Teofil
Weissberg Bernard
Willner Aleksander (4/II 1913)
Zeiler Karol

Klasa VI d.

Baczes Maurycy
Blaim Józef
Feuerstein Adolf
Friedman Ignacy
Geschöpf Bolesław (2/V 1913)
Goldhammer Feliks
Grünfeld Bernard
Grünstein Rudolf
Hausmann Michał
Hein Karol
Heistein Gustaw (zmarł 23/X 1912)
Hipp Józef
Kessler Herman
Koch Herman
*Kołodziejski Mieczysław
Krzemiński Zdzisław
Lutman Roman
Łuczkiewicz Adam
Łyszyk Zenon
Maliszewski Tadeusz
*Nagelberg Izydor
Nieświatowski Wacław
Pokora Stanisław
Romaszkan Jerzy
Sędzimir Zdzisław [pryw.]
Skąpski Henryk
Sládek Stanisław
Szczerbicki Stanisław
Szolin Ferdynand
Szpon Tadeusz
Szumański Mieczysław
Szymanowicz Stanisław
Ścigalski Bronisław (14/V 1913)
Waligórski Bolesław
Zych Jan

Klasa VII a.

Aschenberg Włodzimierz
Aschkenaze Stefan
Bielak Józef
Bilo Józef (26/X 1913)
Bis Franciszek
*Borowski Wacław
Cwojdziński Antoni
Daniluk Teofil
Diakunczak Jerzy
*Feder Jan
Fedyn Adam
*Frisch Alfred
Giliczyński Jan
Grünfeld Józef
Haselbach Henryk (31/I 1913)
Horowitz Markus
*Iwanicki Adam
Kaczmarski Włodzimierz
Kolbuszowski Władysław
Kral Władysław
Kruczek Mieczysław
Krygiel Maryan
Łopatkiewicz Jan
Ornstein Samuel
Paygert Włodzimierz
Rotter Roman
*Selig Jonasz
Skulicz Kazimierz
Smidowicz Zdzisław
Urbanowicz Władysław
*Wróbel Maryan
Wurm Leon
Zajączkowski Tadeusz

Klasa VII d.

*Adamek Eugeniusz
Barański Henryk
Biegus Józef (pryw.)
*Brzozowski Kazimierz
Buczkowski Mieczysław
Čupka Jan (pryw.)
Czarkowski Kazimierz
Czuczwar Stanisław
Eifermann Alfred
Ende Józef
Fluhr Salezy
Goldhammer Karol
Hałas Antoni (pryw.)
Herzel Józef
Jasiński Tadeusz
Jaskmanicki Maksymilian
Kahane Wilhelm
Kalt Leon
Kamienobrodzki Tadeusz
Kanas Józef (pryw.)
Knobloch Tadeusz (3/X 1912)
Kruszyński Tadeusz
Langenfeld Witold
*Lewicki Adam
*Lind Leopold
Łazoryk Bohdan
Olszewski Kazimierz
Podwiński Stanisław
Strzelecki Stanisław
*Tempel Oskar
Thorn Łazarz
Towarnicki Stanisław
Wawrausch Adam
Weitz Henryk
*Wieniewski Ignacy
*Zabłocki Bronisław

Klasa VIII a.

Auerbach Ignacy
Bielowski Witold
Chołoniewski Edward
Ditz Eranciszek
Grossinger Hersch
Hausmann Bronisław
Hołowiak Antoni
Jaworski Józef
Kanafas Gustaw
Kulmatycki Włodzimierz
Kuźmiak Władysław
*Leder Maurycy
Lewicki Józef
Luft Naftali
Mikołowicz Andrzej
Osuchowski Józef
Parandowski Jan
Petry Bolesław
*Piłat Grzegorz
Piro Stanisław
Proskurnicki Eugeniusz
Prosołowicz Stanisław
Przednowek Karol
Sedlaczek Franciszek
Silber Bernard
Steciak Tomasz
Szewczuk Mikołaj (zmarł 1/VI 1913)
Szmigielski Dyomedes
Szwec Józef
Tychowski Stefan
Wohl Tadeusz

Klasa VIII d.

Bar Aleksander
Bizanz Leonard
Bryk Maryan
*Butz Tadeusz
Deresiewicz Wolf
Domiszewski Władysław
Dzieliński Kazimierz
*Gerlach Jan
Hubel Jan
Knopf Samuel
*Kowarzyk Antoni
*Kupczyński Stanisław
Libek Edward
Majewski Kazimierz
Meissner Adolf
Mümler Kazimierz
Nechay Wiktor
Nieduszyński Adam
Paluch Kazimierz
*Parylewicz Stanisław
Patraszewski Jan
Pauluchów Mieczysław
Piskozub Władysław
Podwin Witold
Rettinger Stefan
Rybicki Jerzy
Sladek Władysław
Sorg Henryk
Stelzer Witold
Szyjkowski Leon
Tomasik Witold
Tott Józef
Wasylewski Jan

B) W Oddziałach równorzędnych.

Klasa I b.

Apathy Maryan
Bernhard Fryderyk
Bilewicz Bronisław
*Biłokur Paweł
Böttcher Adolf
Chmura Stanisław (20/11 [1])
Chudyba Michał (22/11)
Ditz Karol
Frymauth Józef (prywat.)
Garbicz Władysław
Gliwa Maryan
Gorczyca Adam
Halaunbrenner Michał
*Hellstein Stanisław
*Hornung Stanisław
Hubel Władysław
Iwulski Julian
Jacyk Jan
Jakobschy Jan
Kaniak Franciszek
*Kawalerski Tadeusz
*Kozioł Jan
Langsam Peisach
Lemiszowski Edmund
Liminik Norbert
Petecki Franciszek
*Przyborowski Tadeusz
Scharf Alojzy
Schwamm Henryk
Seher Norbert
Sknurzyl Jan
Śliwiński Jan
Stanoszek Julian (3/IV)
*Stengiel Albert
Stolzenberg Józef
Szafran Adam
Szczepański Kazimierz
Volk Bernard
Wachsmann Mieczysław
Wahl Jakób (prywat.)
Wanat Michał
Wanke Alojzy (22/11)
Weiss Ludwik
Weisshaus Izaak (prywat.)

Klasa I c.

Adlerstein Feliks (pryw.)
Baranowski Leopold
Beer Karol
Bieloński Eugeniusz Jan
Bojdek Ludwik
Ciepka Paweł
Czerniewicz Kazimierz (30/XI)
Doskocz Adam (25/XI)
Dyhdalewicz Michał Antoni
Dymnicki Jan Paweł
Eber Leon
Eichenholz Gustaw
Fleischer Emil
Fleischman Ignacy
Fortuński Stanisław Antoni
Geisler Maryan Michał Wilhelm
Godlewicz Bronisław
Gruber Jakób
Haber Stanisław
Hubrich Karol Roman
Huss Waleryan Zygmunt
Kiczek Leon Władysław
Koronczewski Stanisław Jan
Krajewski Feliks Juliusz
Kuliński Teofil Jan
Lieblich Adolf
Lisowicz Stanisław (11/III)
Lubliner Marek
Łapajówker Józef (pryw.)
Margules Benjamin
*Mehr Alfred
Mizisch Samuel (18/I)
*Münzer Gustaw
Myszkowski Władysław (4/I)
Natowicz Efroim (12/XI)
Natowicz Naftali (13/XI)
Nestel Alfred (2/X)
Pikor Tadeusz (30/XI)
*Pilch Stanisław Emil
Pinda Julian Romuald
Rappaport Leib
Safjak Stanisław Roman (19/IV)
Schrenzel Henryk
Seligman Józef Franciszek
Starker Bernard
Strusiński Romuald (pryw. 4/I)
Tabak Zygmunt
Taube Leon
Tennenbaum Adolf
Terlecki Maryan Stefan
Turek Tadeusz Maryan
Türk Bruno (16/XI)
Urich Izydor Adolf
Walczyk Ireneusz Bolesław
Willmann Franciszek Tadeusz
Witkowicki Alojzy Floryan
Zambelli Jan (20/XI)

Klasa I d.

Acker Jakób (12/XII)
Auster Jakób (17/XII)
Bandurowski Bolesław (13/XI)
Baranowski Zygmunt
Barański Maryan (12/X)

---

[1]) w nawiasie data wystąpienia ucznia.
* uzdolniony chlubnie wzgl. skończył klasę z wynikiem chlubnym.

Bardach Adolf
Czerkas Maryan
Demciuch Leon
Dorf Zygmunt
Eck Emanuel
Farion Maryan
Floh Abraham (pryw.)
Freibrun Izydor (16/XI)
*Freiheiter Izydor
Frączek Eugeniusz
Gnosowski Bronisław
Grüss Dawid
Hoch Józef (10/XI)
Kaczorowski Stanisław (22/X)
Kamiński Jan
Karten Chaim
Kaźmierowicz Adolf
Kohn Ignacy
Korfmann Józef
Koryński Leopold
Kryda Maryan (23/II)
Kuźmiński Stanisław (6/V)
Langweber Natan (pryw.)
Lehrmann Natan
Lepperer Izydor
Lesiak Jan (24/X)
Mischel Zygmut
Niklas Michał
Nowak Tadeusz
Pilitowski Włodzimierz (3/XI)
Polinkiewicz Feliks
Raganowicz Czesław
Reder Maksymilian
Ropschütz Emanuel
Roszko Adam
Römer Aleksander
Rybaczek Franciszek
Schmorak Leon (9/XI)
Schepp Joachim
Schutzman Joachim
Świętorzecki Wiktor (11/I)
Szewczyk Aleksander
Thorn Marceli
Tieger Jakób
Tieger Juliusz
Vogelgesang Tadeusz
Weissbrod Bronisław
Wurzel Hermann
Zając Maryan (18/XI)

Klasa II b.

Acht Szymon
Apteker Teodor
Bader Emil
Baranowski Bronisław
Bardach Fryderyk
Berger Benedykt
Bilinkiewicz Julian (10/X)
Breitling Leopold
Bujarski Władysław
Chaszczyński Stefan
Druks Rubin
Fass Mateusz
Ficowski Stanisław
Fill Tadeusz
Finster Bolesław (10/V)
Gerono Franciszek (3/II)
Haber Abraham (pryw.)
Haber Józef
Hoch Izydor
Janeczek Roman
Jarosiewicz Godzimir
Jarosz Tadeusz (pryw.)
Jużak Mieczysław
Kessler Emil
Kiss Józef
Klimkiewicz Roman (29/XI)
Kłodnicki August (3/II)
Kroker Stanisław
Krzyżanowski Lesław
Langer Otton
Lichaczewski Mikołaj (3/II)
Lichaczewski Władysław
Löwenstark Jakób
Machowski Tadeusz
Markowski Maryan
Mikołajski Józef
Milgram Stanisław
Müller Zygmunt
Münzer Leopold (pryw.)
Nadel Wilhelm
Ochowicz Franciszek (1/II)
Peschel Oswald
Rafiński Karol
Rożejowski Tadeusz
Russmann Tadeusz (1/II)
Schindler Rudolf
Stefaniszyn Teofil
Szygowski Aleksander
Tänzer Maurycy (17/III)
Tarnawski Roman
Teitelbaum Jakób
Uścieński Henryk
*Wassermann Józef
Zuckermann Marek

Klasa II c.

Akselrad Ignacy (28/XII)
Arend Mieczysław
Bober Piotr
Brzozowski Edmund
Dumański Stanisław
Główka Józej
Goldstein Ernest
*Günsberg Abraham
Hanzlik Mieczysław
*Hołda Stanisław
Hołubowicz Wiktor (30/X)
Ignarowicz Tadeusz
Iwiński Tadeusz
Jaworski Paweł
Jaworski Piotr
Karnaś Stanisław
Kawecki Stanisław
Konopacki Władysław
Kranz Edward
Kulpiński Stanisław
Kutyba Józef (prywat.)
Lachowicz Bogusław
Lieblich Henryk
Łukasiewicz Tadeusz
Mümler Mieczysław
Niedenthal Kazimierz
Nowotny Adam (14/I)
Ołyniec Stanisław
Ostachowicz Stanisław
Rogoziński Zbigniew
Rojek Roman
Rozborski Antoni
Różycki Władysław
Schmarda Franciszek
Schmieder Bernard
Seredyński Jan
Siekierski Kazimierz
Stallmeister Maurycy
Storożek Józef
Tenenbaum Szymon
*Terkel Maryan
Wepper Edmund
Wróblewski Maksymilian
Wróblewski Tadeusz
Wysocki Jan

Klasa II d.

Blatt Maurycy
Charmatz Abraham
Czyjt Tadeusz
Domiszewski Tadeusz
Eichler Ignacy
Flieg Wilhelm (pryw.)
Hnatkiewicz Bazyli
Kanner Izaak
Kirschbaum Rudolf (10/5)
Klahr Józef
Klar Leon
Knopf Leon
*Kolbuszewski Władysław
Kornecki Karol
Körner Ignacy
Kozak Marceli
Kutinplan Natan
Leinwand Izydor (30/X)
Litmann Benno
Mazoński Tadeusz (13/XI)
Mehler Mojżesz
Mittlener Ignacy
Mohl Mates
Morderor Jankiel (7/V)
Onyszkiewicz Zygmunt (27/XI)
Pokora Władysław
Rechter Alfred
Reiss Maurycy
Sekler Fryderyk
Sommer Ignacy
Sosnowski Tadeusz
Stand Maurycy
Stein Chaskiel
Sternberg Seweryn
Strengerówna Fani (pryw.)
Szczepański Alojzy
Szmilowicz Leon
Szulz Henryk
Szwec Maryan
Teuchmann Henryk (20/X)

Klasa III b.

Arem Dietrich
Bałłaban Józef
Berwid Stefan
Blicharski Józef
Burczyk Tadeusz
Calvasina Henryk
Ehrlich Dawid (20/II)
Fiala Stanisław
Gerono Jan (3/2)
Halpern Józef (pryw.)
Hoffman Witold
Jampel Jonasz
Janisz Fryderyk
Jurkiewicz Władysław
Kohn-Littmann Henryk (13/2)
Kosiński Antoni
Krawczuk Wojciech
Krämer Karol
Ludwig Jan
Merwid Edward
Namysłowski Franciszek
Neumann Dawid
Pielecki Stefan (4/2)
Pietrzykowski Józef
Prager Alfred
Reiss Ludwik
Romanowski Michał
Salitermann Romuald
Siechowski Wilhelm
Siekierski Rudolf
Śledziński Ignacy
Sobolewski Jan
Szancer Władysław
Wagner Maryan
Wohlmuth Leib (14/4)
Wolf Adam (9/2)
*Zimet Wilhelm

Klasa III c.

Assmann Emil
Bardach Józef
Bick Artur
Bilewicz Henryk
Burczyk Jerzy
Charak Kisil
Chomet Jakób (17/IV)
Czartoryski Artur (11/II)
Erdt Juliusz
Filipowski Antoni
Gems Jakób
Gerle Antoni
Gężba Edward
Hollitscher Aleksander
Jurjewicz Kazimierz
Klimek Kazimierz (5/III)
Korniak Jan
Koronczewski Julian
Kurowski Czesław
Kusy Stanisław
Landesberg Jakób
Majewski Jan
*Margulies Mojżesz
Mesuze Eliasz (21/XII)
Mischel Józef
Myszkowski Roman
Neuberger Artur
Onyszkiewicz Zenon (6/XI)
Pieczonka Franciszek
Pineles Samuel
Prinz Zygmunt
Ratajczak Juliusz
Reichenstein Gustaw
Reinisch Dawid
Reizes Oskar (3/V)
Rosenstock Henryk
Ruhm Bolesław
Russmann Edward (1/II)
Schall Juljusz
Scheller Józef (pryw.)
Schwarz Abraham
Sekler Jakób
Springer Józef (20/XII)
Stankiewicz Mieczysław
*Steiger Stanisław
Strzygowski Alfred
Szeligowski Leszek
Szymczyszyn Eugeniusz (17/IV)
Urbański Franciszek (pryw.)
Urzędowski Nikodem
Wald Karol (29/I)
Wohlfeld Adolf
*Ziemba Rudolf

Klasa III d.

*Akselrad Jakób
Arje Jakób
Bart Jakób
Cellermajer Izaak
Czajka Leopold
Dahlke Feliks
Ehre Michał
Eisenstein Dietrich (12/V)
Fleischman Ignacy (pryw.)
Górecki Wacław
Graubard Baruch Uscher
Grzeszczuk Tadeusz
Jurczyk Edmund
Kaczik Dawid
Kauf Zygmunt
Kirschenbaum Ludwik (pryw.)
Koscher Zygmunt
Kozłowski Władysław
Królik Marceli
Krzakowski Kazimierz
Kurzeja Stanisław
*Kuźmiński Michał
Lebküchler Adam
Lenger Zygmunt Kazimierz
Letza Kazimierz Mikołaj (3/V)
Liebermann Wolff
Maiblum Bernard
Markus Józef
Mehr Maurycy Jakób
Morański Alfred
Niemand Jakób
Öhlenberg Zygmunt
Ornstein Filip
Patyk Bronisław
Piskozub Kazimierz (23/III)
Schnepp Herman
Schutzmann Benedykt
Senensieb Józef
Smuszowicz Józef Adam (7/III)
*Stadler Karol
Stefan Jan
Stein Markus
Styrna Franiszek
Walker Leon Karol
Weitz Ozyas Zygmunt
Żytkowski Adam

Klasa IV b.

Artel Oskar
Berwid Ludomił (pryw.)
Blatt Emanuel
*Bornemisza Ludwik
Czayka Stanisław
Dub Karol
Goldstein Majer
Grünfeld Arnold
Hampel Czesław
Herzog Eliazer
Horowitz Mojżesz
Janeczek Maryan
Jarosz Antoni (3/IV)
*Kahane Ignacy
Kleiner Emil
Kulka Włodzimierz
*Landau Edmund
Majewski Aleksander
Margiel Maurycy
Maś Mieczysław
Nestarowski Franciszek
Nestel Józef
Niedenthal Władysław
Nieduszyński Kazimierz
Pachulicz Władysław (10/2)
Paper Sucher (15/III)
Paper Wolf „
Penner Arnold
Piegłowski Wacław (pryw.)
Posament Izydor
Przystajko Kazimierz (29/III)
Rein Izydor
Rothberger Samuel
Rothstein Jakób
Schreiber Maurycy
Schwimmer Norbert
Singer Filip
Sponar Edward (3/IV)
Stawarski Kazimierz
Szafran Tadeusz
*Unger Jan
Wałęga Kazimierz
Weinlös Ozyasz
Willmann Ludwik (1/IV)
Witzling Zygmunt
Wohlgeruch Józef
Wolanin Władysław
Zakrzewski Adam
Zohler Bernard
*Żelechowski Maryan

Klasa IV c.

Adamczyk Stanisław
Arendt Rudolf
Beer Leon
Blaustein Henryk
Blum Jakób
Błahuta Franciszek
Burghart Adam (7/V)
Dudek Włodzimierz
Filipek Franciszek
Finkelstein Maurycy
Finsterbusch Otto
Geber Zygmunt
Gottfried Maurycy
Griffel Maurycy
Kahane Józef
Klapper Michał
Knobloch Roman (2/V)
Koryński Jan
*Krulik Jakób
Krzyżanowski Krzesław (13/V)
Lieblich Maksymilian
Machowski Kazimierz
Matani Zygmunt
Mudrak Jan
Onyszkiewicz Ferdynand (27/XI)
Pastor Arnold
Pastor Szymon
Pempuś Jan
Pisznoth Adolf
Pordes Zygmunt (pryw.)
Prager Adam

*Präger Norbert
Propst Joachim
Ratajczak Henryk
Reiss Ignacy
Rinde Henryk (pryw.)
Rojek Edward (pryw.)
Rubin Karol
Safran Hersch (18/V)
Schmutz Joachim
Şemil Henryk
Śledziński Stanisław
Torten Wolf (26/V)
Tuszkiewicz Roman
Wahl Adolf (26/5)
Weitz Samuel
Weitzner Tobiasz
Wiśniowski Władysław

Klasa V b.

Alweil Jakób (pryw.)
Apisdorf Abraham
Bausmer Rudolf
Bełtowski Jan
Bilewicz Ludwik
Brzozowicz Władysław
Chaszczyński Tadeusz
*Edelstein Norbert
Fabrykant Natan
Faliszewski Bolesław
Finsterbusch Bernard
Fleischer Maks
Frankowski Ludwik (16/X)
Gött Edward
*Joszt Franciszek
Karst Emil
Kimmerling Gustaw
Konopacki Maryan
Kunach Stanisław
Menczel Jakób
Modlinger Marcin
Nagaj Emil
Niedenthal Adam
Pesches Emanuel
Proszowski Czesław
Rarogiewicz Antoni
Rohatiner Oswald
Rosenówna Klara (pryw.)
Rubinstein Mojżesz
Schmorak Samuel
Siemaszkiewicz Tadeusz
Sołtys Miłosz (pryw.)
Strojnowski Jan
Szczurek Wacław
Szymański Stefan
Tadanier Maurycy
Tänzer Edward
Teichmann Leon (pryw.)
Tieger Bronisław
Uszakiewicz Stanisław
Wołoszczuk Józef (5/V)
Woś Wojciech (29/III)
Zieliński Józef

Klasa V c.

Aker Paweł
Akselrad Samuel
Allerhand Henryk (1/II1)
Bardach Maurycy
Bortel Rudolf (29/XI)
Burczyk Władysław
Czechowicz Józef
Drozdowicz Stanisław
Eisenstein Ludwik
Fingerer Fischel (7/V)
Fleischman Albin
*Freiheiter Stanisław
Frydel Adam
Garbień Tadeusz
Gężba Roman (nadz. 2/II)
Gorczyca Stanisław
Grossfeld Ludwik Abraham
Hoch Maurycy
Horowitz Natan
Iwiński Bronisław Leon (26/II)
Kikenis Emil
Knobloch Ludwik Adam
Korczyński Antoni Maryan
Landesberg Baruch
Legeżyński Zygmunt
Lew Kazimierz
Mieser Henryk
Piepes Henryk Edgar, (15/III)
Prawin Maks
Prosołowicz Adolf
Przednowek Józef
Rapacki Alfred
Reisler Witalis
Safran Ozyasz
Schrenzel Ludwik
Schwarz Franciszek
*Seife Ignacy
Sipser Józef
Strenger Salomon
Tomków Michał (9/IV)
Toth Fryderyk
Wilf Adolf
Wittlin Salo (31/XII)

Klasa VI b.

Chruściel Emanuel
Czechowicz Kazimierz
Eisenklam Izydor
Eker Bendit
Fadenhecht Bertold
Gergovich Mieczysław
Godlewski Stefan (pryw.)
Goldstein Mojżesz (16/12)
Gracz Alfred
Haber Chaim
Hettesch Edmund (17/3)
Hodak Roman
Hollanek Gustaw
Hubert Mieczysław
Ihr Artur
Jarosz Dyonizy
Klang Feite
Langner Józef

Milgrom Józef
Niedenthal Stanisław
Pfeffer Feibusch
Rosenkranz Karol
Rudolff Zygmunt
Salitermann Zenon (pryw.)
Salpeter Maurycy
Sandauer Ignacy
Schneider Zygmunt
Sellig Leopold
*Smereka Kazimierz
Sonne Julian (pryw.)
Staufer Stanisław
Sternberg Julian (pryw.)
Tannenbaum Adolf
Thorn Karol
Tieger Karol (pryw.)
*Wieselthier Zygmunt
Wittlin Abraham
Woźny Edward

Klasa VI c.

Apisdorf Maurycy
Blau Szymon
*Brückner Emil
Czermak Kazimierz
Douillet Jerzy (9/9)
Filipowski Stefan
Garbień Józef
Glass Mechel
Hanik Stanisław
Hardt Edmund (1/2)
Hilewicz Kazimierz
Hirschsprung Edmund
Hollitscher Stanisław
Janisz Wilhelm
Katz Henryk
Kossowski Mieczysław
Kucharski Jan (9/5)
Kulpiński Edward
*Landes Feliks
*Markiewicz Tadeusz
Matula Józef
Nagel Leon (12/5)
Ochs Henryk
Rapp Abraham
Reiss Edmund
Richter Leon
Ringler Salomon
Sokołowski Karol
Stankiewicz Franciszek
Stawarski Zygmunt
Szygowski Juliusz
Tieger Zygmunt

Klasa VII b.

Agid Adolf
Agid Edward
Błahuta Władysław
Brandstätter Wilhelm (prw.)
Breitling Adolf
Chuwis Zygfryd
Enser Mordche
Erdmann Norbert
Ficowski Alojzy
Gługiewicz Antoni
Goldstein Szymon
Gottlieb Zygmunt
Horszowski Samuel
Hütt Arnold
Hüttner Juliusz
Kamiński Józef
Kostecki Rudolf
Krogulski Zdzisław
Kuryński Józef (19/V)
Modlinger Teofil
Mudry Władysław
Netreba Władysław
Nowotny Bogumił (nadzw. 14/I)
*Onyszkiewicz Bruno
Perlmann Albert
Perlmutter Karol
Pieniążek Stanisław
Plecity Józef
Pulnarowicz Tadeusz (21/XII)
Reisler Izydor
Rosenbaum Aleksander
Schwamm Aleksander
*Smyk Adam
Stronczak Czesław
Szeligowski Tadeusz
*Tarnawski Ferdynand
Thumin Ignacy
Wałach Tadeusz
Weingarten Józef
Weinsaft Izaak (28/XII)
Wyrostek Jan (14/I)
Zawadzki Jan

Klasa VII c.

Bomba Michał
Czaczkes Zygmunt
Depa Leonard (pryw.)
*Fleck Ludwik
Göttel Karol (pryw.)
Grycko Emil
Haber Michał
Hescheles Maurycy
*Ihr Edward
Klar Emil
Lieblich Bernard (pryw.)
Lorek Franciszek
*Mieser Jakób
Nagaj Stanisław
Patryn Józef
Rosner Fryderyk
*Smerek Aleksander
Taflowicz Salomon
Tennenbaum Leopold
Tune Joachim
Tune Simche
Wierzbicki Maryan

Klasa VIII b.

Bojdek Herman
Brückner Aleksander
Dawidowicz Antoni
Dębowski Karol (pryw.)
Dyga Lucyusz
Dziopiński Zdzisław (pryw.)
Dżułyński Witołd
Grenzbauer Henryk
Gromski Antoni
Grzeszczuk Jan
Harasymowicz Stanisław (28/I 1913)
Kosiński Tadeusz
Lachowicz Mieczysław
*Legeżyński Stanisław
Litwiński Jan
Macheta Kazimierz
Mękarski Stefan
Neumann Jankiel
Perlmutter Alfred
Porębski Tadeusz
Riemer Rudolf
*Rogowski Jan
Schifman Alfred
Singer Henryk
Sołtysik Adam
Tadanier Emil
Tadanier Maurycy (pryw.)
Wepper Albert
Wohlfeld Guttman
Ząbecki Tadeusz

Klasa VIII c.

Bernsohn Zygmunt
Czaporowski Józef
Decowski Bronisław
Dzieliński Edward
Głód Władysław
Klang Selig
Köhsling Władysław
*Luka Zygmunt
Łopatkiewicz Maryan
Łucyna Włodzimierz
Makowitz Aleksander
Malinowski Władysław (pryw.)
Meizels Maurycy
Mossóczy Jan
Oehlenberg Benno
Rogoziński Stefan
Rubinfeld Marek
*Schmerbach Leib
Schneekraut Jakób
Schwieger Juliusz
Smereka Jan
Sommer Abraham (28/9)
Starkmann Łazarz (pryw.)
Sterner Leon
Szulisławski Mieczysław
Wallner Stanisław (pryw.)
Waydowicz Tadeusz
Waydowicz Zygmunt
Zawadzki Stanisław
Zięborak Stanisław

XVI.

Ogłoszenie.

Warunki przyjęcia uczniów do Zakładu.

1. Uczeń, zamierzający zapisać się do klasy I., winien wykazać wiek odpowiedni, t. j. przed upływem tego roku słonecznego, w którym wstępuje do Zakładu, musi ukończyć co najmniej 10 lat życia.

Uczniowie, pragnący zapisac się do klasy wyższej na podstawie egzaminu wstępnego, winni wykazać taki wiek życia, jakiby mieli (z uwzględnieniem powyższego warunku), uczęszczając do szkoły średniej od klasy I., bez przerwy

2. Wpisu dokonywać mogą tylko rodzice lub opiekunowie uczniów. Przy wpisie należy przedłożyć metrykę chrztu albo urodzenia, ostatnie świadectwo szkolne (ewentualnie roczne z klauzulą odejścia, albo specyalne świadectwo odejścia) i dokładnie wypełniony rodowód, z własnoręcznym podpisem ojca (matki), opiekuna, lub nadzorcy domowego. Jeżeli uczeń nie przybywa bezpośrednio z innego zakładu naukowego, mającego charakter szkoły publicznej, winien przedłożyć także świadectwo moralności. Przy zapisywaniu uczniów, którzy bądź to wcale nie uczęszczali jeszcze do szkoły średniej, bądź

to przybywają z innego zakładu, należy nadto przedłożyć świadectwo szczepienia ospy.

3. Każdy uczeń opłaca przy wpisie 3 korony tytułem datku na zbiory naukowe i na fundusz zabawowy; uczniowie nowo wstępujący do Zakładu, uiszczają nadto taksę wpisową w kwocie 4 k. 20 h.

4. Wszyscy uczniowie, zapisujący się po raz pierwszy do kl. I., winni poddać się egzaminowi wstępnemu Za egzamin ten nie pobiera się taksy egzaminacyjnej. Uczniowie, którzy pragną poddać się egzaminowi wstępnemu do klasy wyższej, winni wylegitymować się fotografią, stwierdzającą identyczność osoby, tudzież uiścić taksę egzaminacyjną w kwocie 24 kor.

Zakres wymagań przy egzaminie wstępnym do kl. I.

a) Z religii: wiadomości w zakresie wymogów 4-klasowych szkół ludowych.

b) Z języka polskiego: czytanie płynne i wyraziste, objaśnianie odczytanych ustępów pod względem treści i związku myśli, opowiadanie treści większymi ustępami, znajomość części mowy, odmiana imion i czasowników, znajomość zdania pojedynczego rozszerzonego i rozbiór jego części składowych pod względem składni zgody i rządu. Poprawne napisanie dyktatu z zakresu pojęć, znanych uczniom i piśmienny rozbiór gramatyczny jednego zdania pojedynczego, z kilkoma zwykłemi określeniami. Zdanie to ma być wyjęte z dyktatu

c) Z języka niemieckiego: czytanie płynne i zrozumiałe, znajomość odmiany rodzajników, rzeczowników, przymiotników i zaimków (osobistych, dzierżawczych, wskazujących i względnych), odmiana słów posiłkowych, czasowników słabych i najzwyklejszych mocnych, zasób wyrazów z zakresu pojęć uczniom znanych. Poprawne napisanie łatwego dyktatu, którego treść przed podyktowaniem poda się uczniom w języku polskim.

d) Z rachunków: pisanie liczb do miliona włącznie, biegłość w czterech działaniach liczbami całkowitemi, pewność w tabliczce mnożenia, znajomość ważniejszych miar metrycznych. Operacye rachunkowe winni uczniowie wykonywać liczbami jakoteż w zakresie łatwych zagadnień z życia codziennego.

Opłata szkolna.

Opłata szkolna, którą należy uiścić w pierwszych sześciu tygodniach każdego półrocza, wynosi 40 koron za każde półrocze.

Uczniowie ubodzy, którzy w półroczu poprzedniem uzyskali przy klasyfikacyi z zachowania się cenzurę conajmniej dobrą, a we wszystkich przedmiotach nauki cenzury przynajmniej dostateczne, mogą ubiegać się o uwolnienie od opłaty szkolnej. W tym celu należy do końca września wnieść za pośrednictwem Dyrekcyi do c. k. Rady Szkolnej krajowej odpowiednie podanie, dołączając ostatnie świadectwo roczne, względnie półroczny wykaz cenzur, tudzież dokładne świadectwo ubóstwa, wystawione przez władzę duchowną, a przez władzę polityczną potwierdzone. Prywatyści, albo uczniowie przyjęci do klas II—VIII. na podstawie egzaminu wstępnego, bezwarunkowo nie będą uwolnieni od opłaty szkolnej.

Uczniowie klasy I. (z wyjątkiem repetentów), mogą uzyskać odroczenie opłaty szkolnej za I. półrocze, o ile przy końcu października konferencya nauczycieli przyzna im z zachowania się cenzurę conajmniej dobrą, z postępu zaś cenzury przynajmniej dostateczne Podania o odroczenie opłaty szkolnej, udokumentowane świadectwem ubóstwa, należy wnieść za pośrednictwem Dyrekcyi do c. k. Rady Szkolnej kraj. do końca września. Uczniowie, którym odroczono opłatę szkolną, ale przy końcu I. półrocza stracili wspomniane wyżej warunki uwolnienia, obowiązani są uiścić opłatę szkolną za półrocze I. zaraz z początkiem półrocza II.

Postanowienia o stancyach uczniów.

O ile uczeń nie mieszka u rodziców, winien zamieszkać przy starszej osobie, która przyjmuje na siebie obowiązki rodziców w kierunku należytej opieki nad uczniem i staje się jego odpowiedzialnym nadzorcą.

Od uznania Dyrekcyi zależy ocena osobistych kwalifikacyi osób, przyjmujących odpowiedzialny nadzór nad uczniami. Jeżeli się okaże, że odpowiedzialny nadzorca z powodu zbyt młodego wieku albo innych przyczyn jest nieodpowiedni, tudzież jeśli nie wypełnia należycie swoich obowiązków, Dyrektor Zakładu ma prawo zażądać od rodziców (opiekuna) ucznia, aby go natychmiast umieścili w innym domu W przeciwnym razie ma prawo wzbronić uczniowi dalszego uczęszczania do szkoły.

Odpowiedzialny nadzorca winien czuwać nad tem, aby uczniowie wypełniali swe obowiązki religijne, winien też poznać dokładnie przepisy szkolne, normujące zachowanie się uczniów w szkole i poza szkołą i pilnie przestrzegać, by uczniowie do nich stosowali się ściśle.

O wykroczeniach, którym zapobiedz nie może, winien uwiadomić rodziców ucznia, a gdyby to nie pomogło — nadzór szkolny.

Odpowiedzialny nadzorca czuwa nad tem, aby uczniowie dla błahych powodów nie opuszczali nauki szkolnej; w razie, gdyby uczeń musiał pozostać w domu, uwiadamia jak najrychlej gospodarza klasy lub Dyrektora o przyczynie opuszczenia szkoły, a następnie wystawia uczniowi rzetelne poświadczenie, którem uczeń winien absencyę usprawiedliwić.

Nadzorca odpowiedzialny ma zwracać szczególną uwagę na to, by uczniowie ubierali się czysto i porządnie. Ze swej strony powinien zapewnić im konieczne warunki hygieniczne, pokarm zdrowy i w dostatecznej mierzc, tudzież spokój potrzebny do nauki.

Jeśli uczeń powierzony jego opiece dostanie gorączki, powinien być poddany natychmiast zbadaniu lekarskiemu. O ile lekarz sprawdzi chorobę zakaźną, należy zastosować się bezwzględnie do jego zarządzeń, co się tyczy odosobnienia ucznia lub umieszczenia go w szpitalu.

Tak pokój, w którym leżał lub przebywał uczeń dotknięty chorobą zakaźną (odra, ospa, płonica, dur osutkowy, krztusiec), jakoteż sprzęty tego pokoju muszą być podług wskazówek lekarza oczyszczone i odrażone (desinfekcyonowane). Wspólnie zaś mieszkający uozniowie nie mogą tak długo uczęszczać do szkoły, aż wykażą się świadectwem lekarskiem, że to uczęszczanie nie jest połączone z niebezpieczeństwem rozwleczenia choroby zakaźnej.

O każdym przypadku takiej choroby zakaźnej u któregokolwiek z uczniów, z rodziny lub domowników obowiązany jest nadzorca odpowiedzialny donieść bezzwłocznie władzy sanitarnej bez względu na to, czy takie doniesienie zrobił już prywatny lekarz.

Dyrektorowi Zakładu i członkom grona nauczycielskiego służy prawo zwiedzania w każdym czasie mieszkań uczniów. Odpowiedzialny nadzorca winien im dać wszelkie wyjaśnienia, których zażądają.

Terminy wpisów, egzaminów wstępnych i poprawczych.

Wpisy uczniów do Zakładu na rok szkolny 1913/14 będą się odbywały dnia 29. i 30. sierpnia. Późniejsze zgłoszenia tylko w wyjątkowych wypadkach zostaną uwzględnione.

Egzamina wstępne do I. klasy odbędą się 1. września, a do klas II—VIII. w dniu 2 września.

Egzamina poprawcze odbędą się 29. i 30. sierpnia.

Nabożeństwo wstępne odprawi się dnia 3. września o godzinie 8-mej rano.